

Eylül 2021

MEZUNİYET ÖNCESİ
DIŞ HEKİMLİĞİ EĞİTİMİ
ULUSAL ÇEKİRDEK EĞİTİM
PROGRAMI-2021
(DUÇEP-2021)

Hazırlayan:
Diş Hekimliği Dekanları Konseyi
Eğitim ve Araştırma Alt Kurulu
(DDK-EAK)

DUÇEP-2021

ÖNSÖZ

Eğitim, bir toplumun geleceğini güvence altına alan en önemli güçtür. Özellikle sağlık alanında bilgi ve teknolojinin yenilenmesi çok hızlıdır. Mezun bir dış hekiminin asgari bilgi ve beceri düzeyi, ulusal bazda tanımlanmadığı zaman; her dış hekimliği fakültesi kendi olanaklarını ve akademik kadrosunun görüşlerini temel alan bir sürece yönelmektedir. Bu durumda, ülkemizdeki dış hekimliği fakültelerinden mezun olan dış hekimlerinin bilgi ve beceri düzeyleri arasında büyük farklılıklar oluşmakta ve ayrıca ulusal eğitim içeriğinin diğer ülkelerinkine karşılaştırılması da zorlaşmaktadır. Bu gerekçelerle, eğitim kurumlarında ulusal düzeyde çekirdek eğitim programlarının oluşturulması bir gerekliliktir.

Ülkemizde dış hekimliği eğitimi beş yıl sürmektedir. Dış hekimliği fakültelerinin beş yıllık eğitim programlarının Türkiye Yüksek Öğretim Temel Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ) ile uyumlu olacak şekilde hazırlanması ve ulusal standartları sağlayabilmesi gerekmektedir.

Bu amaç doğrultusunda, “**Mezuniyet Öncesi Dış Hekimliği Eğitimi Ulusal Çekirdek Eğitim Programı**”, kısaca “**DUÇEP**” dokümanı; Dış Hekimliği Dekanları Konseyinin (DDK) 23-24 Mayıs 2015 tarihli 11. Olağan Toplantısında görevlendirilen, Dış Hekimliğinin 8 Anabilim Dalını temsilen Fakültelerinde eğitim ile ilgili yükümlülükleri bulunan deneyimli birer üyenin yanı sıra Tıp Eğitimi Anabilim Dalından “Çekirdek Eğitim Programları” konusunda deneyimli bir üye olmak üzere 9 kişiden oluşturulan “**Eğitim ve Araştırma Alt Kurulu (DDK-EAK)**” tarafından hazırlanmıştır.

DDK'nın 18 Nisan 2016 tarihli 13. Olağan Toplantısında, oy birliği ile kabul edilen “Mezuniyet Öncesi Dış Hekimliği Eğitimi Ulusal Çekirdek Eğitim Programı-2016 (DUÇEP-2016)” dokümanı Yükseköğretim Kurumuna (YÖK) gönderilmiştir. YÖK tarafından onaylanmış ve 23 Haziran 2016 tarihli YÖK yazısı ile Dış Hekimliği Fakültesi bulunan Üniversitelere ve ilgili Birimlere gönderilmesi sonrasında yürürlüğe konulmuştur. YÖK onayını takiben, fakültelerin gerekli hazırlıkları yapması ve DUÇEP-2016'nın tüm dış hekimliği fakültelerinde uygulanması hedeflenmiştir.

“Mezuniyet Öncesi Diş Hekimliği Eğitimi Ulusal Çekirdek Eğitim Programı- 2021 (DUÇEP-2021)” dokümanı, DUÇEP-2016’nın güncellenmiş sürümüdür. 20-21 Ekim 2016 tarihli DDK 14. Olağan Toplantısında ve iki yıl sonrasındaki 18-19 Ekim 2018 tarihli DDK 18. Olağan Toplantısında, DUÇEP-2016’nın güncellenmesi çalışmalarının aynı üyeler ile devam etmesine oy birliği ile karar verilen **“Eğitim ve Araştırma Alt Kurulu (DDK-EAK)”** tarafından hazırlanmıştır.

DUÇEP dokümanı yaşayan bir belgedir. Bilgi, yöntem, teknolojik gelişmeler ve ülkemizdeki diş hekimliği fakültelerinin gelişen alt yapısına bağlı olarak, düzenli şekilde güncellenmesi gerekmekte ve güncellenmektedir.

Hedeflendiği şekilde DUÇEP-2016’nın tüm diş hekimliği fakültelerinde hemen uygulanmaya başlanamamış olması ve fakültelerin DUÇEP’i beş yıllık eğitim sürecinde uygulayabilmelerinin ve sonuçlarını değerlendirmelerinin uzun süreç alması, ülkemizdeki tüm diş hekimliği fakültelerinden ve diğer paydaşlardan aralıklı veya güncellenerek tekrar gönderilen geri bildirimlerin yeniden değerlendirilmesindeki zorluk ve en önemlisi de, tüm dünyada olduğu gibi, **ülkemizde de Mart 2020’den beri tüm normal yaşamı ve dolayısıyla eğitimi de etkileyen “COVID-19” küresel salgını** nedeniyle; “DUÇEP-2016” güncelleme çalışmaları Eğitim ve Araştırma Alt Kurulunun yoğun ve özverili çalışmaları sonucunda beş yıllık bir süreçte tamamlanmıştır.

Günümüzde çekirdek eğitim programları farklı yöntemler ile hazırlanabilmektedir. Örneğin bazı ülkelerde diş hekimliği uygulamaları için 1, 2 veya 3 farklı düzey tanımlanmıştır. İçerdikleri yetkinlik sayısı ve düzeyleri birebir aynı değildir. Sonuç olarak uluslararası kabul edilmiş olan tek bir format bulunmamaktadır. “DUÇEP- 2016” ve güncellenmiş sürümü olan “DUÇEP-2021”, Tıpta ve Diş Hekimliğinde Uzmanlık eğitimi için hazırlanmış olan çekirdek eğitim programları ve Tıp ve Eczacılık Fakülteleri için hazırlanmış olan mezuniyet öncesi çekirdek eğitim programları ile aynı yöntemi izlemektedir. Özellikle “Diş Hekimliği Lisans Üstü Programları” ile “Mezuniyet Öncesi Diş Hekimliği Eğitim Programı” düzeylerinin karşılaştırılabilir olması açısından, aynı yöntemin kullanılması uygun görülmüştür. DUÇEP’te 4 düzey kullanılmaktadır ve düzeyler daha detaylı

tanımlandığı için dünyadaki diğer diş hekimliği programları ile karşılaştırma yapma olanağını da sağlamaktadır.

DUÇEP-2016'nın hazırlanması sürecinde tüm paydaşlarla iletişim kurulmuş ve geri bildirimleri alınmıştır. "DUÇEP-2021" dokümanı hazırlanırken de tüm paydaşların geri bildirimleri büyük bir titizlikle incelenmiş ve uygunluklarına göre DUÇEP-2021 metnine yansıtılmıştır. Ayrıca, DUÇEP-2021 dokümanının daha kolay anlaşılabilmesi amacıyla; yeni açıklamalar ile birlikte örnekler de eklenmiş, "Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Öğrenme Düzeyleri" için yeni bir kod tanımlanmış ve kodların açıklamaları detaylandırılmış, "Belirtiler ve Bulgular", "Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar" ile "Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar)" Listeleri son bilimsel gelişmeler doğrultusunda güncellenerek detaylandırılmış ve bunlara ilişkin örnek belirtke tabloları hazırlanmış, "Belirtiler ve Bulgular ile Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Eşleştirme Tablosu" zenginleştirilmiş, DUÇEP'in diş hekimliği fakülteleri tarafından uygulanmasını kolaylaştırmak için "Mevcut Ders Konularını DUÇEP Yeterliliklerine Dönüştürme Algoritması" hazırlanarak eklenmiştir.

Bir çekirdek eğitim programı kısıtlama içermez. Temel amacı asgari düzeyleri belirlemektir. Bunu belirlerken, tüm ülkedeki eğitim kurumlarında var olan bütün eğitim olanaklarını göz önüne alması ve gerçekçi olması zorunludur. Eğitim olanakları fazla olan diş hekimliği fakültelerinin düzeyleri yükseltmesi, istenen ve beklenen bir durumdur. Örneğin, Avrupa Diş Hekimliği Eğitimi Derneği (ADEE) tarafından hazırlanmış olan çekirdek eğitim programında ve DUÇEP'te diş implantı uygulama düzeyi bilgi seviyesindedir. Laboratuvarlarında simülatörleri olan veya her öğrencisine hasta üzerinde implant yaptırma olanağı bulunan diş hekimliği fakültelerinin bu yetkinliği uygun düzeye yükseltmesi beklenmektedir. Bunu kısıtlayan tek şey eğitim ortamının koşullarıdır.

Çekirdek eğitim programlarının hazırlanma amacı, anlatılması gereken konuları veya ders saatlerini belirlemek değildir. Bunlar fakültelerin görevidir. Örneğin, Amerika Birleşik Devletleri'nde hazırlanmış olan diş hekimliği çekirdek eğitim programı tüm ekleri ile toplam 4 sayfadır. Yüz doksan bir (191) sayfa olarak yayımlanmış olan güncel DUÇEP-2021 temel alınarak, tüm diş hekimliği fakültelerinin kendi olanaklarına ve eğitim programlarının öncelik ve özelliklerine

göre ders programlarını ve genişletilmiş eğitim programlarını (GEP) hazırlamaları hedeflenmektedir. Çekirdek eğitim programlarının, eğitimde akreditasyon standartlarının önemli bir parçası olduğu unutulmamalı ve bu bağlamda tüm dış hekimliği fakülteleri, eğitim programlarının DUÇEP'e uygunluğunu sağlamalıdır.

Dış hekimliği eğitiminin, teorik ve uygulamalı dersleri içeren kompleks bir eğitim yapısına sahip olması, eğitim programının çıktılarını değerlendirmeyi güçleştirmektedir. Bu bağlamda, mevcut eğitimi sürdüren dış hekimliği fakültelerinde eğitim programlarının güncellenmesi ve yeni açılan fakültelerde ise eğitim programlarının hazırlanması ve geliştirilmesi kapsamında, "DUÇEP-2021" dokümanının ışık tutmasını ve bir kılavuz olmasını dileriz. Geri bildirimlerin sürekliliğinin sağlanması ile DUÇEP'in geliştirilme ve güncellenme çalışmalarının sürdürülmesinin önemini ve gereğini de tekrar belirtmek isteriz.

DUÇEP-2021'in gerçekleştirilmesinde katkıda bulunan, Dış Hekimliği Dekanları Konseyi üyelerine, Dış Hekimliği Fakültelerinin Anabilim Dalları öğretim üyelerine, Dış Hekimliği Bilimsel Derneklerine vb kurum ve kuruluşlara, uzun soluklu, yoğun ve özverili çalışmalarından dolayı özellikle Eğitim ve Araştırma Alt Kuruluna teşekkürlerimizi sunar; "DUÇEP-2021"ın ülkemizdeki tüm dış hekimliği fakültesi öğrencileri ve öğretim üyeleri için hayırlı olmasını dileriz.

Prof. Dr. Dr. M. İrfan KARADEDE

Dış Hekimliği Dekanları Konseyi
Yürütme Kurulu Başkanı

Diş Hekimliği Eğitimi Ulusal Çekirdek Eğitim Programı (DUÇEP-2021), DDK tarafından görevlendirilen EAK üyelerince yeniden düzenlenmiştir.

**Diş Hekimliği Dekanları Konseyi Eğitim ve Araştırma Alt Kurulu (DDK-EAK)
(2015-2021)**

Prof. Dr. Işıl KÜÇÜKAY (Başkan) (2016-2021)

İstanbul Okan Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Endodonti Anabilim Dalı

Prof. Dr. Cem A. GÜRGAN (Üye)

Nuh Naci Yazgan Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Periodontoloji Anabilim Dalı

Prof. Dr. Didem ÖZDEMİR ÖZENEN (Üye)

Yeditepe Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Çocuk Diş Hekimliği Anabilim Dalı

Prof. Dr. Dr. M. İrfan KARADEDE (Üye)

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ortodonti Anabilim Dalı

Prof. Dr. Kaan ORHAN (Üye)

Ankara Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı

Prof. Dr. Nimet ÜNLÜ (Üye)

Selçuk Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Restoratif Diş Tedavisi Anabilim Dalı

Prof. Dr. Serkan POLAT (Başkan 2015-2016; Üye 2016-2021)

AKADENTIA Özel Ağız ve Diş Sağlığı Polikliniği, Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi

Prof. Dr. Yurdanur UÇAR (Üye)

Çukurova Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Protetik Diş Tedavisi Anabilim Dalı

Dr. Öğr. Üyesi Fazıl Serdar GÜREL (Üye)

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	ii
İÇİNDEKİLER.....	vii
KISALTMALAR LİSTESİ	ix
TABLolar LİSTESİ	x
1. GİRİŞ	11
2. DUÇEP'in Amacı, Yaklaşımı, Hedefleri ve İlkeleri.....	15
2.1.DUÇEP'in Amacı	15
2.2.DUÇEP'in Yaklaşımı, Hedefleri ve İlkeleri	15
2.3.DUÇEP Ne Değildir?	17
3. DUÇEP TANIMLARI	18
3.1.Ulusal Çekirdek Eğitim Programı	18
3.2.Fakülte Genişletilmiş Eğitim Programı (GEP).....	18
3.3.Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi.....	18
3.4.Diş Hekimliği Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi	19
3.5.Mezun (Program) Yeterlilikleri Çerçevesi.....	19
3.6.Belirtiler ve Bulgular Listesi	19
3.7.Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesi	19
3.8.Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Öğrenme Düzeyleri	20
3.9.Belirtiler / Bulgular ile Çekirdek Hastalıklar / Durumlar Eşleştirme Tablosu.....	20
3.10. Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesi	20
3.11. Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Öğrenme Düzeyleri	21
3.12. DUÇEP ve Yeterlilikler Çerçevesi İlişkisi	21
3.13. DUÇEP ve Akreditasyon İlişkisi	22
4. DUÇEP'İN YAPILANDIRMA SÜRECİ	23
4.1.2000 Yılı Çalışma Dönemi (ÇEP-2003)	23
4.2.2012 Yılı Çalışma Dönemi (UÇEP-2014).....	23
4.3.2015 Yılı Çalışma Dönemi (DUÇEP-2016)	25
4.4 2016-2018 Çalışma Dönemi (DUÇEP-2021)	32
5. DUÇEP-2016 ve DUÇEP-2021'in KARŞILAŞTIRILMASI	43
6. DUÇEP BİLEŞENLERİ	60

6.1. Mezun (Program) Yeterlilikleri Çerçevesi.....	60
6.2. Belirtiler ve Bulgular Tablosu	64
6.3. Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Tablosu	68
6.4. Belirtiler ve Bulgular ile Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Eşleştirmesi	83
6.5. Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesi	129
7. DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTELERİNİN EĞİTİM İÇERİĞİNİN OLUŞTURULMASI	140
7.1. Eğitimin Temel Bileşenleri	140
7.2. Diş Hekimliği Eğitiminde Sosyal ve Beşeri, Temel Tıp ve Klinik Bilimlerinin Yeri ve Önemi.....	140
8. DUÇEP'İN PAYDAŞLAR TARAFINDAN KULLANIMI	143
9. DİŞ HEKİMLİĞİ EĞİTİM YÖNTEMLERİ	145
10. DİŞ HEKİMLİĞİNDE ÖLÇME DEĞERLENDİRME ÖNERİLERİ	147
11. DİŞ HEKİMLİĞİ PROGRAMI DEĞERLENDİRME YÖNTEMİ.....	151
12. DUÇEP'İN DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTELERİ TARAFINDAN UYGULANMASI.....	153
12.1. DUÇEP Yeterlilik Alanları	153
12.2. DUÇEP'in Uygulanmasının Tanımı.....	153
12.3. DUÇEP'in Uygulanma Aşamaları	154
13. MEVCUT DERS KONULARINI DUÇEP YETERLİLİKLERİNE DÖNÜŞTÜRME ALGORİTMASI	164
14. DİŞ HEKİMLİĞİ EĞİTİMİNDE KULLANILAN GÜNCEL TERİMLER	169
15. DUÇEP'İN UYGULANMASI SÜRECİNDE SIK SORULAN SORULAR VE YANITLARI	171
EKLER	176
EK-1. "Belirtiler ve Bulgular Listesi" Örnek Belirtke Tablosu	176
EK-2. "Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesi" Örnek Belirtke Tablosu	179
EK-3. "Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesi" Örnek Belirtke Tablosu	186
EK-4. "DY Kodu" Örnek Belirtke Tablosu	188
EK-5. Örnek Kavram Haritası: Periodontitisin Etiyolojisi.....	191

KISALTMALAR LİSTESİ

ADEA	American Dental Education Association (Amerikan Diş Hekimliği Eğitimi Derneği)
ADEE	Association for Dental Education in Europe (Avrupa Diş Hekimliği Eğitimi Derneği)
AKTS	Avrupa Kredi Transfer Sistemi (ECTS)
ÇEP	Çekirdek Eğitim Programı
DDK	Diş Hekimliği Dekanları Konseyi
DDK-EAK	Diş Hekimliği Dekanları Konseyi Eğitim ve Araştırma Alt Kurulu
DUÇEP	Diş Hekimliği Eğitimi Ulusal Çekirdek Eğitim Programı
DUS	Diş Hekimliğinde Uzmanlık Sınavı
GEP	Genişletilmiş Eğitim Programı
ÖÇ	Öğrenim Çıktıları
ÖSYM	Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi
PY	Program Yeterlilikleri
TDB	Türk Dişhekimleri Birliği
TUKMOS	Tıpta Uzmanlık Kurulu Müfredat Oluşturma ve Standart Belirleme Sistemi
TYYÇ	Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi
YÖK	Yükseköğretim Kurumu

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. DUÇEP 2016-2021 Karşılaştırma Tablosu	43
Tablo 2. DUÇEP-2021 "Belirtiler ve Bulgular Listesi" Eklenen / Çıkarılan / Birleştirilen Maddeler	44
Tablo 3. DUÇEP-2021 "Belirtiler ve Bulgular Listesi" İsim Değişikliği Yapılan Maddeler	45
Tablo 4. DUÇEP-2021 "Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesi" Eklenen / Çıkarılan / Birleştirilen Maddeler	46
Tablo 5. DUÇEP-2021 "Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesi" İsim Değişikliği Yapılan Maddeler	51
Tablo 6. DUÇEP-2021 "Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesi" Öğrenme Düzeyi Değişen Maddeler	53
Tablo 7. DUÇEP-2021 Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesi Eklenen / Çıkarılan Maddeler	56
Tablo 8. DUÇEP-2021 Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesi Öğrenme Düzeyi Değişen Maddeler	58
Tablo 9. Belirtiler ve Bulgular Listesi (AT: Ayırıcı Tanı, R: Rehabilitasyon).....	64
Tablo 10. Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Öğrenme (Performans) Düzeyleri Kod, Tanım ve Açıklamaları...	68
Tablo 11. Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Öğrenme Düzeyleri Listesi	72
Tablo 12. "Belirtiler ve Bulgular" ile "Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar" Eşleştirme Tablosu*	86
Tablo 13. Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Öğrenme Düzeyleri Tanım ve Açıklamaları* ...	129
Tablo 14. Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Öğrenme Düzeyleri Listesi	130
Tablo 15. Diş Hekimliği Mezun (Program) Yeterlilikleri ve Ders Öğrenim Çıktıları Matrisi Örneği	157
Tablo 16. Mezuniyet Öncesi Diş Hekimliği Eğitimi Teknik Yeterlilikler ve Konu Matrisi Örneği	163

1. GİRİŞ

Ülkemizde bilimsel diş hekimliği eğitimi 22 Kasım 1908'de kurulmuş olan "Darülfünunu Osmani Tıp Fakültesi Eczacı ve Dişçi ve Kabile (Ebe) ve Hastabakıcı Mektepleri" ile başlamıştır. 2000'li yıllarda dünyadaki gelişmelerin ışığında, diş hekimliği eğitiminde asgari standartların belirlenmesine gereksinim duyulmuştur. Bu gerekçeyle, diş hekimliği eğitiminde ilk "Ulusal Çekirdek Eğitim Programı (ÇEP)" taslağı hazırlanmış ve 24 Ekim 2003 tarihinde Üniversitelerarası Kurul Tıp-Sağlık Eğitim Bilimleri Konseyinde kabul edilerek tüm diş hekimliği fakültelerine gönderilmiş, ancak uygulamaya geçirilememiştir. 2003 yılındaki bu çalışma, ülkemizde diş hekimliği lisans eğitimi için hazırlanmış olan ilk çekirdek eğitim programıdır.

Gelişmiş ülkelerde yaklaşık 20 yıl önce yetkinlik dokümanları yayımlanmaya başlanmıştır. Güncel gelişmeler ışığında, bu konu Diş Hekimliği Dekanları Konseyinde (DDK) tekrar gündeme alınmıştır. ÇEP'i hazırlama görevi konseyin Bilimsel Alt Kuruluna verilmiştir. Bilimsel Alt Kurul 21 Eylül 2012 tarihinde ilk toplantısını yaparak çalışma takvimini hazırlamış ve çalışmaya başlamıştır. Ancak Kasım 2012'de bu görevi "Diş Hekimliği Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (DEDAD)" üstlenmiştir. Bunun üzerine, Bilimsel Alt Kurulun ikinci toplantısında, alt kurul tarafından yapılan çalışma askıya alınmıştır. 2014 Ağustos ayında DEDAD tarafından düzenlenen 44 öğretim üyesinin katıldığı 2 günlük bir çalıştayda ikinci taslak çekirdek eğitim programı hazırlanmıştır. DDK tarafından kabul edilen metin Yükseköğretim Kurumuna (YÖK) gönderilmiştir.

23-24 Mayıs 2015 tarihlerinde Gazi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi ev sahipliğinde Ankara'da yapılan **DDK 11. Olağan Toplantısında, "Mezuniyet Öncesi Diş Hekimliği Çekirdek Eğitim Programı"nın hazırlanması sorumluluğu tekrar DDK bünyesine alınmış ve bu toplantıda görevlendirilen "Eğitim ve Araştırma Alt Kurulu"na verilmiştir.** Eğitim ve Araştırma Alt Kurulu, DDK tarafından Diş Hekimliğinin 8 Anabilim Dalını temsil eden Fakültelerinde eğitim ile ilgili yükümlülükleri bulunan deneyimli birer üyenin yanı sıra Tıp Eğitimi Anabilim Dalından "Çekirdek Eğitim Programları" konusunda deneyimli bir üye olmak üzere 9 kişiden oluşturulmuştur.

Görevlendirme sonrasında Eğitim ve Araştırma Alt Kurulumuz (DDK-EAK) tarafından yoğun bir çalışma başlatılmıştır. Avrupa Dış Hekimliği Eğitimi Derneğinin (ADEE) son olarak 2009 yılında güncellediği “Profile and Competences for the Graduating European Dentist” ve 2008 yılında Amerikan Dış Hekimliği Eğitimi Derneği (ADEA) tarafından kabul edilerek 2014 yılında basılan “ADEA Competencies for the New General Dentist” başlıklı raporlardan ve paydaşlardan gelen geri bildirimlerden yararlanılarak hazırlanan DUÇEP taslak dokümanı, **“Mezuniyet Öncesi Dış Hekimliği Eğitimi Ulusal Çekirdek Eğitim Programı-2016 (DUÇEP-2016)”** olarak adlandırılmış ve DDK-EAK’ın 31 Mart-1 Nisan 2016 tarihli 6. Toplantısında oy birliğiyle kabul edilmiştir.

18 Nisan 2016 tarihinde, İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi Dış Hekimliği Fakültesi ev sahipliğinde yapılan **DDK 13. Olağan Toplantısında; DDK-EAK tarafından hazırlanan “DUÇEP-2016” taslak dokümanı, Alt Kuruldan gönderildiği şekliyle oy birliği ile kabul edilmiş ve YÖK’e gönderilmiştir.**

“DUÇEP-2016”, Yüksek Öğretim Yürütme Kurulu Toplantısında incelenmiş ve “Mezuniyet Öncesi Dış Hekimliği Ulusal Çekirdek Eğitimi Programı-DUÇEP”in üniversitelere duyurulması uygun bulunarak; **Yüksek Öğretim Kurulu Eğitim Öğretim Daire Başkanlığının 23 Haziran 2016 tarihli yazısı ile Dış Hekimliği Fakültesi bulunan Üniversitelere ve ilgili Birimlere gönderilmiştir.**

YÖK onayını takiben, fakültelerin gerekli hazırlıkları yapması ve DUÇEP-2016’nın tüm dış hekimliği fakültelerinde uygulanması hedeflenmiştir.

Kaliteli ve çağdaş dış hekimliği eğitiminin temeli olan DUÇEP-2016’nın yürürlüğe girmesi ile tüm dış hekimliği fakültelerinde “Genişletilmiş Eğitim Programlarının” (GEP) hazırlanabilmesinin de önü açılmıştır. Üniversite tercihlerinde öğrencilerin dış hekimliği fakültelerinin eğitim programları ve öne çıkardıkları özellikleri (GEP) ile olanakları da belirleyici olacaktır.

20-21 Ekim 2016 tarihlerinde, Yeditepe Üniversitesi Dış Hekimliği Fakültesi ev sahipliğinde İstanbul’da yapılan DDK 14. Olağan Toplantısında ve 2 yıl sonrasında 18-19 Ekim 2018 tarihlerinde, İstanbul Okan Üniversitesi Dış Hekimliği Fakültesi ev sahipliğinde yapılan DDK 18. Olağan Toplantısında; DDK-EAK’ın Prof. Dr. Işıl

KÜÇÜKAY'ın başkanlığında aynı üyelerden oluşacak şekilde, DUÇEP-2016'nın güncelleme çalışmalarına devam etmesine tekrar oy birliğiyle karar verilmiştir.

Başlangıçta, DUÇEP-2016'nın paydaşlardan alınan geri bildirimler doğrultusunda her iki yılda bir güncellenmesi planlanmış olmakla birlikte; hedeflendiği şekilde DUÇEP-2016'nın tüm dış hekimliği fakültelerinde hemen uygulanmaya başlanamamış olması ve fakültelerin DUÇEP'i beş yıllık eğitim sürecinde uygulayabilmelerinin ve sonuçlarını değerlendirmelerinin uzun süreç alması, ülkemizdeki tüm dış hekimliği fakültelerinden ve diğer paydaşlardan aralıklı veya güncellenerek tekrar gönderilen geri bildirimlerin yeniden değerlendirilmesindeki zorluk ve en önemlisi de, tüm dünyada olduğu gibi, **ülkemizde de Mart 2020'den beri tüm normal yaşamı ve dolayısıyla eğitimi de etkileyen "COVID-19" küresel salgını** nedeniyle; bu süreç uzamış ve "DUÇEP-2016" güncelleme çalışmaları Eğitim ve Araştırma Alt Kurulunun yoğun ve özverili çalışmaları sonucunda beş yıllık bir süreçte tamamlanmıştır.

Evrensel dış hekimliği eğitimindeki yeniliklerin izlenmesi açısından DUÇEP güncellemesinin, dış hekimliği eğitimi süresi de göz önüne alınarak, beş yılda bir yapılmasının daha uygun olacağı düşünülmektedir.

DUÇEP-2016 ve güncellenmiş sürümü olan DUÇEP-2021'de "Dış Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Öğrenme Düzeyleri Tanım ve Açıklamaları" (Tablo 13) ve "Dış Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Öğrenme Düzeyleri" tablosunda (Tablo 14), DDK-EAK üyemiz Dr. Öğr. Üyesi Fazıl Serdar GÜREL tarafından oluşturulan düzeyler kullanılmıştır. Ülkemiz Tıp ve Eczacılık Fakültelerinin mezuniyet öncesi çekirdek eğitim programları ile Tıpta ve Dış Hekimliğinde Uzmanlık çekirdek eğitim programlarında da günümüzde aynı düzeyler kullanılmaktadır. Bu sayede, mezuniyet öncesi dış hekimliği çekirdek eğitim programının, dış hekimliği lisansüstü eğitim programlarına temel oluşturmasına ve programların yeterlilik düzeylerinin karşılaştırılabilir olmasına olanak sağlanmıştır. DUÇEP'te, 4 düzey kullanılmaktadır ve düzeyler daha detaylı tanımlandığı için ADEA ve ADEE üyesi ülkelerin dış hekimliği programları ile de karşılaştırılabilmektedir.

DUÇEP-2016'nın hazırlanması sürecinde tüm paydaşlarla iletişim kurulmuş ve geri bildirimleri alınmıştır. "DUÇEP-2021" dokümanı hazırlanırken de diş hekimliği fakülteleri, diş hekimliği bilimsel dernekleri ve TDB'den gelen tüm geri bildirimler titizlikle incelenmiş ve uygunluklarına göre DUÇEP-2021 metnine yansıtılmıştır. Ayrıca diş hekimliği eğitimine yönelik güncel ADEA, ADEE raporları yeniden incelenmiştir.

Güncellenmiş sürüm DUÇEP-2021 dokümanının daha kolay anlaşılabilmesi amacıyla; yeni açıklamalar ile birlikte örnekler de eklenmiş, "Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Öğrenme Düzeyleri" için yeni bir kod tanımlanmış ve kodların açıklamaları detaylandırılmış, "Belirtiler ve Bulgular", "Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar" ile "Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar)" Listeleri son bilimsel gelişmeler doğrultusunda güncellenerek detaylandırılmış ve bunlara ilişkin örnek belirtke tabloları hazırlanmış, "Belirtiler ve Bulgular ile Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Eşleştirme Tablosu" zenginleştirilmiş, DUÇEP'in diş hekimliği fakülteleri tarafından uygulanmasını kolaylaştırmak için "Mevcut Ders Konularını DUÇEP Yeterliliklerine Dönüştürme Algoritması" hazırlanarak eklenmiştir.

2. DUÇEP'İN AMACI, YAKLAŞIMI, HEDEFLERİ VE İLKELERİ

2.1. DUÇEP'in Amacı

Uluslararası diş hekimliği eğitimi ilke ve yaklaşımları da dikkate alınarak, diş hekimliği eğitimi ile ilgili esasların ulusal ölçekte belirlendiği genel bir çerçevenin oluşturulması ve bu sayede ülkemizdeki tüm diş hekimliği fakültelerinde yürütülen mezuniyet öncesi diş hekimliği eğitim programlarında belirli bir standartın sağlanması amaçlanmıştır.

Buna ek olarak; uluslararası kabul gören asgari yetkinliklerin karşılanması ile gerek yurt içi, gerekse yurt dışı öğrenci değişim programlarını desteklemek ve tüm dünyada kabul görececek yetkinlikte diş hekimi yetiştirilmesine zemin hazırlamak mümkün olacaktır.

2.2. DUÇEP'in Yaklaşımı, Hedefleri ve İlkeleri

DUÇEP süreci ile birlikte benimsenen yaklaşımlar, hedefler ve ilkeler şunlardır:

1. Çekirdek eğitim programı belirlenirken eğitim çıktılarına ve probleme dayalı yaklaşımın benimsenmesi,
2. DUÇEP'in tüm bileşenlerinin "biyo-psiko-sosyal" yaklaşım doğrultusunda öğretilmesi,
3. Mezuniyet öncesi diş hekimliği eğitiminin, eğitim çıktılarına dayalı bir yaklaşım çerçevesinde tasarlanması ve hayata geçirilmesi; bu bağlamda ilk olarak diş hekimliği fakültesi mezununun yeterliliklerinin saptanarak, tüm eğitim sürecinin belirlenen bu yeterlilikler çerçevesi doğrultusunda yürütülmesi,
4. Temel diş hekimliği uygulamalarının öğrenme düzeyleri ile birlikte belirlenmesi,
5. Diş hekimliği fakültelerinde, eğitim programlarının DUÇEP doğrultusunda yapılandırılması ve uygulamaya geçilmesi; bu çerçevede diş hekimliği fakültelerinin:
  - a. Mezun (Program) yeterliliklerini tanımlamaları ve kendi GEP'lerini oluşturmaları,

- b. Temel bilimler konularının, klinik uygulamalar ile entegrasyonunu sağlamaları,
  - c. Tüm teorik ve uygulamalı eğitim programını DUÇEP'i tümüyle kapsayacak şekilde yeniden düzenlemeleri,
  - d. Fakültelerin öğrenci değerlendirme süreçlerini gözden geçirmeleri ve geliştirmeleri beklenmektedir.
6. ÇEP ve GEP; eğitim programının asgari ve dolayısıyla zorunlu olan kısımlarını kapsamaktadır. GEP'in en az %70'i; DUÇEP'in tamamını kapsayacak şekilde, tüm öğrencilerin aldığı **zorunlu derslerden** oluşmalıdır. Geriye kalan kısmının (en fazla %30) ise, fakültenin eğitim-öğretim politikalarına uygun olarak hazırlanan program çıktıları, paydaş önerileri ve öğrenci beklentileri doğrultusunda planlanan alan içi ve dışı seçmeli / zorunlu derslerden oluşacak şekilde geliştirilmesi istenmektedir. Bologna sürecinde ders kredilerinin en az %25'inin seçmeli derslerden oluşması önerilmiştir.

Bir fakültenin eğitim programının toplam AKTS'sinin / kredisinin en az %52,5'i DUÇEP'in tamamını, en az %25'i de seçmeli dersleri içermelidir. Kalan en fazla %22,5'luk alan fakültenin eğitim politikasına göre şekillendirilmiş GEP ile belirlenmiş alan olmalıdır.

Örnek:

Bir fakültenin toplam 5 yıl için yaklaşık 6.000 saat yüz yüze eğitimi olduğu düşünülürse; toplam yüz yüze eğitimin *AKTS'si "200 AKTS" olarak hesaplanacaktır. 5 yıllık bir fakültenin YÖK tarafından kabul edilmiş toplam AKTS'si 300 AKTS'dir. Bu durumda, öğrencinin öğrenmeye ayırması gereken toplam bireysel öğrenme etkinliği süresi de 3.000 saat olmalıdır.

Bu durumda, Bologna süreci nedeniyle toplam AKTS'nin %25'i seçmeli derslere ayrıldığında; geriye toplam 225 AKTS kalmaktadır.

225 AKTS'nin en az 158'i DUÇEP'teki yeterlilikler için ayrılmalıdır. En fazla 67'si, GEP için belirlenmiş yeterliliklere ayrılabilir.

*1 AKTS = Öğrencinin öğrenmeye ayırdığı 25-30 saattir. (Öğrencinin öğrenmeye ayırdığı zamanın bir bölümü, eğitici ile yüz yüze ve diğer kısmı, öğrencinin bireysel öğrenme aktivitesi ile geçer. Bu nedenle, AKTS kredisi süresi sadece yüz yüze eğitimi kapsıyormuş gibi hesaplanmaz.)

7. Fakültelerin GEP'lerinde var olan ve diğer fakültelerden farklı program yeterlilikleri ile mezun dış hekimlerine yeni yeterlilik kazandırmak ve mevcut yeterlilik düzeyini geliştirmek üzere sertifika programları açmaları önerilmektedir.
8. Dış Hekimliğinde lisansüstü eğitim programlarına öğrenci seçimi ve yerleştirilmesi gibi ulusal ölçekli planlama ve uygulamaların, DUÇEP esas alınarak yapılması ve bu işlemlerin DUÇEP'te belirlenen niteliklerin ve standartların düşürülmesine neden olmayacak şekilde uygulanması gerekmektedir.
9. Yetkinliklerin, tüm disiplinlerin entegrasyonunu ve birlikte çalışmasını desteklemesi hedeflenmiştir.

2.3. DUÇEP Ne Değildir?

DUÇEP dış hekimliği fakültelerinin kendi eğitim programlarını geliştirirken **esas alacakları bir çerçeve programdır**. Ancak genel olarak kullandığımız anlamıyla bir eğitim programı değildir. Bu nedenle ders listesi, konu listesi veya dersin hedefleri ve içerikleri gibi ayrıntılı bilgileri içermez. Program ulusal yeterliliklere dayanır. "Belirtiler ve Bulgular" ile "Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar" arasındaki ilişkiyi tanımlar ve "Temel Dış Hekimliği Uygulamalarını (Mesleki Uygulamaları)" belirler.

DUÇEP dokümanı ile ülkemizdeki dış hekimliği fakülteleri için ortak bir eğitim programı oluşturmak değil; dış hekimliği fakültelerinin kendi eğitim programlarını hazırlarken rehber alacakları genel bir çerçeve sunmak hedeflenmiştir. Ancak, "Ulusal Çerçeve Eğitim Programı" yerine, daha önceki çalışmalar ile Tıp ve Eczacılık Fakültelerinde de kullanılmış olduğu gibi "Ulusal Çekirdek Eğitim Programı" şeklinde isimlendirilmesi uygun bulunmuştur.

3. DUÇEP TANIMLARI

3.1. Ulusal Çekirdek Eğitim Programı

“Diş Hekimliği Ulusal Çekirdek Eğitim Programı” ülkemizde uygulanması gereken *Mezuniyet Öncesi Diş Hekimliği Eğitiminin*, ulusal ölçekte çerçevesini çizen ve temel dayanaklarını sıralayan ana programdır.

DUÇEP’in dört temel dayanağı vardır. Bunlar:

1. Mezun (Program) Yeterlilikleri Çerçevesi
2. Belirtiler ve Bulgular Listesi
3. Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesi
4. Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesi

3.2. Fakülte Genişletilmiş Eğitim Programı (GEP)

Ülkemizdeki her bir diş hekimliği fakültesinin, DUÇEP çerçevesinde hazırlaması gereken mezuniyet öncesi GEP’i; eğitim yaklaşımı ve ilkelerinden eğitim yeterliliklerine, öğrenme içeriğinden öğrenme ve değerlendirme yöntemlerine, uygulama sürecinden program değerlendirme sürecine kadar bütün boyutlarıyla kendi fakültesinde uyguladığı diş hekimliği eğitiminin, ana yapısı ve bileşenlerini, dayandığı temel ilke, yaklaşım ve yöntemlerini içeren esaslar, yollar ve yöntemler bütünüdür. GEP’in en az %70’i DUÇEP’in tamamını içermelidir.

3.3. Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi

Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi ise, ulusal düzeyde bir eğitim sistemindeki yeterlilikleri ve bunların birbirleriyle ilişkilerini açıklar. Diğer bir deyişle, Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi, ulusal ve uluslararası paydaşlarca tanınan ve ilişkilendirilebilen yeterliliklerin belirli bir düzen içerisinde yapılandırıldığı bir sistemdir. Bu sistem aracılığıyla, yükseköğretimde tüm yeterlilikler ve diğer öğrenme kazanımları açıklanabilir ve tutarlı bir şekilde birbiri ile ilişkilendirilebilir (Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ)).

3.4. Diş Hekimliği Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi

“Diş Hekimliği Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi” ulusal sağlık alan yeterliliklerini kapsayacak şekilde ve ulusal yeterlilikler çerçevesine uygun olarak hazırlanmıştır. Diş hekimliği eğitiminin beş yıl sürmesi nedeniyle, “Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi”nde yüksek lisans düzeyini gösteren “Düzy 7” yeterlilikleri göz önüne alınmıştır. Tanım olarak “Diş Hekimliği Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi”, diş hekimliği fakültesinden mezun olan bir diş hekiminin sahip olması gereken ulusal düzeydeki yeterlilikleri işaret etmektedir. Diş hekimliği fakülteleri mezuniyet öncesi diş hekimliği eğitim yeterliliklerini tanımlarken ulusal yeterlilikleri esas alırlar.

3.5. Mezun (Program) Yeterlilikleri Çerçevesi

Mezuniyet öncesi diş hekimliği eğitiminin sonunda programdan yeni mezun olan bir diş hekiminin nitelikli ağız ve diş sağlığı hizmeti sunabilmesi, karşılaştığı ağız ve diş hastalıklarını etkin bir şekilde anlayabilmesi, değerlendirebilmesi ve yönetebilmesi, ağız ve diş sağlığı alanında üstlendiği görevleri nitelikli bir şekilde yapabilmesi için gereken bilgi, beceri ve/veya değerlerin sonunda ulaşacağı **mesleki özelliklerin bütünüdür**. Aynı zamanda **Temel Yetkinlik olarak da tanımlanabilen “Mezun (Program) Yeterlilikleri”**; yeni mezun bir diş hekiminin **“Ne” yapacağını değil, “Nasıl” yapacağını ifadesidir**.

3.6. Belirtiler ve Bulgular Listesi

Yeni mezun bir diş hekiminin klinik ortamlarda ve diğer ortamlarda (okul vb) karşı karşıya olduğu ve belirli düzeylerde yönetmesi gereken **“ilk karşılaşma durumlarını”** içerir. Bu listede birden fazla hastalık nedeniyle ortaya çıkabilen belirtiler ve bulgular bulunmaktadır (Bkz. Tablo 9). **Yeni mezun bir diş hekiminin, bu listede bulunan belirtiler ve bulguların nedeni olan hastalıkları veya durumları belirleyebilmesi (ayırıcı tanısını yapılabilmesi) beklenmektedir**.

3.7. Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesi

Yeni mezun bir diş hekiminin, kendisine başvuran hastanın belirtilerini / bulgularını ve karşı karşıya olduğu durumları değerlendirdikten sonra **tanısını / ön tanısını koyduğu, tedavisini yaptığı veya yönlendirdiği hastalıkları veya klinik problemleri içerir**.

3.8. Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Öğrenme Düzeyleri

Yeni mezun bir diş hekiminin klinik problem karşısında sergilemesi gereken performansı, diğer bir deyişle **bu işlemi öğrenmenin asgari düzeyini** belirtir (Bkz. Tablo 10 ve 11). Asgari düzey, her bir hastalık / klinik problem ve girişimsel işlem için ayrı ayrı belirlenir.

3.9. Belirtiler / Bulgular ile Çekirdek Hastalıklar / Durumlar Eşleştirme Tablosu

“Belirtiler ve Bulgular” ile “Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar” eşleştirilirken; **bir hastalıkta diş hekimine hangi 2-3 ana belirti ile gelindiği ve bir belirtide ilk akla gelen 3-4 hastalığın hangisi olduğu sorularına yanıt aranmıştır**. Bu eşleştirme listesinde amaç, ayırıcı tanı listesi oluşturmak değildir. Eşleştirme tablosu (Bkz. Tablo 12); derslerin ve sınavların içeriği oluşturulurken bir rehber olarak kullanılabilir.

3.10. Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesi

Yeni mezun bir diş hekiminin, **belirli düzeylerde yapması, yönetmesi gereken temel diş hekimliği uygulamalarını** içerir. Temel diş hekimliği uygulamaları aşağıdaki başlıklar altında toplanmıştır:

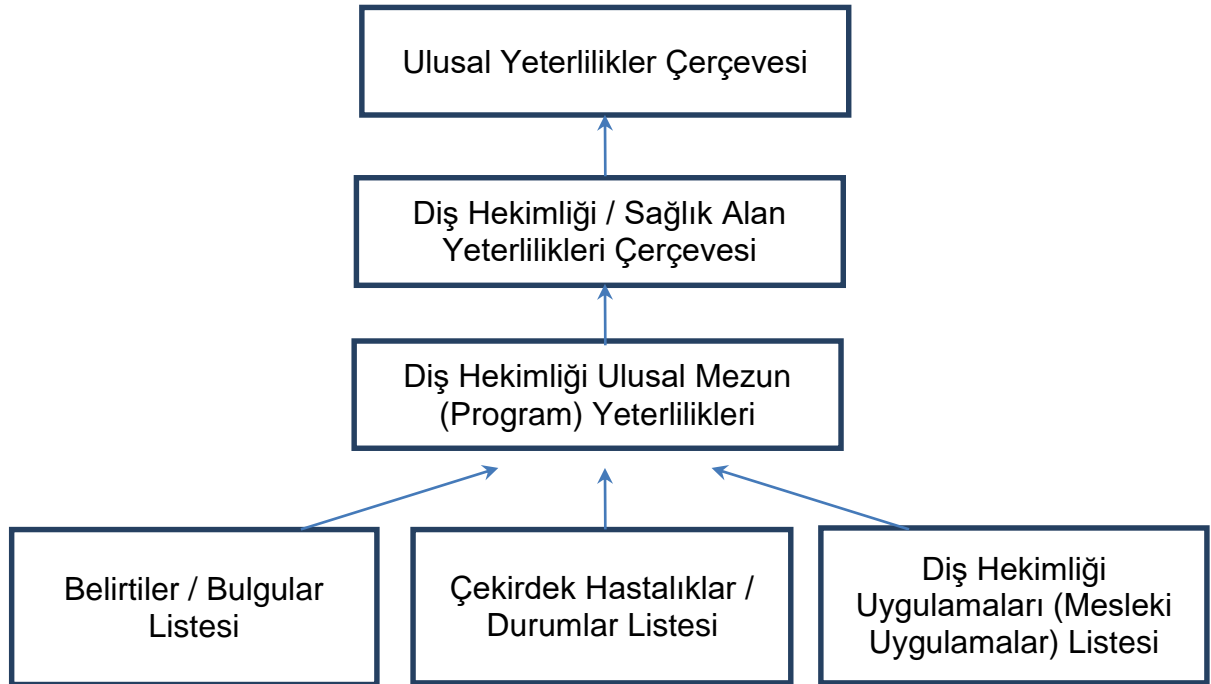
- A- Öykü Alma
- B- Genel ve Soruna Yönelik Ağız Dışı ve Ağız İçi Muayene
- C- Kayıt Tutma, Raporlama ve Bildirim
- D- Laboratuvar Testleri ve İlgili Diğer İşlemler
- E- Girişimsel ve Girişimsel Olmayan Uygulamalar
- F- Koruyucu Diş Hekimliği, Toplum Ağız ve Diş Sağlığı Uygulamaları
- G- Çevresel (Fiziksel ve Sosyokültürel Çevre) / Küresel Durum Uygulamaları
- H- Adli ve/veya Psikososyal Durum Uygulamaları
- İ- Profesyonellik ve Liderlik

3.11. Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Öğrenme Düzeyleri

Yeni mezun bir diş hekiminin, **temel diş hekimliği uygulamaları (mesleki uygulamalar) sırasında sergilemesi gereken performansı, dolayısıyla öğrenmenin asgari düzeyini** belirtir (Bkz. Tablo 13 ve 14). Asgari düzey, diş hekimliği uygulamaları (mesleki uygulamalar) listesindeki her bir beceri / uygulama için ayrı ayrı belirlenir. Bunlar aynı zamanda her bir hastalık ve klinik problemin öğrenme düzeyini gösterir. Diş hekimliği fakülteleri eğitim-öğretim süresi içerisinde, söz konusu hastalık veya klinik problem için belirlenen asgari düzeydeki kazanımı her bir öğrenci için sağlamalıdır.

3.12. DUÇEP ve Yeterlilikler Çerçevesi İlişkisi

Aşağıda verilen şemada Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi ile DUÇEP arasındaki hiyerarşik ilişki şematize edilmiştir.

Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi altıncı / yedinci düzeyi; tüm lisans / yüksek lisans mezunlarının ulaşmasının beklendiği yeterliliklerin çerçevesini çizmiştir. Bu çerçeve kapsamında bulunan yeterliliklere, sağlık alan yeterliliklerini de ekleyerek ulaşabilmek amacıyla; “Diş Hekimliği Ulusal Mezun (Program) Yeterlilikleri”

düzenlenmiştir. Mezun (Program) yeterliliklerine ulaşabilmek amacıyla üç ayrı liste oluşturulmuştur. Bu listelerde yeni mezun bir diş hekiminin sahip olması gereken tüm yeterliliklerin detaylı başlıkları verilmiştir. Listelerde yer alan her bir yeterlilik maddesi için diş hekimliği fakültelerinin belirtke tablosu hazırlayarak kendi eğitim programlarını oluşturmaları hedeflenmektedir.

3.13. DUÇEP ve Akreditasyon İlişkisi

DUÇEP, diş hekimliği lisans programlarının akredite edilebilmesi için öğrencilere kazandırılması gereken yeterliliklerin genel çerçevesini çizmektedir. Bu çerçevenin eğitim kurumlarının akreditasyon standartlarına uyum sağlama sürecinde de yol gösterici olması beklenmektedir. Eğitim kurumlarının varoluş nedenlerinin çekirdek eğitim programı dışına çıkan kısımlarının, kurumları diğerlerinden ayıran özellikler olarak öne çıkması ve kurumların eğitime yönelik stratejik planlarının yapılması sürecinde bir zemin oluşturması da beklenmektedir.

4. DUÇEP'İN YAPILANDIRMA SÜRECİ

4.1. 2000 Yılı Çalışma Dönemi (ÇEP-2003)

2000 yılında diş hekimliği fakültelerince kurulmuş olan komisyonların yapmış olduğu çalışmalar; Prof. Dr. Osman Taha KÖSEOĞLU, Prof. Dr. İnci OKTAY ve Prof. Dr. Hakan GÖĞEN tarafından derlenmiştir. O dönemde mevcut olan 18 diş hekimliği fakültesinin dekanları tarafından kabul edilen "Diş Hekimliği Ulusal Çekirdek Eğitim Programı Taslağı" YÖK'e gönderilmiştir. Üniversitelerarası Kurul Tıp-Sağlık Eğitim Bilimleri Konseyinde, 24 Ekim 2003 tarihinde Prof. Dr. Nejat Bora SAYAN tarafından yapılan sunumun ardından kabul edilmiş ve YÖK tarafından tüm diş hekimliği fakültelerine uygulanmak üzere gönderilmiştir. Ancak, bu Çekirdek Eğitim Programı uygulanmamıştır.

4.2. 2012 Yılı Çalışma Dönemi (UÇEP-2014)

29 Ağustos 2012 tarihinde Marmara Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesinde yapılan DDK 6. Olağan Toplantısında alınan kararla, akademik konularda çalışma yapmak üzere alt kurul kurulmuştur. 17 Eylül 2012 tarihinde, DDK sekreteri tarafından yazılmış olan resmi yazı ile diş hekimliğinde çekirdek eğitim programını hazırlama görevi bu kurula verilerek çalışma süreci başlatılmıştır. İlgili kurul, 21 Eylül 2012 tarihinde Ankara Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi ev sahipliğinde ilk toplantısını yapmış ve ÇEP ile ilgili aşağıdaki kararlar alınmıştır.

Karar No: 2012/2

Diş Hekimliği Eğitiminde Çekirdek Eğitim Müfredatının hazırlanması çalışmasında yöntem belirlenmesi konusu görüşülmüş, üyelerin daha önce yapmış olduğu çalışmalar gözden geçirilmiş ve ADEE tarafından hazırlanan raporlar değerlendirilmiştir.

Bu konularda çalışma yapmış olan fakültelerden bilgi istenmesine, yurt dışında örnek alınabilecek fakültelelere komisyon üyelerinin gönderilerek araştırma yapılmasının yerinde olacağına, ADEE'nin mezun bir diş hekiminin profili ve yeterlilikleri hakkında hazırlamış olduğu raporun temel alınarak yeterlilikler listesinin oluşturulmasına ve fakültelerin görüşünün alınmasına, çalışmalar belli bir olgunluğa

ulaştığında Türk Diş Hekimleri Birliğinden (TDB) görüş istenmesine oy birliği ile karar verilmiştir.

Karar No: 2012/3

Görev paylaşımının yapılması, çalışma takviminin oluşturulması, bir sonraki toplantı tarihinin ve yerinin belirlenmesi konuları görüşülerek; aşağıdaki takvimin uygulanmasına oy birliği ile karar verilmiştir.

Yapılacak İşlem	Sorumlu	Tarih / Son Tarih	Yer
Taslak Çekirdek Eğitim Programının (ÇEP) hazırlanması ve tüm diş hekimliği Fakültelerine gönderilmesi	Prof. Dr. Serkan POLAT	Son Tarih: 31 Ekim 2012	
Fakültelerin taslak ÇEP hakkında görüşlerini göndermesi	Diş Hekimliği Fakültesi Dekanlıkları	Taslak metin alındıktan sonra 30 gün, Son Tarih: 30 Kasım 2012	
Fakültelerden gelen görüşlerin değerlendirilmesi ve taslak metnin güncellenmesi	Bilimsel Kurul 2. Toplantı	3 Aralık 2012	Bezmi Alem Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, İstanbul
TDB'nin görüşünün alınması	TDB	3 hafta Son Tarih: 24 Aralık 2012	
ÇEP taslağına son halinin verilmesi (TDB'nin eğitimle ilgilenen temsilcisi çağrılabilir)	Bilimsel Kurul 3. Toplantı	2. Toplantıda belirlenecektir	2. Toplantıda belirlenecektir

DDK'nın kendi alt kurulunu görevlendirmesine karşın; Kasım 2012'de Diş Hekimliği Eğitimi Akreditasyon Derneği (DEDAD) Yönetim Kurulu, farklı fakültelerden eğitim ile ilgilenen öğretim üyeleri ile bir akreditasyon alt kurulu oluşturarak ÇEP çalışmalarına başladığını duyurmuştur. Bunun üzerine, 12 Aralık 2012 tarihinde yapılan ikinci alt kurul toplantısında aşağıdaki kararlar alınmıştır.

Karar No: 2012/7

Çekirdek eğitim programı ile ilgili gelişmeler değerlendirilerek; mevcut ÇEP çalışmasının askıya alınması ve Bilimsel Kurul, Akreditasyon Kurulu gibi kurul kuruluşların çalışma ilkelerinin (toplantı sıklığı, nisabı, gündem belirleme yöntemi

vb) ve sorumluluk alanlarının DDK tarafından netleştirilmesi için ilk toplantı gündemine alınmasının teklif edilmesine oy birliği ile karar verilmiştir.

DDK tarafından yapılan ilk toplantıda, itirazlara karşın, çekirdek eğitim programının akreditasyon amacıyla kurulmuş dernek tarafından yürütülmesi kararı verilmiştir.

DEAD tarafından ilki 11 Kasım 2012, sonuncusu 23 Eylül 2013 tarihinde olmak üzere 7 “Değerlendirme Toplantısı” yapılmıştır. *27 Mayıs 2013 tarihindeki 6. Toplantıda, “Mezuniyet Öncesi Diş Hekimliği Eğitimi Ulusal ÇEP oluşturulması” kararı alınabilen ÇEP çalışması süreci, 2014 yılında tamamlanmıştır.*

20-22 Ekim 2014 tarihlerinde Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi ev sahipliğinde Isparta’da gerçekleştirilen DDK 10. Olağan Toplantısında, Ulusal Diş Hekimliği ÇEP - 2014 kabul edilmiş ve program Üniversitelerarası Kurul Tıp-Sağlık Eğitim Bilimleri Konseyine sunulmuştur. Ancak, sunulan taslak YÖK tarafından onaylanmamıştır.

4.3. 2015 Yılı Çalışma Dönemi (DUÇEP-2016)

23-24 Mayıs 2015 tarihlerinde Gazi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi ev sahipliğinde Ankara İçkale Otel’de yapılan **DDK 11. Olağan Toplantısında, “Mezuniyet Öncesi Diş Hekimliği Çekirdek Eğitim Programı”nın hazırlanması sorumluluğu tekrar DDK bünyesine alınmış ve görev Eğitim ve Araştırma Alt Kuruluna verilmiştir.** Eğitim ve Araştırma Alt Kurulu, DDK tarafından Diş Hekimliğinin 8 Anabilim Dalını temsil eden Fakültelerinde eğitim ile ilgili yükümlülükleri bulunan deneyimli birer üyenin yanı sıra Tıp Eğitimi Anabilim Dalından “Çekirdek Eğitim Programları” konusunda deneyimli bir üye olmak üzere 9 kişiden oluşturulmuştur.

Eğitim ve Araştırma Alt Kurulu 1. Toplantısı (28 Ağustos 2015, Ankara)

DDK-EAK’ın ilk toplantısı, 28 Ağustos 2015 tarihinde Gazi Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi ev sahipliğinde Ankara’da yapılmıştır. Toplam 9 gündem maddesinin görüşüldüğü bu toplantının ilk maddesi olan DUÇEP çalışması ile ilgili oy birliğiyle aşağıdaki kararlar alınmıştır.

DDK-EAK 1. Toplantısı / DDK-EAK-2015-1 Nolu Karar Metni:

DDK Yönergesi ve Genel Kurul kararına istinaden, Diş Hekimliği Mezuniyet Öncesi

Eğitimi için ekirdek Eğitim Programının düzenlenmesi konusunda yapılan görüşmeler sonucunda;

- *niversitelerarası Kurul Tıp-Sağlık Eğitim Bilimleri Konseyine gönderilmiş olan mevcut EP'in; ADEE mezun diş hekim profili ve ülkemizdeki uzmanlık EP müfredatları da göz önüne alınarak düzenlenmesine,*
- *Mevcut EP ve ADEE diş hekim profili raporunun tüm alt kurul üyelerine gönderilmesine,*
- *Aşağıdaki formata göre her branş için, alt kurul temsilcisi tarafından çalışma yapılmasına,*

		Düzeyler			
Sıra No	Yetkinlik	Mevcut EP	ADEE	TUKMOS	nerilen

- *Bu çalışmanın bir sonraki Alt Kurul toplantısına kadar tamamlanmasına,*
- *Yapılan alışma sonucunda, mevcut EP'e eklenmesi ve çıkartılması istenen yetkinliklerin gerekçeleri ile birlikte Alt Kurula sunulmasına oy birliği ile karar verilmiştir.*

Eğitim ve Araştırma Alt Kurulu 2. Toplantısı (12 Ekim 2015, İstanbul)

DDK-EAK'ın 2. toplantısı, bir önceki toplantıda kararlaştırıldığı şekilde, 12 Ekim 2015 tarihinde İstanbul Okan Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi ev sahipliğinde yapılmıştır. Toplam 5 gündem maddesinin görüşüldüğü bu toplantının ilk maddesi olan DUEP alışması ile ilgili oy birliğiyle aşağıdaki kararlar alınmıştır.

DDK-EAK 2. Toplantısı / DDK-EAK-2015-2-1 Nolu Karar Metni:

Alt kurul yeleri tarafından kendi alanları ile ilgili yapılan çalışmalar değerlendirilmiş ve Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesine kadar olan bölümün gözden geçirilmesi tamamlanmıştır. *Yapılan görüşmeler sonucunda; aşağıdaki takvimin uygulanmasına oy birliği ile karar verilmiştir.*

Yapılacak İşlem	Sorumlu	Tarih / Son Tarih	Yer
<i>Taslak DUÇEP'in tamamlanması</i>	<i>3. Eğitim ve Araştırma Alt Kurulu Toplantısı</i>	<i>23-24 Kasım 2015</i>	<i>İstanbul Okan Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi</i>
<i>Taslak DUÇEP'in tüm diş hekimliği fakültelerine ve TDB'ye gönderilmesi</i>	<i>Prof. Dr. Serkan POLAT</i>	<i>30 Kasım 2015</i>	
<i>Fakültelerin taslak DUÇEP hakkında görüşlerini göndermesi</i>	<i>Diş Hekimliği Fakültesi Dekanlıkları</i>	<i>31 Aralık 2015</i>	
<i>Fakültelerden gelen görüşlerin değerlendirilmesi ve taslak metnin güncellenmesi</i>	<i>4. Eğitim ve Araştırma Alt Kurulu Toplantısı</i>	<i>Ocak veya Şubat 2016</i>	<i>Alt Kurul toplantısında kararlaştırılacaktır.</i>
<i>DUÇEP taslağının Diş Hekimliği Dekanları Konseyine sunulması</i>		<i>Mayıs 2016</i>	<i>Dekanlar Konseyi toplantısında kararlaştırılacaktır.</i>

Eğitim ve Araştırma Alt Kurulu 3. Toplantısı (23-24 Kasım 2015, İstanbul)

DDK-EAK'ın 3. toplantısı, bir önceki toplantıda kararlaştırıldığı şekilde, 23-24 Kasım 2015 tarihlerinde İstanbul Okan Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi ev sahipliğinde yapılmıştır. Toplantının 7 gündem maddesi bulunmasına karşın; önem ve önceliği nedeniyle 2 günlük toplantı boyunca DUÇEP çalışması yapılmasına ve diğer gündem maddelerinin bir sonraki toplantıya ertelenmesine oy birliği ile karar verilmiştir.

DDK-EAK 3. Toplantısı / DDK-EAK-2015-3-1 Nolu Karar Metni:

- *Tüm üyelerin eksiksiz katılmış olduğu bu çalışmada, mevcut ÇEP, ADEA, ADEE raporları ve ülkemizin gereksinimleri göz önüne alınarak "Mezun (Program) Yeterlilikleri" Listesi yeniden düzenlemiştir.*
- *Ülkemizde kullanılan diş hekimliği terminolojisinin çok farklı olması nedeniyle; gerek terminolojik birliği, gerekse DUÇEP'in doğru anlaşılmasını sağlamak için DUÇEP'in sonuna "Terminolojik Açıklamalar" bölümü eklenmiştir.*
- *Görev Listeleri bütünüyle gözden geçirilmiştir.*

- *Toplantıda kararlaştırılan bazı düzeltmelerin eklenmesinden sonra metnin son halinin tekrar Alt Kurul üyelerine gönderilerek görüşlerinin alınmasına; iki hafta içerisinde taslak metnin hazırlanarak tüm dış hekimliği fakültelerine, TDB'ye ve Sağlık Bakanlığına gönderilmesine; özellikle fakültelerden istenecek görüşlerde öğrenci görüşlerinin de alınmasının talep edilmesine oy birliği ile karar verilmiştir.*

DDK-EAK'ın 3. toplantısında alınan kararlar doğrultusunda hazırlanan taslak DUÇEP metni, **9 Aralık 2015 tarihinde bütün Dış Hekimliği Fakültelerine, Sağlık Bakanlığına ve TDB'ye gönderilmiştir.** Ek olarak, DDK'nın resmi internet sitesi olan www.ddk.org.tr adresinden **“herkese açık”** şekilde paylaşımına açılmıştır.

Eğitim ve Araştırma Alt Kurulu 4. Toplantısı (16 Aralık 2015, Ankara)

DDK-EAK'ın 4. toplantısı, bir önceki toplantıda kararlaştırıldığı şekilde, 16 Aralık 2015 tarihinde Ankara Üniversitesi Dış Hekimliği Fakültesi ev sahipliğinde yapılmıştır. Toplam 9 gündem maddesinin görüşüldüğü bu toplantıda, DUÇEP çalışması ile ilgili oy birliğiyle aşağıdaki karar alınmıştır.

DDK-EAK 4. Toplantısı / DDK-EAK-2015-4-8 Nolu Karar Metni:

- *Temel Bilimler ve Klinik Bilimler çalışma gruplarının oluşturulmasına ve belirtke tablolarının hazırlanması konusunda çalışma yapılmasına oy birliği ile karar verilmiştir.*

Eğitim ve Araştırma Alt Kurulu 5. Toplantısı (22-23 Şubat 2016, İzmir)

DDK-EAK'ın 5. toplantısı, bir önceki toplantıda kararlaştırıldığı şekilde, 22-23 Şubat 2016 tarihlerinde İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Dış Hekimliği Fakültesi ev sahipliğinde yapılmıştır. Toplam 8 gündem maddesinin görüşüldüğü bu toplantıda, DUÇEP çalışması ile ilgili oy birliği ile aşağıdaki kararlar alınarak www.ddk.org.tr adresinden yayınlanması sağlanmıştır.

DDK-EAK 5. Toplantısı / DDK-EAK-2016-1-1 Nolu Karar Metni:

- *“DUÇEP-2016” taslak metni 9 Aralık 2015 tarihi itibarıyla tüm paydaşlarımıza gönderilmiş ve DDK internet sitesinden de erişime açılmıştır. 22-23 Şubat 2016 tarihli toplantımıza kadar Alt Kurulumuza ulaşmış olan fakülte ve derneklerin geri bildirimleri ve önerilmiş olan yeterlilik düzeyi değişiklikleri*

değerlendirilmiştir. Değerlendirmeler sonucunda, bazı yeterlilik düzeyleri önerilen şekilde değiştirilmiştir.

- Gönderilen geri bildirimlerin değerlendirmesi sırasında, yeterlilik düzeyi tanımlarının yanlış anlaşılabilirdiği görülerek; tanımlamalar detaylandırılmış ve **aşağıdaki bilgilendirme yazısının** internet sitemizden duyurulmasına oy birliği ile karar verilmiştir.

Aşağıdaki hususların vurgulanmasında yarar görülmüştür:

1. Mevcut DUÇEP metni bir "taslak"tır ve olgunlaştırılması / geliştirilmesi için tüm paydaşlarımızın görüşleri alınmaktadır. Özetle, tüm paydaşların en geniş şekilde katılımının sağlanması için çaba gösterilerek, hep birlikte şekillendirdiğimiz bir metindir ve henüz son haline ulaşmamıştır. Bu amaçla, Konseyimizin www.ddk.org.tr internet adresinden herkesin ulaşabileceği şekilde yayınlanmıştır.
2. DUÇEP en düşük düzeyleri tanımlamaktadır. Buna göre tüm dış hekimliği fakülteleri, eğitim politikalarına göre yeni yetkinlikler ekleyebileceği gibi, mevcut düzeyleri de yükseltebilecektir. Yani, **DUÇEP bir sınırlama getirmemekte, ancak en düşük standardı belirlemektedir.**
3. Dış Hekimliği Fakülteleri tarafından hazırlanacak olan kendi GEP'lerinin, %30'a kadar DUÇEP'in ötesinde içeriğe sahip olması; bölgesel ihtiyaçların karşılanmasını ve fakültelerin kendi varoluş nedenlerine özgü farklılıklarını ortaya koyabilmelerini sağlayacaktır. Bu farklılıkların sadece mesleğimiz ile sınırlı olmaması ve kişilerin mutlu ve verimli bir meslek yaşamına sahip olabilmeleri için farklı alanlardan da olması özellikle arzulanmaktadır.
4. Yeterlilik düzeyleri belirlenirken, eğitim kaynakları da göz önüne alınmaktadır. **Örneğin, "3" ile kodlanmış bir girişimsel yeterlilik düzeyinde; eğitim süreci boyunca "her öğrencinin hasta üzerinde uygulama yapabilmesi" gerekmektedir. Görülme sıklığı az olan sınırlı yeterlilik için, asgari şartları sağlayabilmek açısından, kodlama "2"ye düşürülerek laboratuvar / simüle ortamda eğitim öngörülebilmektedir.** Böyle durumlar için klinikte eğitim olanağı bulunan fakültelerin, GEP'lerinde bu tür beceri düzeylerini "3" olarak kodlaması beklenmektedir.

5. “TT” (Tanı ve Tedavi yapmak) ile kodlanmış bir hastalık veya durumun; tüm tedavi yöntemlerini kullanarak, diş hekimi tarafından tedavi edilmesi gerekmemektedir. **“TT” kodlamasında; diş hekiminin tüm tedavi yöntemleri konusunda bilgiye sahip olması ve bunlardan uygun olanını seçerek, tedaviyi gerçekleştirebilmesi ve kendisini aşan durumlar için de hastasını uzman hekime sevk etmesi beklenmektedir.** Örneğin, diastemanın “TT” olarak kodlanmasında; şiddetine ve hastanın tedavi ihtiyacına göre, diastemanın kompozit dolgu maddesi ile restore edilerek kapatılması işlemi diş hekimi tarafından gerçekleştirilebilirken; ortodontik veya cerrahi işlemler için hastayı ilgili uzman(lar)a yönlendirmesi beklenmektedir.

Diş Hekimliği Dekanları Konseyi Eğitim ve Araştırma Alt Kurulu ile TDB Ulusal Diş Hekimliği Çekirdek Eğitimi Komisyonu Ortak Toplantısı (4 Mart 2016, İstanbul)

Eğitim ve Araştırma Alt Kurulumuzun 25 Şubat 2016 tarihli talebi ile 4 Mart 2016 tarihinde İstanbul’da TDB Ulusal Diş Hekimliği Çekirdek Eğitimi Komisyonu ile ortak toplantı gerçekleştirilmiştir. Toplantıda, DUÇEP ve eğitim ile ilgili diğer konular ele alınmıştır. DUÇEP’in hazırlanma aşamasında olduğu ve her türlü geri bildirim değerlendirildiği vurgulanmıştır. Çekirdek eğitim programının bir üst sınır çizmediği, aksine en düşük düzeyi belirlediği, diş hekimliği fakültelerinin eğitim alt yapılarına ve politikalarına göre düzeyleri yükseltebileceği ve eklemeler yapacağı konusunda bilgi verilmiştir. DUÇEP’in uygulanmaya başlamasından sonra da geri bildirimlerin alınmaya devam edileceği ve tüm paydaşların geri bildiriminin bu süreçte çok önemli olduğu vurgulanmıştır. Gerek uygulama sırasında elde edilen deneyim, gerekse de bilgi ve teknolojinin çok hızlı ilerlemesi nedeniyle; DUÇEP’in de düzenli olarak güncelleneceği açıklanmıştır. Karşılıklı bilgi alışverişinde bulunulan çok yararlı bir toplantı gerçekleştirilmiştir.

Eğitim ve Araştırma Alt Kurulu 6. Toplantısı (31 Mart-1 Nisan 2016, İstanbul)

DDK-EAK’ın 6. toplantısı, bir önceki toplantıda kararlaştırıldığı şekilde, 31 Mart-1 Nisan 2016 tarihlerinde Yeditepe Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi ev sahipliğinde İstanbul’da yapılmış ve toplam 4 gündem maddesi görüşülmüştür.

İki günlük toplantımızda; 5. toplantımız sonrasında 24 Şubat 2016 tarihinde Sağlık Bakanlığı ve TDB'den ve 6. toplantımıza kadar fakültelerden gelen geri bildirimler değerlendirilmiştir. Bu geri bildirimler doğrultusunda;

- “Çevresel (Fiziksel ve Sosyokültürel Çevre) ve Küresel Durumlar” ile “Adli ve Psiko-Sosyal Durumlar” ile ilgili yeterlilikler, “Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar)” tablosuna eklenmiştir.
- Mezun (Program) Yeterlilikleri bölümüne, “Sağlıklı Durumları” ile ilgili yeni maddeler eklenmiştir.
- Yeni yeterlilikler ve yeterlilik düzeyleri ile ilgili önerilmiş olan değişiklikler değerlendirilmiştir.
- DUÇEP'in fakültelerde uygulanmasını kolaylaştırmak amacıyla “Mezuniyet Öncesi Eğitim Programlarını Geliştirme Süreci” başlıklı bir bölüm eklenmiştir.
- Taslak dokümanın anlaşılmasının zor olduğu yönünde gelen geri bildirimler dikkate alınarak, doküman düzeninde bazı değişiklik yapılmıştır. Örneğin “Belirtiler ve Bulgular”, “Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar” ile “Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar)” Listelerinin açıklamaları, listeler ile aynı yere alınmıştır. “Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesi” tanım ve tablo bölümünde, alt başlıklar arasındaki uyumsuzluklar giderilmiş ve tablo sadeleştirilmiştir.
- Ayrıca “Belirtiler ve Bulgular” ile “Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar”ın eşleştirme tablosu ve açıklamaları eklenmiştir.

Yapılan görüşmeler sonucunda; DUÇEP çalışması ile ilgili oy birliğiyle aşağıdaki kararlar alınmıştır.

DDK-EAK 6. Toplantısı / DDK-EAK-2016-2-1 Nolu Karar Metni:

- *DUÇEP-2016 ile ilgili paydaş geri bildirimleri görüşülmüş, gerekli değişiklik ve eklemeler yapıldıktan sonra “Mezuniyet Öncesi Diş Hekimliği Eğitimi Ulusal Çekirdek Eğitim Programı-2016” ekteki şekliyle oy birliği ile kabul edilmiştir.*

DDK-EAK-2016-2-2 Nolu Karar Metni:

- *Diş hekimliği eğitiminde, temel bilimler ile ilgili çalışma yapmak üzere (eğitim alanlarının belirlenmesi ve belirtke tablolarının hazırlanması), Prof. Dr. Kaan ORHAN öncülüğünde, diş hekimliği ve temel tıp alanlarında doktorası olan akademisyenler ile bir çalışma grubu oluşturulmasına oy birliği ile karar verilmiştir.*

18 Nisan 2016 tarihinde, İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi ev sahipliğinde yapılan DDK 13. Olağan Toplantısında; DDK-EAK tarafından hazırlanan "Mezuniyet Öncesi Diş Hekimliği Eğitimi Ulusal Çekirdek Eğitim Programı (DUÇEP-2016)" ile ilgili bilgilendirme sunumu DDK-EAK Başkanı Prof. Dr. Serkan POLAT tarafından gerçekleştirilmiş ve yapılan görüşmeler sonucunda; "DUÇEP-2016" taslak dokümanı, Alt Kuruldan gönderildiği şekliyle, oy birliği ile kabul edilmiş ve YÖK'e gönderilmiştir.

"DUÇEP-2016", 22 Haziran 2016 tarihli Yüksek Öğretim Yürütme Kurulu Toplantısında incelenmiş ve "Mezuniyet Öncesi Diş Hekimliği Ulusal Çekirdek Eğitimi Programı-DUÇEP" in üniversitelere duyurulması uygun bulunarak; Yüksek Öğretim Kurulu Eğitim Öğretim Daire Başkanlığı'nın 23 Haziran 2016 tarihli ve 75850160-199-38476 sayılı yazısı Diş Hekimliği Fakültesi bulunan Üniversitelere ve ilgili Birimlere gönderilmiştir.

4.4 2016-2018 Çalışma Dönemi (DUÇEP-2021)

20-21 Ekim 2016 tarihlerinde, Yeditepe Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi ev sahipliğinde İstanbul'da yapılan DDK 14. Olağan Toplantısında; Eğitim ve Araştırma Alt Kurulunun Prof. Dr. Işıl KÜÇÜKAY'ın başkanlığında aynı üyelerden oluşacak şekilde devam etmesine oy birliğiyle karar verilmiş ve DDK-EAK'ya verilen görevler yeniden tanımlanmıştır.

Eğitim ve Araştırma Alt Kurulu 7. Toplantısı (8-10 Aralık 2016, Konya)

DDK-EAK'ın 7. toplantısı, bir önceki toplantıda kararlaştırıldığı şekilde, 8-10 Aralık 2016 tarihlerinde Selçuk Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi ev sahipliğinde Konya'da yapılmıştır. DDK-EAK'ın daveti üzerine, 10 Aralık 2016 tarihinde farklı üniversitelerden 14 Temel Bilimler öğretim üyesinin katılımıyla ortak toplantı

gerçekleştirilmiştir. Toplam 5 gündem maddesinin görüşüldüğü bu toplantıda, DUÇEP-2016 güncelleme çalışmaları kapsamında oy birliği ile aşağıdaki kararlar alınmıştır:

DDK-EAK 7. Toplantısı / DDK-EAK-2016-3-2 Nolu Karar Metni:

- *Diş hekimliği eğitiminde, 14 Temel Bilimler öğretim üyesi ile ortak toplantı yapılarak Temel Bilimlerin DUÇEP içindeki yeri belirlenmiştir.*
- *DUÇEP-2016'daki "Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesi" ile "Belirtiler ve Bulgular Listesi" için örnek belirtke tabloları hazırlanmış ve bir sonraki toplantıya kadar tüm belirtke tablolarının tamamlanmasına oy birliği ile karar verilmiştir.*

Eğitim ve Araştırma Alt Kurulu 8. Toplantısı (22-24 Şubat 2017, Adana)

DDK-EAK'ın 8. toplantısı, bir önceki toplantıda kararlaştırıldığı şekilde, 22-24 Şubat 2017 tarihlerinde Çukurova Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi ev sahipliğinde Adana'da yapılmıştır. DDK-EAK'ın daveti üzerine, 23 ve 24 Şubat 2017 tarihlerinde Temel Bilimler Öğretim Üyelerinin katılımıyla ortak toplantı gerçekleştirilmiştir. Toplam 3 gündem maddesinin görüşüldüğü bu toplantıda, DUÇEP-2016 güncelleme çalışmaları kapsamında oy birliği ile aşağıdaki kararlar alınmıştır:

DDK-EAK 8. Toplantısı / DDK-EAK-2017-2-1 Nolu Karar Metni:

- *Temel Bilimler öğretim üyeleri ile yapılan ortak toplantıda, DUÇEP-2016 ile ilgili nasıl bir yaklaşım sergileneceği belirlenmiş ve Temel Bilimler için kodlamaların belirlenmesine oy birliği ile karar verilmiştir.*

DDK-EAK-2017-2-2 Nolu Karar Metni:

- *DUÇEP-2016'daki "Belirtiler ve Bulgular Listesi" ve "Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesi" için örnek belirtke tabloları tamamlanmıştır.*

Güncellenen "Belirtiler ve Bulgular Listesi" ile "Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesi" Örnek Belirtke Tabloları EK-1 ve EK-2'de verilmiştir.
(www.ddk.org.tr)

Eğitim ve Araştırma Alt Kurulu 9. Toplantısı (10-13 Nisan 2017, Girne)

DDK-EAK'ın 9. toplantısı, bir önceki toplantıda kararlaştırıldığı şekilde, 10-13 Nisan 2017 tarihlerinde Yakındoğu Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi ev sahipliğinde

Girne’de yapılmıştır. Toplam 2 gündem maddesinin görüşüldüğü bu toplantıda, DUÇEP-2016 güncelleme çalışmaları kapsamında oy birliği ile aşağıdaki kararlar alınmıştır:

DDK-EAK 9. Toplantısı / DDK-EAK-2017-3-1 Karar Metni:

- *Temel Bilimler Bölümü Anabilim Dallarına ilişkin kodlamaların açıklamaları netleştirilmiş ve Temel Bilimler konuları için kodlama taslakları belirlenmiştir. Örnek “Temel Bilimler Ders Konu Listesi (Syllabus)” belirlenmiştir. Entegrasyon için koridorların temaları belirlenmiştir. Koridorlar için çalışma şablonu hazırlanmıştır.*
- *Bir örnek dış hekimliği fakültesinde anlatılan tüm derslerin konu başlıklarının çıkarılmasına ve bir sonraki toplantıya kadar bunlara göre koridorların hazırlanmasına oy birliğiyle karar verilmiştir.*

Eğitim ve Araştırma Alt Kurulu 10. Toplantısı (15-16 Mayıs 2017, Kayseri)

DDK-EAK’ın 10. toplantısı, bir önceki toplantıda kararlaştırıldığı şekilde, 15-16 Mayıs 2017 tarihlerinde Erciyes Üniversitesi Dış Hekimliği Fakültesi ev sahipliğinde Kayseri’de yapılmıştır. Toplam 4 gündem maddesinin görüşüldüğü bu toplantıda, DUÇEP-2016 güncelleme çalışmaları kapsamında oy birliği ile aşağıdaki kararlar alınmıştır:

DDK-EAK 10. Toplantısı / DDK-EAK-2017-4-1 Nolu Karar Metni:

- *Güncellenen DUÇEP-2016’nın fakültelerde uygulanma basamaklarını açıklayan bir metin ve “Mevcut Ders Konularını DUÇEP Yeterliliklerine Dönüştürme Algoritması” hazırlanmıştır.*

DDK-EAK-2017-4-2 Nolu Karar Metni:

- *“Dış Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesi” için belirtke tablosu örneği hazırlanmıştır.*

Güncellenen “Dış Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesi” Örnek Belirtke Tablosu EK-3’de verilmiştir. (www.ddk.org.tr)

Eğitim ve Araştırma Alt Kurulu 11. Toplantısı (8 Haziran 2017, Ankara)

DDK-EAK'ın 11. Toplantısı, bir önceki toplantıda kararlaştırıldığı Şekilde, Alt Kurul Üyemiz Öğr. Gör. Dr. Fazıl Serdar GÜREL'in ev sahipliğinde Ankara'da yapılmış ve oy birliği ile aşağıdaki kararlar alınmıştır:

DDK-EAK 11. Toplantısı / DDK-EAK-2017-5-1 Nolu Karar Metni:

- *Kavram haritası örneği ile entegrasyonun öneminin ve metodolojisinin açıklanmasına oy birliği ile karar verilmiştir.*
- *Fakülteler tarafından entegrasyon ile ilgili koridorların oluşturulmasına yardımcı olmak üzere örnek hazırlanmıştır.*

Kavram Haritası örneği EK-5'te verilmiştir. (www.ddk.org.tr)

Eğitim ve Araştırma Alt Kurulu 12. Toplantısı (2 Mayıs 2018, İzmir)

DDK-EAK'ın 12. Toplantısı, bir önceki toplantıda kararlaştırıldığı Şekilde, 3-4 Mayıs 2018 tarihlerindeki DDK 17. Olağan Toplantısı öncesinde, 2 Mayıs 2018 tarihinde Ege Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi ev sahipliğinde İzmir'de yapılmıştır ve oy birliği ile aşağıdaki kararlar alınmıştır:

DDK-EAK 12. Toplantısı / DDK-EAK-2018-1-1 Nolu Karar Metni:

- *Güncellenen DUÇEP-2016'nın uyum sürecinde, DUÇEP dokümanında kullanılan terimlerin açıklanmasına oy birliği ile karar verilmiştir.*

Eğitim ve Araştırma Alt Kurulu 13. Toplantısı (23 Temmuz 2018, Ankara)

DDK-EAK'ın 13. toplantısı, bir önceki toplantıda kararlaştırıldığı Şekilde, 23 Temmuz 2018 tarihinde Alt Kurul Üyemiz Prof. Dr. Serkan POLAT'ın ev sahipliğinde, Ankara'da AKADENTİA toplantı salonunda yapılmış ve oy birliği ile aşağıdaki kararlar alınmıştır:

DDK-EAK 13. Toplantısı / DDK-EAK-2018-2-1 Nolu Karar Metni:

- *DUÇEP-2016 güncellenirken, fakülteler tarafından DUÇEP'in kullanımını kolaylaştırmak için daha anlaşılır Şekilde hazırlanmasına,*

DDK-EAK-2018-2-2 Nolu Karar Metni:

- *Tüm diş hekimliği fakültelerinin ğretim yesi, asistan ve ğrenci temsilcilerinin mail adreslerine ulaşılarak DUÇEP'in iletilmesine ve geri dnuşlerin sağlanmasına,*

DDK-EAK-2018-2-3 Nolu Karar Metni:

- *rnek bir diş hekimliği fakültesinin eğitim programındaki derslerin içeriklerinin, Dr. Öğr. Üyesi Fazıl Serdar GÜREL tarafından hazırlanmış olan Excel dosyasında düzenlenmesine ve DDK toplantısında örnek bir çalışma olarak sunulmasına oy birliği ile karar verilmiştir.*

Eğitim ve Araştırma Alt Kurulu 14. Toplantısı (4 Eylül 2018, İstanbul)

DDK-EAK'ın 14. toplantısı, bir önceki toplantıda kararlaştırıldığı şekilde, 4 Eylül 2018 tarihinde İstanbul Okan Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi ev sahipliğinde yapılmış ve oy birliği ile aşağıdaki kararlar alınmıştır:

DDK-EAK 14. Toplantısı / DDK-EAK-2018-3-1 Nolu Karar Metni:

- *Dekanlar Konseyi'ne DUÇEP'in uygulanmasında aşağıdaki yöntemlerin kullanılması önerilecektir.*

A. *Fakültelerin, DUÇEP Teknik Yeterliliklerini karşladıklarını belirlemek için aşağıdaki 2 yöntemden birini seğmeleri:*

I. *Mevcut ders konu başlıklarının uygun DUÇEP Teknik Yeterlilikleri ile değiştirilmesi.*

II. *Mevcut ders konu başlıklarının DUÇEP'i karşladığının belirlenmesi.*

B. *Fakültelerin, DUÇEP Mezun (Program) Yeterliliklerini karşladıklarını belirlemek için aşağıdaki yöntemi kullanmaları:*

- *DUÇEP'te yer alan program yeterliliklerinin derslerin öğrenme ıktıları ile çaprazlanarak her birinin karşlandığının gösterilmesi nerisi oy birliği ile kabul edilmiştir.*

Eğitim ve Araştırma Alt Kurulu 15. Toplantısı (28 Eylöl 2018, Ankara)

DDK-EAK'ın 15. toplantısı, bir önceki toplantıda kararlaştırıldığı Şekilde, TDB Kongresi sırasında 28 Eylöl 2018 tarihinde Ankara'da TDB ev sahipliğinde yapılmış ve oy birliği ile aşağıdaki karar alınmıştır:

DDK-EAK 15. Toplantısı / DDK-EAK-2018-4-1 Nolu Karar Metni:

- *Dr. Öğr. Üyesi Fazıl Serdar GÜREL tarafından hazırlanan kılavuz ve örnek Excel'e göre, 8 anabilim dalı üyesi tarafından yapılan düzenleme çalışmalarına devam edilmesine ve 18-19 Ekim 2018 tarihindeki DDK 18. toplantısına kadar çalışmaların tamamlanmasına oy birliği ile karar verilmiştir.*

Eğitim ve Araştırma Alt Kurulu 16. Toplantısı (17 Ekim 2018, İstanbul)

DDK-EAK'ın 16. toplantısı, bir önceki toplantıda kararlaştırıldığı Şekilde, 18-19 Ekim 2018 tarihlerindeki DDK 18. Olağan Toplantısı öncesinde, 17 Ekim 2018 tarihinde İstanbul Okan Üniversitesi Diş Hekimliği Faköltesi ev sahipliğinde yapılmış ve oy birliği ile aşağıdaki karar alınmıştır:

DDK-EAK 16. Toplantısı / DDK-EAK-2018-5-1 Nolu Karar Metni:

- *Fakölterden gelen geri bildirimler değerlendirilmiş; DUÇEP'teki Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Tablosuna "İ" kodu eklenerek "İzlem" sürecinin hastalıklara yansıtılması önerisi tartışılmış ve "İ" kodunun kronik progresif hastalıklarda kullanılması nedeniyle, DUÇEP kapsamında kullanılmasının uygun olmadığına oy birliği ile karar verilmiştir.*

4.4. 2018-2021 Çalışma Dönemi (DUÇEP-2016 Güncelleme Çalışmaları)

18-19 Ekim 2018 tarihlerinde, İstanbul Okan Üniversitesi Diş Hekimliği Faköltesi ev sahipliğinde yapılan DDK 18. Olağan Toplantısında; Eğitim ve Araştırma Alt Kurulunun Prof. Dr. Işıl KÜÇÜKAY'ın başkanlığında aynı üyelerden oluşacak Şekilde devam etmesine oy birliğiyle karar verilmiş ve DDK-EAK'ya verilen görevler yeniden tanımlanmıştır.

Eğitim ve Araştırma Alt Kurulu 17. Toplantısı (22 Mayıs 2019, Ankara)

DDK-EAK'ın 17. toplantısı, bir önceki toplantıda kararlaştırıldığı Şekilde, 22 Mayıs 2019 tarihinde Ankara'da bir Cafe salonunda yapılmış ve oy birliği ile aşağıdaki karar alınmıştır:

DDK-EAK 17. Toplantısı / DDK-EAK-2019-1-1 Nolu Karar Metni:

- *DUÇEP-2016'nın g¼ncelleme çalışmaları kapsamında, farklı diş hekimliği fak¼lteleri, diş hekimliği bilimsel dernekleri ve TDB gibi paydaşlardan gelen t¼m geri bildirimler incelenmiş ve değerlendirilmek ¼zere DDK-EAK ¼yeleri arasında g¼rev paylaşımı yapılmasına oy birliği ile karar verilmiştir.*

Eğitim ve Araştırma Alt Kurulu 18. Toplantısı (21 Ocak 2020, Ankara)

DDK-EAK'ın 18. toplantısı, bir önceki toplantıda kararlaştırıldığı Şekilde, 21 Ocak 2020 tarihinde Ankara'da Bilkent Hotel Toplantı Salonunda yapılmış ve oy birliği ile aşağıdaki kararlar alınmıştır:

DDK-EAK 18. Toplantısı / DDK-EAK-2020-1-1 Nolu Karar Metni:

- *DUÇEP-2016'nın g¼ncelleme çalışmaları kapsamında, alınan geri bildirimlerin DDK-EAK ¼yeleri arasında g¼rev paylaşımı ile yapılan yeni d¼zenlemeleri ¼zerinde çalışılmış ve titizlikle yapılan çalışmaların sonuçlandırılması için bir sonraki toplantıya kadar yapılacaklar belirlenmiştir.*
- *Gelen geri bildirimler ile ilgili paydaşlarımıza cevap mektupları hazırlanmasına karar verilmiştir.*

Eğitim ve Araştırma Alt Kurulu 19. Toplantısı (4 Nisan 2020, evrim İçi)

19. toplantımızın, bir önceki toplantıda 4 Nisan 2020 tarihinde Ankara'da yapılmasına karar verilmiş olmasına karşın; **“COVID-19” k¼resel salgını nedeniyle, DDK-EAK'ın 19. Toplantısı 4 Nisan 2020 tarihinde çevrim içi olarak yapılmış** ve oy birliği ile aşağıdaki kararlar alınmıştır:

DDK-EAK 19. Toplantısı / DDK-EAK-2020-2-1 Nolu Karar Metni:

- *DUÇEP-2016'nın g¼ncelleme çalışmaları kapsamında, geri bildirimlerin DDK-EAK ¼yeleri tarafından yapılan yeni d¼zenlemeleri ¼zerinde çalışılmış ve bir sonraki toplantıya kadar yapılacaklar belirlenmiştir.*

Tüm dünyada olduğu gibi, ülkemizde de Mart 2020'den beri tüm normal yaşamı ve dolayısıyla eğitimi de etkileyen "COVID-19" küresel salgını nedeniyle; "DUÇEP-2016" güncelleme çalışmalarına bir yıl süreyle ara verilmek zorunda kalınmıştır.

9 Mart 2021 tarihinden itibaren, DDK-EAK toplantılarına çevrim içi şekilde devam edilmiştir. DUÇEP-2016'nın güncelleme çalışmaları kapsamında; her toplantıda yapılan düzenlemeler bir sonraki toplantıda tekrar gözden geçirilerek devamında yapılacak çalışmalar planlanmış ve aşağıda sıralandığı şekilde art arda uzun süreli toplantılar gerçekleştirilmiştir.

- DDK-EAK 20. Toplantısı (9 Mart 2021, 19.00-23.45)
- DDK-EAK 21. Toplantısı (25 Mart 2021, 19.00-23.45)
- DDK-EAK 22. Toplantısı (14 Nisan 2021, 20.00-23.30)
- DDK-EAK 23. Toplantısı (20 Nisan 2021, 20.00-23.15)
- DDK-EAK 24. Toplantısı (24 Nisan 2021, 16.00-19.30)
- DDK-EAK 25. Toplantısı (29 Nisan 2021, 20.30-24.00)
- DDK-EAK 26. Toplantısı (4 Mayıs 2021, 20.30-24.00)
- DDK-EAK 27. Toplantısı (10 Mayıs 2021, 20.30-24.00)
- DDK-EAK 28. Toplantısı (13 Mayıs 2021, 15.00-19.00)
- DDK-EAK 29. Toplantısı (15 Mayıs 2021, 15.00-20.00)
- DDK-EAK 30. Toplantısı (16 Haziran 2021, 19.30-22.30)
- DDK-EAK 31. Toplantısı (22 Haziran 2021, 19.30-22.30)
- DDK-EAK 32. Toplantısı (23 Haziran 2021, 20.00-23.15)
- DDK-EAK 33. Toplantısı (27 Haziran 2021, 14.00-16.30)
- DDK-EAK 34. Toplantısı (7 Temmuz 2021, 20.00-24.00)
- DDK-EAK 35. Toplantısı (14 Temmuz 2021, 20.30-22.30)
- DDK-EAK 36. Toplantısı (5 Ağustos 2021, 20.30-23.15)
- DDK-EAK 37. Toplantısı (6 Ağustos 2021, 20.30-24.00)

- **DDK-EAK 38. Toplantısı (10 Ağustos 2021, 20.30-22.40)**
- **DDK-EAK 39. Toplantısı (12 Ağustos 2021, 20.30-23.00)**
- **DDK-EAK 40. Toplantısı (17 Ağustos 2021, 20.30-23.55)**
- **DDK-EAK 41. Toplantısı (21 Ağustos 2021, 16.30-19.40)**
- **DDK-EAK 42. Toplantısı (24 Ağustos 2021, 20.30-23.40)**
- **DDK-EAK 43. Toplantısı (26 Ağustos 2021, 20.30-23.25)**
- **DDK-EAK 44. Toplantısı (1 Eylül 2021, 20.30-23.35)**
- **DDK-EAK 45. Toplantısı (8 Eylül 2021, 20.30-24.00)**
- **DDK-EAK 46. Toplantısı (10 Eylül 2021, 20.30-23.30)**
- **DDK-EAK 47. Toplantısı (16 Eylül 2021, 20.00-23.40)**

DDK tarafından 20-21 Ekim 2016 ve 2 yıl sonrasında 18-19 Ekim 2018 tarihlerinde, DDK-EAK'ın aynı üyelerle DUÇEP-2016'nın güncelleme çalışmalarına devam etmek üzere görevlendirilmesi sonrasında; **8-10 Aralık 2016 ve 21 Ocak 2020 tarihleri arasında 12 tane yüz yüze toplantı (DDK-EAK 7-18. toplantıları) gerçekleştirilmiş ve çalışma raporları bu tarihler arasında yapılan DDK Olağan Toplantılarında sunularak DDK üyelerinin görüşleri alınmış ve hazırlanan tüm örnek çalışmalar DDK üyeleri ile paylaşılmıştır.**

Tüm dünyada olduğu gibi, ülkemizde de Mart 2020'den beri tüm normal yaşamı ve dolayısıyla eğitimi de etkileyen "COVID-19" küresel salgını nedeniyle; 4 Nisan 2020 tarihinde Ankara'da yapılmasına karar verilmiş olan 19. toplantımız 4 Nisan 2020 tarihinde çevrim içi olarak yapılmış ve sonrasında "DUÇEP-2016" güncelleme çalışmalarına bir yıl süreyle ara verilmek zorunda kalmıştır.

"COVID-19" küresel salgını sürecinde, 9 Mart 2021 tarihinden itibaren DDK-EAK toplantılarına çevrim içi şekilde devam edilmiş ve 20. ve 47. toplantılar arası toplam 28 adet çevrim içi toplantı gerçekleştirilmiştir.

Bu çevrim içi toplantılarda; üyeler arasında belirlenen görev paylaşımları doğrultusunda, DUÇEP-2016 dokümanında yapılan her yeni düzenleme bir sonraki

toplantıda tüm üyeler tarafından ayrıntılarıyla gözden geçirilmiş ve devamında yapılması gereken çalışmalar planlanmıştır.

Güncellenmiş sürüm “DUÇEP-2021” dokümanı hazırlanırken de diş hekimliği fakülteleri, diş hekimliği bilimsel dernekleri ve TDB’den gelen tüm geri bildirimler titizlikle incelenmiş ve uygunluklarına göre DUÇEP-2021 metnine yansıtılmıştır. Ayrıca diş hekimliği eğitimine ilişkin güncel ADEA, ADEE raporları incelenmiştir.

DUÇEP-2021 dokümanının fakültelerde daha kolay uygulanabilmesi ve yapılan güncellemelerin eski sürüm DUÇEP-2016 dokümanı ile karşılaştırılabilmesi amacıyla;

- “DUÇEP-2016 ve DUÇEP-2021’in Karşılaştırılması” Bölümü yeniden düzenlenmiş ve yapılan değişiklikler tablolar ile gösterilmiştir (Tablo 1-8).
- “Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Öğrenme (Performans) Düzeyleri Kod, Tanım ve Açıklamaları” (Tablo 10) yeniden gözden geçirilerek; diş hekimliği mesleki uygulamalarına özgü olarak “Diş Hekimliği Yaklaşım” (DY) kodu eklenmiş, kodların açıklamaları detaylandırılmış ve örnekler ile tanımlanmıştır.
- “Belirtiler ve Bulgular Listesi” (Tablo 9) ve “Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesi” (Tablo 11); son bilimsel gelişmeler doğrultusunda güncellenmiş, alınan geri bildirimler ve diş hekimliği temel kaynakları tekrar incelenerek detaylandırılmıştır. Bu şekilde, “Belirtiler ve Bulgular ile Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Eşleştirme Tablosu” (Tablo 12) güncellenerek zenginleştirilmiştir.
- Son bilimsel gelişmeler ve alınan geri bildirimler doğrultusunda, “Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Öğrenme Düzeyleri” Listesine (Tablo 14), “Profesyonellik ve Liderlik” başlığı altında mesleki uygulamalar eklenmiş, bu tabloda yer alan her bir yeterlilik başlığı altındaki mesleki uygulamalar detaylandırılmış ve öğrenme düzeyleri güncellenmiştir.
- Mezun (Program) Yeterlilikleri Çerçevesi Bölümü yeniden incelenerek, “Tanı ve Tedavi Süreçleri” kısmına ekleme yapılmıştır.

- “DUÇEP’in Diş Hekimliği Fakülteleri Tarafından Uygulanması” başlıklı yeni bir bölüm oluşturularak, tamamen yeni bir eğitim programı oluşturacak veya var olan eğitim programlarını yeniden yapılandıracak diş hekimliği fakülteleri için izlenecek basamaklar detaylandırılmıştır.
  - DUÇEP’in uygulanmasını kolaylaştırmak amacıyla ayrıca “Mevcut Ders Konularını DUÇEP Yeterliliklerine Dönüştürme Algoritması” hazırlanarak eklenmiştir.
  - “Diş Hekimliğinde Ölçme Değerlendirme Önerileri” bölümü gözden geçirilerek, diş hekimliği uygulamalarına özgü örnekler ile açıklanmıştır.
  - “Diş Hekimliği Eğitiminde Kullanılan Güncel Terimler” Bölümü gözden geçirilerek yeniden düzenlenmiştir.
  - “DUÇEP’in Uygulanması Sürecinde Sık Sorulan Sorular ve Yanıtları” Bölümü eklenmiştir.
  - DUÇEP-2021 içerisinde yer alan detaylı örnekler ve açıklamalar, “EKLER” başlığı altında dokümanın son bölümüne yerleştirilmiştir.
1. “Mezuniyet Öncesi Diş Hekimliği Ulusal Çekirdek Eğitimi Programı DUÇEP-2021” dokümanı DDK’nın onayı sonrası YÖK’e sunulacak hale getirilmiştir.

5. DUÇEP-2016 ve DUÇEP-2021'in KARŞILAŞTIRILMASI

Tablo 1. DUÇEP 2016-2021 Karşılaştırma Tablosu

DUÇEP-2016	Sayı	DUÇEP-2021	Sayı
Belirtiler ve Bulgular Listesi	83	Belirtiler ve Bulgular Listesi (Tablo 9)	103
Eklenen	30		
Çıkarılan	5		
Birleştirilen	10		
İsim değişikliği yapılan	28		
Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesi	241	Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesi (Tablo 11)	347
Eklenen	160		
Çıkarılan	51		
Birleştirilen	4		
İsim değişikliği yapılan	52		
Öğrenme düzeyi değişen	83		
Mesleki Uygulamalar Listesi	280	Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesi (Tablo 14)	297
Eklenen	34		
Çıkarılan	15		
Öğrenme düzeyi değişen	34		

Tablo 2. DUÇEP-2021 "Belirtiler ve Bulgular Listesi" Eklenen / Çıkarılan / Birleştirilen Maddeler

DUÇEP-2021 Belirtiler ve Bulgular Listesine Eklenen Maddeler	DUÇEP-2021 Belirtiler ve Bulgular Listesinden Çıkarılan Maddeler
Ağız içi palpasyona duyarlılık	Anodonti
Artmış yüz yüksekliği	Fazla diş
Azalmış yüz yüksekliği	Hipodonti, oligodonti
Besin sıkışması (food impaction)	Kulak çınlaması
Beslenme zorluğu	Mikrostomi
Diş eksikliği (anodonti / hipodonti / oligodonti)	DUÇEP-2021 Belirtiler ve Bulgular Listesinde Birleştirilen Maddeler
Diş fazlalığı (artı, süpernümerer diş)	Çiğneme / ısırma fonksiyonunda azalma
Diş migrasyonu	Dişeti ağrısı / hassasiyeti
Furkasyon tutulumu	Dişeti büyümesi / şişliği
Horlama	Prokline / Protruzyon
Kaygı (anksiyete)	Retrokline / Retruzyon
Kıllı dil	
Kök rezorpsiyonu	
Lamina duranın kalınlaşması	
Lamina duranın kaybı	
Paslı dil	
Periodontal ataşman kaybı	
Periodontal cep	
Periodontal ligament (PDL) aralığının genişlemesi	
Perküsyona duyarlılık (yatay / dikey)	
Peteşi	
Pink spot / Pembe diş	
Pulpa duyarlılığının kaybı	
Pulpa kalsifikasyonları	
Radyografik mikst lezyon	
Radyolusent lezyon	
Radyopak lezyon	

Senkop	
Yalancı (pseudo) cep	
Yansıyan diş ağrısı	

Tablo 3. DUÇEP-2021 "Belirtiler ve Bulgular Listesi" İsim Değişikliği Yapılan Maddeler

DUÇEP-2016 Belirtiler ve Bulgular Listesindeki İsimler	DUÇEP-2021 Belirtiler ve Bulgular Listesindeki <u>GÜNCEL İSİMLER</u>
Açık kapanış	Açık kapanış (open bite)
Ağız açılmasında kısıtlılık	Ağız açılmasında kısıtlılık (trismus)
Vezikülobüllöz lezyon (ağız çevresi)	Ağız çevresi vezikülobüllöz lezyon
Ağız dışı fistül	Ağız dışı fistül (extraoral sinüs tract)
Kızarıklık (ağız dışı)	Ağız dışı kızarıklık
Şişlik (ağız dışı)	Ağız dışı şişlik
Aftöz lezyonlar	Ağız içi aftöz lezyon
Ağız içi beyaz lezyonlar	Ağız içi beyaz lezyon
Ağız içi fistül	Ağız içi fistül (intraoral sinüs tract)
Ağız içi kırmızı lezyonlar	Ağız içi kırmızı lezyon
Kızarıklık (ağız içi)	Ağız içi kızarıklık
Pigmente lezyonlar (ağız mukozası)	Ağız içi pigmentasyon
Şişlik (ağız içi)	Ağız içi şişlik
Vezikülobüllöz lezyon (ağız içi)	Ağız içi vezikülobüllöz lezyon
Alveoler kemik kaybı	Alveolar kemik kaybı
Artmış / azalmış overjet	Artmış overjet
Dentin hassasiyeti	Dentin hassasiyeti (hipersensitivite)
Deri pigmentasyonu	Deri döküntüsü / Deri pigmentasyonu
Derin kapanış	Derin kapanış (deep bite)
Diş mobilitesi	Diş mobilitesi (diş sallanması)
Dişte madde kaybı	Dişte sert doku kaybı
Ağız kokusu	Kötü ağız kokusu (halitozis)
Nonoklüzyon	Non-oklüzyon
Temporomandibuler eklem ağrısı	Temporomandibular eklem (TME) ağrısı
Temporomandibuler eklem sesi	Temporomandibular eklem (TME) sesi

Tiping	Tipping
Tükürük azalması / yokluğu (ağız kuruluğu, kserestomi)	Tükürük azalması / yokluğu (ağız kuruluğu, kserostomi)
Yutkunma güçlüğü	Yutkunma güçlüğü (disfaji)

Tablo 4. DUÇEP-2021 "Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesi" Eklenen / Çıkarılan / Birleştirilen Maddeler

DUÇEP-2021 Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesine Eklenen Maddeler	Öğrenme Düzeyi	DUÇEP-2021 Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesinden Çıkarılan Maddeler
Adenoid kistik karsinom	ÖnT	Abfraksiyon
Adenokarsinom	ÖnT	Abrazyon
Adrenal yetmezlik ve Addison hastalığı	ÖnT, DY	Açık kapanış (open bite)
Akondroplazi / dwarfizm (cücelik)	ÖnT, DY	Agresif periodontitis
Aktinomikozis	ÖnT	Ağız boşluğunun iyi huylu tümörleri
Akut submandibular siyaladenitis	ÖnT	Ağız boşluğunun kötü huylu tümörleri
Alkol bağımlılığı	ÖnT, DY	Ağız solunumu
Alveolar atrofi	T	Alerjik ve immünolojik mukozal hastalıklar
Alzheimer hastalığı	ÖnT, DY	Amfizem
Ameloblastik karsinom	ÖnT	Artmış overjet
Ameloblastoma	ÖnT	Artmış yüz yüksekliği
Amiloidozis	ÖnT	Atrizyon
Anevrizmal kemik kisti	ÖnT	Azalmış yüz yüksekliği
Angular şelitis	ÖnT	Başlangıç çürük lezyonu
Anjiyoödem	ÖnT	Büyük azı-kesici diş hipoplazisi
Atriyel fibrilasyon	A	Dentin hassasiyeti
Atrofik glossit	ÖnT	Derin kapanış (deep bite)
Basit kemik kisti	ÖnT	Dev hücreli granülom
Bazal hücreli karsinom	ÖnT, K	Diş erozyonu
Beslenme bozukluğu (malnütrisyon)	ÖnT, DY	Diş renklenmeleri
COVID-19 (Coronavirus Disease-2019)	ÖnT, DY	Doğumsal frengi
Crohn hastalığı	ÖnT, DY	Düz yüzey çürükleri

Cushing sendromu	ÖnT, DY	Ektopik mine (mine incisi)
Çerubizm (cherubism)	ÖnT	Epulis
Çölyak hastalığı	ÖnT, DY	Erken diş teması (prematür kontakt)
Dentigeröz kist	T	Erüpsiyon hematomu (kisti)
Depresyon	ÖnT, DY	Heterotopik diş
Dermatitis herpetiformis	ÖnT, DY	Horlama
Dermoid / epidermoid kist	ÖnT	Karyojenik beslenme alışkanlıkları
Dikey yön maksiller büyüme	ÖnT	Kıllı dil
Dil kanserleri	ÖnT	Kök çürüğü
Diş aşınmaları	TT, K	Kök kanalı varyasyonları
Diş boyut uyumsuzluğu (tüm / ön dişler oranı)	ÖnT	Kronik periodontitis
Diş çatlakları	TT, K	Maksilla kırığı
Diş çürükleri	TT, K	Maksiller sinüs tümörleri
Diş hekimi korkusu (dental anksiyete)	T, DY	Mine çatlağı
Diş taşı (calculus)	TT, K	Odontojen olmayan enfeksiyonlar
Dişeti büyümesi	T, K	Odontojen ve nonodontojen kistler
Ekzostozis (torus mandibularis / torus palatinus)	T	Periapikal lezyon
El-ayak-ağız hastalığı	ÖnT, DY	Pit ve fissür çürükleri
Enfeksiyöz mononükleoz	ÖnT, K, DY	Plağa bağlı olmayan dişeti hastalıkları veya sorunları
Eritema multiforme	ÖnT	Pulpa gangreni
Eritroplaki	ÖnT	Purulent pulpitis
Fibrom	ÖnT	Raynaud fenomeni
Fibrosarkom	ÖnT	Sekonder çürük
Fibröz displazi	ÖnT	Seröz pulpitis
Fordyce granülleri	ÖnT	Sinir pozisyon düzensizlikleri
Gastro özofajial reflü	ÖnT, DY	Sinüs sarkıklıkları
Gelişimsel diş anomalileri	ÖnT, DY	Sürme gingivitis
Geri dönüşümsüz asemptomatik pulpa iltihabı (asymptomatic irreversible pulpitis)	TT	Tükürük bezi hastalıkları
Geri dönüşümsüz semptomatik pulpa iltihabı (symptomatic irreversible pulpitis)	TT	Zigoma Kırığı

		DUÇEP-2021 Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesinde Birleştirilen Maddeler
Graft-versus-host hastalığı (graft-versus-host-disease – GVHD)	ÖnT, DY	
Hamilelik	ÖnT, DY	Alet aspirasyonu / Alet yutma
Herpes labialis	ÖnT	Anormal frenilum bağlantısı / Ankiloglossi
Hipotansiyon	ÖnT, DY	
Hipotonik üst dudak	T	
Kabakulak hastalığı	ÖnT	
Kalp krizi	A	
Kaposi sarkomu	ÖnT	
Kardiyak aritmi	ÖnT, DY	
Kısa üst dudak	T	
Kızıl hastalığı (scarlet fever)	ÖnT	
Kleidokraniyal displazi (cleidocranial dysplasia / dysostosis)	ÖnT	
Kollateral iltihapsal (enflamatuar) kist	ÖnT	
Kondensing osteitis (condensing osteitis)	TT	
Kondrosarkom	ÖnT	
Konjenital koronoid hipertrofisi	ÖnT	
Konkresens (concrecence)	ÖnT	
Kontakt dermatitis	T, K, A	
Kontakt mukozitis / Kontakt stomatitis	T, K, A	
Kök perforasyonu (apikal, furkasyon ve strip perforasyon)	T, A	
Kronik böbrek hastalığı	ÖnT, DY	
Kronik ısırma alışkanlığı	T	
Kronik karaciğer hastalığı	ÖnT, DY	
Lateral periodontal ve botryoid odontojenik kist	ÖnT	
Liken planus	ÖnT	
Linea alba	T	
Lökoödem	T	
Lökoplaki	ÖnT	

Ludwig anjini	A	
Lupus vulgaris (tuberculosis luposa)	ÖnT, DY	
Madde bağımlılığı	ÖnT, DY	
Maksiller hipoplazi	ÖnT	
Malign melanom	ÖnT	
Mandibular hipoplazi	ÖnT	
Maseter hipertrofisi	T	
Median romboid glossitis	ÖnT	
Menopoz	ÖnT, K, DY	
Migren	ÖnT, DY	
Miksödem	ÖnT	
Mukoepidermoid karsinom	ÖnT	
Mukormikozis	ÖnT	
Multipl skleroz (MS)	ÖnT, DY	
Müköz membran pemfigoidi	ÖnT, DY	
Nazal mukoza kalınlaşması	ÖnT	
Nazal septum deviyasyonu	ÖnT	
Nazolabial kist	ÖnT	
Nazopalatin kanal kisti (insiziv kanal kisti)	T	
Nekrotizan stomatitis	ÖnT	
Nevus	ÖnT	
Nikotin stomatiti	TT, K	
Nörofibromatozis	ÖnT	
Obezite	T, DY	
Odontojenik keratokist	ÖnT	
Okluzal travma (travmatik okluzyon)	TT	
Oral mukozitis	ÖnT, K	
Orta yüz kırıkları	ÖnT	
Osteoma	ÖnT	
Osteomalezi / Raşitizm	ÖnT, DY	
Osteosarkom	ÖnT	
Otizm spektrum bozukluğu	ÖnT, DY	
Paget hastalığı	ÖnT	

Panik atak	ÖnT, DY	
Papillom	ÖnT	
Parkinson hastalığı	ÖnT, DY	
Pemfigus vulgaris	ÖnT, DY	
Peptik ülser	ÖnT, DY	
Periapikal granülom	TT	
Periferik dev hücreli granülom	ÖnT	
Periodontitis	T	
Pleomorfik adenom	ÖnT	
Pnömoni	ÖnT, DY	
Primer herpetik gingivostomatit	ÖnT	
Protez fibröz hiperplazisi (epulis fissuratum)	TT, K	
Proteze bağlı papiller hiperplazi	TT, K	
Pulpa boşluğunun tıkanması (kök kanalı kalsifikasyonu, kalsifik metamorfozis)	T, K	
Pulpa nekrobiyozu (parsiyel nekroz)	TT	
Pulpa taşı (dentikel)	T	
Pulpanın distrofik kalsifikasyonu	T	
Radiküler kist (periapikal kist)	TT	
Ranula	ÖnT	
Riga-Fede ülserasyonu	T	
Romatoid artrit (iltihaplı romatizma / eklem romatizması)	ÖnT, DY	
Santral dev hücreli granülom	ÖnT	
Sarkoidozis	ÖnT, DY	
Sekonder herpetik gingivostomatit	ÖnT	
Sementoblastoma	ÖnT	
Semento-osseöz displazi	ÖnT	
Serebral palsi	ÖnT, DY	
Servikal kök rezorpsiyonu	T	
Sınıf IV malokluzyon	T	
Sistemik lupus eritematozus	ÖnT, DY	
Sistemik sklerozis (skleroderma)	ÖnT, DY	
Siyalolit	ÖnT	

Siyalozis (siyaladenozis)	ÖnT	
Stafne kemik kavitesi	ÖnT	
Sturge-Weber sendromu	ÖnT	
Su çiçeği hastalığı (varisella)	ÖnT, DY	
Talasemi	ÖnT, DY	
Travmatik nöroma	ÖnT	
Trombositopenik purpura	ÖnT, K, DY	
Tütün ürünleri kullanımı	T, K, DY	
Üst solunum yolu enfeksiyonları (ÜSYE)	ÖnT	
Verruka vulgaris	ÖnT	
Verrüköz karsinom	ÖnT, K	
Yanan ağız sendromu (glossodynia – dil / ağız yanması)	ÖnT	
Yassı (skuamöz) hücreli karsinom	ÖnT, K	
Yaşlılık	DY	
Yaygın anksiyete bozukluğu	ÖnT, DY	
Zona Zoster	ÖnT	

Tablo 5. DUÇEP-2021 "Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesi" İsim Değişikliği Yapılan Maddeler

DUÇEP-2016 Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesindeki İsimler	DUÇEP-2021 Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesindeki <u>GÜNCEL İSİMLER</u>
Akromegali / gigantizm	Akromegali / gigantizm (devlik)
Akut koroner sendrom (angina, stabil olmayan angina, miyokard enfarktüsü)	Akut koroner sendrom
Alerjik ve toksik reaksiyonlar	Alerjik reaksiyon
Kronik apikal periodontitis	Aseptomatik apikal periodontitis
Büyük azı-kesici diş hipomineralizasyonu	Büyük azı kesici (molar insizör) hipomineralizasyonu (MIH)
Çapraz kapanış	Çapraz kapanış (ön / yan)
İlaç kullanımına bağlı gelişen osteonekroz	Çenelerde görülen ilaca bağlı osteonekroz (MRONJ)
Dens invaginatus	Dens invaginatus (dens in dente)
Dental florozis	Dental floro (fluorozis)
Kök rezorpsiyonları (eksternal)	Diş kök rezorpsiyonu

Ankiloze diş	Diş ankilozu
Füzyon	Diş füzyonu
Geminasyon	Diş geminasyonu
Diş sıkma ve/veya diş gıcırdatma	Diş sıkma ve/veya diş gıcırdatma (bruksizm)
Diyabet	Diyabet (diabetes mellitus)
Dudak damak ve alveol yarığı	Dudak damak yarığı
Endodontik akut alevlenme	Endodontik akut alevlenme (flare-up)
Pulpa hiperemisi	Geri dönüşümlü pulpa iltihabı (reversible pulpitis)
Hemanjiyom	Hemanjiyom (venöz anjiyom)
Kök rezorpsiyonları (internal)	İç kök rezorpsiyonu
İnverte diş	İnverse diş (inversiyon)
İskeletsel sınıf 1 anomali	İskeletsel sınıf 1 ilişki
Gingival fibromatozis	Kalıtsal gingival fibromatozis
Kalp durması	Kalp durması (kardiyak arrest)
Kondil agenezisi	Kondilin gelişimsel bozuklukları
Concrecence	Konkresens (concrecence)
Kronik obstrüktif akciğer hastalığı	Kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOAH)
Lösemiler	Lösemi
Koroziv madde maruziyeti	Mukozaya korozif madde teması
Multiple miyeloma	Multipl miyelom
Bölgesel odontodisplazi	Odontodisplazi
Kandidiyazis	Oral kandidiyazis
Akut oroantral açıklık	Oroantral açıklık
Kronik oroantral açıklık	Oroantral fistül
Pulpa polipi	Pulpa polipi (hiperplastik pulpitis)
Psöriaris	Sedef hastalığı (psöriaris)
Flegmon	Selülitis (flegmon)
Akut apikal periodontitis	Semptomatik apikal periodontitis
Temporomandibuler eklem hastalıkları/düzensizlikleri (TMD)	Temporomandibular eklem hastalıkları / düzensizlikleri (TMD)
Transpozisyon	Transpoze diş (transpozisyon)
Avulsiyon	Travmatik diş avulsiyonu (avulsion)

Travmatik diş ekstrüzyonu	Travmatik diş ekstrüzyonu (extrusive luxation)
Travmatik diş intrüzyonu	Travmatik diş intrüzyonu (intrusive luxation)
Sarsılma (konküzyon)	Travmatik diş konküzyonu (concussion)
Lateral lüksasyon	Travmatik diş lateral luksasyonu (lateral luxation)
Diş sublüksasyonu	Travmatik diş sublüksasyonu (subluxation)
Yumuşak doku yaralanmaları	Travmatik yumuşak doku yaralanmaları (dudak, yanak, dil)
Vasküler malformasyon	Vasküler malformasyonlar (arterio-venöz malformasyon - AVM)
Senkop	Vazovagal senkop
Vitamin ve mineral yetersizlikleri	Vitamin yetersizliği
Yeme bozuklukları	Yeme bozuklukları (anoreksiya nervoza, bulimiya nervoza)
Fasiyal paralizi	Yüz felci (fasiyal paralizi)

Tablo 6. DUÇEP-2021 "Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesi" Öğrenme Düzeyi Değişen Maddeler

DUÇEP-2021 Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesindeki <u>GÜNCEL İSİMLER</u>	DUÇEP-2021 <u>GÜNCEL</u> <u>ÖĞRENME DÜZEYİ</u>	DUÇEP-2016 <u>ÖĞRENME</u> <u>DÜZEYİ</u>
Adenoid vejetasyon	ÖnT, DY	ÖnT
Ağız, çene ve ilişkili kas hastalıkları	ÖnT, DY	ÖnT
AIDS (kazanılmış bağışıklık yetersizliği sendromu)	ÖnT, DY	ÖnT
Akromegali / gigantizm (devlik)*	ÖnT, DY	ÖnT
Akut apikal apse	TT, A	TT, K, A
Akut romatizmal ateş	ÖnT, K, DY	ÖnT, K
Alerjik reaksiyon*	ÖnT, DY	A
Amelogenezis imperfekta	T, K	TT
Anemi	ÖnT, DY	ÖnT
Angle sınıf II bölüm 2 malokluzyon	T, K	T
Anormal yutkunma (tongue thrust)	T, K, R	T, K
Büllöz bening pemfigoid	ÖnT, DY	ÖnT
Büyüme ve gelişim geriliği	ÖnT, DY	ÖnT
Coğrafik dil	ÖnT, K	ÖnT

Çenelerde görülen ilaca bağlı osteonekroz (MRONJ)*	T, K, DY	ÖnT, K
Dens evaginatus	T	TT
Dens invaginatus (dens in dente)*	T	TT
Dental floroz (fluorozis)*	ÖnT, DY	ÖnT
Dentinogenezis imperfekta	T, K	ÖnT
Diyabet (diabetes mellitus)*	ÖnT, DY	ÖnT
Doğumsal kalp hastalıkları	ÖnT, DY	ÖnT
Down sendromu	ÖnT, DY	ÖnT
Ektodermal displazi	ÖnT, DY	ÖnT
Endodontik akut alevlenme (flare-up)*	T, A	TT
Endokardit	ÖnT, K, DY	ÖnT, K
Endo-perio lezyonları	T, A	TT
Epilepsi	ÖnT, DY	ÖnT
Hatalı restorasyonlar	TT, K	TT
Hiperglisemi	A, K, DY	A, K
Hiperparatiroidizm	ÖnT, DY	ÖnT
Hipertansiyon	ÖnT, DY	ÖnT
Hipertiroidi	ÖnT, DY	ÖnT
Hipoparatiroidizm	ÖnT, DY	ÖnT
Hipotiroidizm	ÖnT, DY	ÖnT
İhmal ve istismar (çocuk, yaşlı, engelli, incinebilir gruplar)	ÖnT, K, DY	ÖnT, K
İmmünsupresyon	ÖnT, DY	ÖnT
İnfluenza	ÖnT, K, DY	ÖnT, K
İnme	ÖnT, DY	A
İntihar düşüncesi (girişimi) / kendine zarar	ÖnT, K, DY	ÖnT, K
İskeletsel sınıf 1 ilişkisi*	ÖnT	ÖnT, K
Kafa içi basınç artması sendromu (KİBAS; akut serebrovasküler olaylar)	ÖnT, DY	ÖnT
Kanama diatezleri	ÖnT, DY	ÖnT
Kardiyomiyopati	ÖnT, DY	ÖnT
Kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOAİ)*	ÖnT, DY	ÖnT
Kuron kırıkları	TT, K	TT, K, A
Laterognati	T	ÖnT
Lenfanjiyoma	ÖnT, DY	ÖnT

Lenfoma	ÖnT, DY	ÖnT
Lösemi*	ÖnT, DY	ÖnT
Maksiller darlık	T	ÖnT
Maksiller sinüzit	ÖnT, DY	ÖnT
Mental bozukluklar	ÖnT, DY	ÖnT
Miyokardit	ÖnT, DY	ÖnT
Multipl miyelom*	ÖnT, DY	ÖnT
Oroantral açıklık*	A	T, A
Osteopetrozis	ÖnT, DY	ÖnT
Osteoporoz	ÖnT, DY	ÖnT
Parmak / dudak / dil emme	T, R	T, K
Perikardit	ÖnT, DY	ÖnT
Perikoronitis	TT	T, K, A
Protez kırığı	TT	TT, A
Protez stomatiti	TT, K	TT
Psikosomatik durumlar (somatizasyon bozukluğu)	ÖnT, DY	ÖnT
Pulpa nekrozu	TT	TT, K, A
Pulpa polipi (hiperplastik pulpitis)*	TT	TT, K, A
Pyojenik granülom	TT, K	ÖnT
Restorasyon kırığı	TT	TT, A
Selülitis (flegmon)*	A	T, A
Semptomatik apikal periodontitis*	TT, K	TT, K, A
Sjögren sendromu	ÖnT, DY	ÖnT
Şiddet (aile içi şiddet, çocuğa, kadına, sağlık personeline yönelik şiddet, iş yerinde şiddet, mobing)	ÖnT, K, DY	ÖnT, K
Şizofreni ve diğer psikozlar	ÖnT, DY	ÖnT
Şok	A	T, A
Temporomandibular eklem hastalıkları / düzensizlikleri (TMD)*	T, K, A, R	T, K, A
Travmatik diş konküzyonu (concussion)*	TT, K	TT, K, A
Travmatik diş lateral luksasyonu (lateral luxation)*	T, A	T, K, A
Travmatik diş subluksasyonu (subluxation)*	TT, K	TT, A
Trigeminal nevralji	ÖnT, DY	ÖnT
Tüberküloz	ÖnT, DY	ÖnT

Vazovagal senkop*	A, K	TT, K, A
Vitamin yetersizliği*	ÖnT, DY	ÖnT
Vitiligo	ÖnT, DY	ÖnT
Yeme bozuklukları (anoreksiya nervoza, bulimiya nervoza)*	ÖnT, K, DY	ÖnT, K

* Aynı zamanda isim değişikliği de olan maddeleri göstermektedir.

Tablo 7. DUÇEP-2021 Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesi Eklenen / Çıkarılan Maddeler

DUÇEP-2021 Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesine Eklenen Maddeler	Öğrenme Düzeyi
B- Genel ve Soruna Yönelik Ağız Dışı ve Ağız İçi Muayene	
Dental büyültme araçlarını kullanabilme	1
Pulpa canlılığı testlerini yapabilme (Laser Doppler Flowmetry, Pulse Oximetry)	1
Pulpa duyarlılığı testlerini yapabilme (termal, elektriksel, mekanik) ve değerlendirebilme	4
Tanı ve tedavi planlaması yapabilme	3
C- Kayıt Tutma, Raporlama ve Bildirim	
Konsültasyon istemi hazırlayabilme	4
D- Laboratuvar Testleri ve İlgili Diğer İşlemler	
EKG normal ritim değerlendirebilme	2
Kas tonus analizi yapabilme	1
Periapikal açılı radyografi çekebilme	4
E- Girişimsel ve Girişimsel Olmayan Uygulamalar	
Acil durumlarda triaj yapabilme	3
Akupunktur uygulayabilme	1
Başlangıç çürük tedavisinde rezin infiltrasyon tedavisi yapabilme	1
Endo-kuron yapabilme	1
Genç sürekli dişlerde vital amputasyon yapabilme	2
Hipnoz uygulayabilme	1
Kanal içi post uygulayabilme	3
Kemik ogmentasyonu yapabilme	1
Kök kanalı dezenfeksiyonunda lazer uygulayabilme	1
Sefalometrik cerrahi planı yapabilme	1

Travmatik konküzyon / subluksasyon tedavisi yapabilme	2
G- Çevresel (Fiziksel ve Sosyokültürel Çevre) / Küresel Durum Uygulamaları	
Ergonomik ve güvenli çalışma ortamı sağlayabilme	4
Enfeksiyon kontrol ve sterilizasyon talimatlarını uygulayabilme	4
H- Adli ve/veya Psiko-Sosyal Durum Uygulamaları	
Hasta suistimal ve/veya ihmali yönetebilme	2
İ- Profesyonellik ve Liderlik	
Bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanabilme	3
Ekip yönetimi yapabilme	3
Etkili iletişim kurabilme	4
Diş hekimliği kliniğinde kalite yönetimi sistemini uygulayabilme	3
Mevzuatı takip edebilme	3
Risk yönetimi yapabilme	3
Sosyal medya yönetimi yapabilme	2
Teknoloji okur yazarlığı	2
Tıbbi uygulamalarda etik sorunları çözebilme	3
Model set-up yapabilme	1
Rejeneratif endodontik tedavi yapabilme	1
Rejeneratif periodontal tedavi yapabilme	1
DUÇEP-2021 Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesinden Çıkartılan Maddeler	
Vitalite testi	
Apeksogenezis	
Daimi dişlerde vital amputasyon tedavisi	
Dentin pini uygulaması	
Head-gear uygulaması	
İnsizyon	
Koronoradiküler restorasyon	
Kök çekimi	
Kültür için örnek alabilme	
Mikroendodontik tedaviler	
Ortopedik yüz maskesi uygulaması	

Ölçü alma	
Post uygulaması	
Post-core (döküm)	
Rejeneratif materyal uygulaması	

Tablo 8. DUÇEP-2021 Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesi Öğrenme Düzeyi Değişen Maddeler

DUÇEP-2021 Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesindeki <u>GÜNCEL İSİMLER</u>	DUÇEP-2021 <u>GÜNCEL</u> <u>ÖĞRENME</u> <u>DÜZEYİ</u>	DUÇEP- 2016 <u>ÖĞRENME</u> <u>DÜZEYİ</u>
Ağız dışı fotoğraf çekebilme	3	2
Ağız içi fotoğraf çekebilme	3	2
Kanama zamanı ölçümü yapabilme ve değerlendirebilme	2	3
Laboratuvar örneğini (tükürük, kan, sürüntü, doku vb) uygun koşullarda alabilme ve laboratuvara ulaştırabilme	2	3
Temporomandibular eklem (TME) grafilerini değerlendirebilme	2	3
Aspirasyon biyopsisi alabilme	2	3
Ağız içi apse drenajı yapabilme	2	3
Avulse dişin replantasyonunu yapabilme	1	2
Bilinç değerlendirmesi yapabilme	2	3
Cam iyonomer restorasyon	4	3
Damar yolu açabilme	1	3
Direkt pulpa kuafajı yapabilme	4	3
Elektronik apeks bulucu kullanabilme	4	3
Erken teması uzaklaştırabilme	4	3
İntramuskuler ve intravenöz enjeksiyon yapabilme	2	3
Kanal içi yıkama (irigasyon) komplikasyonlarını tedavi edebilme	2	3
Kök kırığı tedavisi yapabilme	1	2
Kötü haber verebilme	4	3
Kuron kırığı (komplike) tedavisi yapabilme	2	3
Mukozayı sütüre edebilme	2	3
Okluzyonu kontrol edebilme	4	3

Ortodontik aygıt kaynaklı yaralanmaların acil müdahalesi	2	3
Ortodontik hareketli aparey uygulaması (alışkanlık kırıcı)	2	3
Restorasyonda okluzal uyumlama yapabilme	4	3
Rubber dam uygulayabilme	4	3
Sabit yer tutucu (kuron ve loop) yapabilme	3	2
Subkutan / submukozal enjeksiyon yapabilme	2	3
Süt dişlerinde kök kanalı tedavisi yapabilme	3	2
Süt dişlerinde paslanmaz çelik kuron uygulayabilme	1	2
Temel yaşam desteği verebilme	2	3
Travmatik ekstrüzyon tedavisi yapabilme	1	2
Travmatik intrüzyon tedavisi yapabilme	1	2
Travmatik lateral luksasyon tedavisi yapabilme	1	2
Bireysel koruyucu tedavi planlaması yapabilme ve uygulayabilme	4	3

6. DUÇEP BİLEŞENLERİ

6.1. Mezun (Program) Yeterlilikleri Çerçevesi

Mezun (Program) yeterlilikleri; "Temel" yeterlilikler (örnek: İletişim) ve "Anahtar" yeterlilikler (örnek: Hasta ve hasta yakınları ile etkili iletişim kurar) olarak verilmiştir. Fakülteler programlarını geliştirirken ve tutum değerlendirmeleri yaparken; anahtar yeterlilik düzeylerini kullanabilecekleri gibi, aynı zamanda anahtar yeterlilikleri netleştirebilecek "Açıklayıcı" yeterlilikler de (örnek: Temel; İletişim / Anahtar; Hasta ve hasta yakınları ile etkili iletişim kurar / Açıklayıcı; Hastayı empatik dinler) yazabilirler.

A. Bilimsellik

1. Hasta tanı ve tedavi planı sürecinde problem çözme ve eleştirel düşünme becerisini kullanarak karar verir.
2. Ulusal ve uluslararası düzeyde akademik kaynakları izler ve araştırma sonuçlarını değerlendirir.
3. Yüksek düzeyde güncel klinik hizmeti vermek için, varsa kanıta dayalı dış hekimliği uygulamalarını meslek pratiğinde kullanır.

B. Profesyonellik ve Etik

1. Yaşam boyu öğrenme kavramını benimseyerek; sürekli profesyonel gelişimini sağlayacak planlamayı yapar, uygular ve mesleki açıdan sürekli gelişim sağlar.
2. Klinik problemlerin çözümünde evrensel mesleki etik kurallara uyar.
3. Birden fazla hasta başvurusunda, acil ve öncelikli tıbbi durumu göz önünde bulundurur.
4. Hizmet sunumunda ulusal hukuk kurallarına uyar.
5. Hastaya ait bilgilerin ve kayıtların gizliliğini sağlar.
6. Aydınlatılmış onam alır.

C. İletişim

1. İletişim becerilerini kullanarak kişiler arası uyumu sağlar.

2. Meslektaşları ve ekip üyeleri ile etkili iletişim kurar.
3. Hasta ve hasta yakınları ile etkili iletişim kurar.
4. Hastaları yaş ve gelişim düzeylerine uygun olarak değerlendirir ve iletişim kurar.
5. Hastaya biyo-psiko-sosyal yaklaşım gösterir ve hasta odaklı davranır.

D. Sağlığın Öncelenmesi

1. Bireysel diş hekimliği uygulamalarında, sağlığın korunmasını ve geliştirilmesini önceler.
2. Toplumsal düzeyde, ağız ve diş sağlığının korunması ve geliştirilmesinde sorumluluk alır.
3. Kendi hazırladığı toplumsal koruyucu programlarda, hastaların risk gruplarına göre planlamasını ve uygulamasını yapar.
4. Ulusal ağız ve diş sağlığı sistemi ve sağlık politikaları ile ilgili önerilerde bulunur.
5. Sağlığın geliştirilmesi uygulamalarını destekler.
6. Yaşamın farklı evrelerinde sağlıklılık durumunu destekler (hamilelik, doğum, lohusalık, yeni doğan, çocukluk, ergenlik, yetişkinlik, menopoz / andropoz, yaşlılık)

E. Kurumsal Yönetim ve Liderlik

1. Tedavi hizmeti sunumunda hasta güvenliğini ve klinik risk yönetimini sistematize eder.
2. Sağlık hizmeti kapsamında ekip kurar, ekibin uyumlu çalışmasını sağlar ve ekibe liderlik eder.
3. Birlikte çalıştığı ekibe, hastalarına ve meslektaşlarına saygı gösterir, empati kurar.
4. Hasta kayıtlarının eksiksiz tutulmasını, korunmasını ve gizliliğini sağlar.

5. Ağız ve diş sağlığı hizmetlerinin yönetimi ile ilgili güncel gelişmeleri izler, değerlendirir ve uygular.
6. Mali ve insan kaynaklarını etkin ve verimli şekilde yönetir.
7. Kalite geliştirme süreçlerine uyar ve uygular.
8. Kurum yönetiminde afet planı yapar.
9. Kendisi ve diğer çalışanlar için ergonomik ve güvenli çalışma ortamları sağlar.

F. Bilişim

1. Yönetimsel ve klinik süreçlerde bilişim teknolojilerini kullanır.
2. Hasta kayıtlarının alınması, saklanması ve kullanılmasında bilişim teknolojilerini kullanır.
3. Elektronik kayıtların güvenliğini ve erişim kontrolünü sağlar.
4. Diş hekimliği bilişim teknolojileri kapsamındaki güncel gelişmeleri izler, değerlendirir ve uygular.

G. Tanı ve Tedavi Süreçleri

1. Çalışma sınırlarını doğru olarak saptar, gerektiğinde konsültasyon ister ve hastasını uzman hekime yönlendirir.
2. Tanı ve tedavi planlaması için hastanın detaylı medikal ve dental öyküsünü alır, klinik ve radyografik muayenesini yapar, gerektiğinde yardımcı tanı yöntemlerini kullanır, bulguları değerlendirir ve süreci yönetir.
3. Tedavi planlamasında hastanın genel sağlık durumunu göz önünde bulundurur.
4. Hastanın ağız ve diş sağlığı risk grubunu (diş çürükleri, periodontal hastalık vb) da dikkate alarak, hasta için tedavi planı seçeneklerini hazırlar ve sunar.
5. Alternatif tedavi planlarının avantaj ve dezavantajları hakkında hastaya bilgi vererek, hasta ile birlikte klinik karar verir.

6. Farklı yaş grupları ve özel gereksinimi olan hastalar dahil tüm gruplarda ağız ve diş bakımını planlar.
7. Görev tanımında yer alan mesleki uygulamaları uygun şekilde ve zamanında kullanır.
8. Tüm klinik işlemler için evrensel enfeksiyon kontrol talimatlarını uygular.
9. Hastanın ağrısı ve diş hekimi kaygısı için önlem alır, tanı koyar ve başa çıkar.
10. Diş hekimliği alanında, erken tanı ve tedavi yöntemlerini kullanır ve hastalıkların ilerlemesini önler.
11. Uygulamış olduğu tedavi hizmetinin sonuçlarını değerlendirir.
12. Tedavi planlamasında hastanın acil ve öncelikli durumlarını göz önünde bulundurur.
13. Hasta olarak başvuran kişinin suistimal ve/veya ihmale uğrama durumunu fark eder ve süreci yönetir.
14. Madde bağımlılığını fark eder ve süreci yönetir.
15. Öncelikli ve riskli / incinebilir gruplara yönelik diş sağlığı hizmetlerini sağlar.
16. Hasta takip gereksinimini belirler, süreci planlar ve gerçekleştirir.

6.2. Belirtiler ve Bulgular Tablosu

Tablo 9. Belirtiler ve Bulgular Listesi (AT: Ayırıcı Tanı, R: Rehabilitasyon)

1	Açık kapanış (open bite)	AT
2	Ağız açılmasında kısıtlılık (trismus)	AT
3	Ağız çevresi vezikülobüllöz lezyon	AT
4	Ağız dışı fistül (extraoral sinüs tract)	AT
5	Ağız dışı kızarıklık	AT
6	Ağız dışı şişlik	AT
7	Ağız içi aftöz lezyon	AT
8	Ağız içi beyaz lezyon	AT
9	Ağız içi fistül (intraoral sinüs tract)	AT
10	Ağız içi kırmızı lezyon	AT
11	Ağız içi kızarıklık	AT
12	Ağız içi palpasyona duyarlılık	AT
13	Ağız içi pigmentasyon	AT
14	Ağız içi şişlik	AT
15	Ağız içi vezikülobüllöz lezyon	AT
16	Ağız mukozasında kanama	AT
17	Ağız solunumu	AT
18	Alveolar kemik kaybı	AT
19	Artmış overjet	AT
20	Artmış yüz yüksekliği	AT
21	Ateş	AT
22	Atipik yüz ağrısı	AT
23	Azalmış yüz yüksekliği	AT
24	Başabaş (tet-a-tet) kapanış	AT
25	Besin sıkışması (food impaction)	AT
26	Beslenme zorluğu	AT
27	Bilinç değişikliği	AT
28	Çene darlığı	AT
29	Çiğneme / ısırma fonksiyonunda azalma	AT, R
30	Dentin hassasiyeti (hipersensitivite)	AT
31	Deri döküntüsü / Deri pigmentasyonu	AT

32	Derin kapanış (deep bite)	AT
33	Dilde papilla atrofisi	AT
34	Dilde yanma hissi	AT
35	Diş ağrısı	AT
36	Diş eksikliği (anodonti / hipodonti / oligodonti)	AT
37	Diş fazlalığı (artı, süpernümerer diş)	AT
38	Diş migrasyonu	AT
39	Diş mobilitesi (diş sallanması)	AT
40	Diş renklenmesi	AT
41	Diş sürmesinin gecikmesi	AT
42	Dişeti ağrısı / hassasiyeti	AT
43	Dişeti büyümesi / şişliği	AT
44	Dişeti gülümsemesi (gummy smile)	AT
45	Dişeti hiperemisi	AT
46	Dişte sert doku kaybı	AT, R
47	Ekimoz	AT
48	Erken diş teması (prematür kontakt)	AT, R
49	Furkasyon tutulumu	AT
50	Göğüs ağrısı	AT
51	Halsizlik	AT
52	Hipernazalite	AT
53	Horlama	AT
54	Kaygı (anksiyete)	AT
55	Kemik içi defekt	AT
56	Kıllı dil	AT
57	Konuşma bozukluğu	AT, R
58	Konvülsiyon	AT
59	Kök rezorpsiyonu	AT
60	Kötü ağız kokusu (halitozis)	AT
61	Lamina duranın kalınlaşması	AT
62	Lamina duranın kaybı	AT
63	Lenfadenopati	AT
64	Makroglossi	AT

65	Makrognati	AT
66	Mandibular defleksiyon / deviasyon	AT
67	Mide bulantısı	AT
68	Mikrognati	AT
69	Mukoza yarası	AT
70	Non-okluzyon	AT
71	Orofasiyal ağrı	AT
72	Orta hat kayması	AT
73	Öksürük	AT
74	Parestezi	AT
75	Paslı dil	AT
76	Periodontal ataşman kaybı	AT
77	Periodontal cep	AT
78	Periodontal ligament (PDL) aralığının genişlemesi	AT
79	Perküsyona duyarlılık (yatay / dikey)	AT
80	Peteşi	AT
81	Pink spot / Pembe diş	AT
82	Prognati	AT
83	Prokline / Protruzyon	AT
84	Protruziv dudak (prochelie)	AT
85	Pulpa duyarlılığının kaybı	AT
86	Pulpa kalsifikasyonları	AT
87	Radyografik mikst lezyon	AT
88	Radyolusent lezyon	AT
89	Radyoopak lezyon	AT
90	Retrognati	AT
91	Retrokline / Retruzyon	AT
92	Retruziv dudak (retrochelie)	AT
93	Senkop	AT
94	Siyanoz	AT
95	Temporomandibular eklem (TME) ağrısı	AT
96	Temporomandibular eklem (TME) sesi	AT
97	Tipping	AT

98	Tükürük azalması / yokluğu (ağız kuruluğu, kserostomi)	AT
99	Tükürük fazlalığı (hipersalivasyon, siyalore)	AT
100	Yalancı (pseudo) cep	AT
101	Yansıyan diş ağrısı	AT
102	Yutkunma güçlüğü (disfaji)	AT
103	Yüz asimetrisi	AT

6.3. Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Tablosu

Acil tedavi, ön tanı, tanı, tanı-tedavi, koruyucu uygulamalar, rehabilitasyon uygulamaları ve dental yaklaşım kodları, tanımlamaları ve açıklamaları için Tablo 10'a bakınız.

Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Öğrenme Düzeyleri Tablo 11'de verilmiştir.

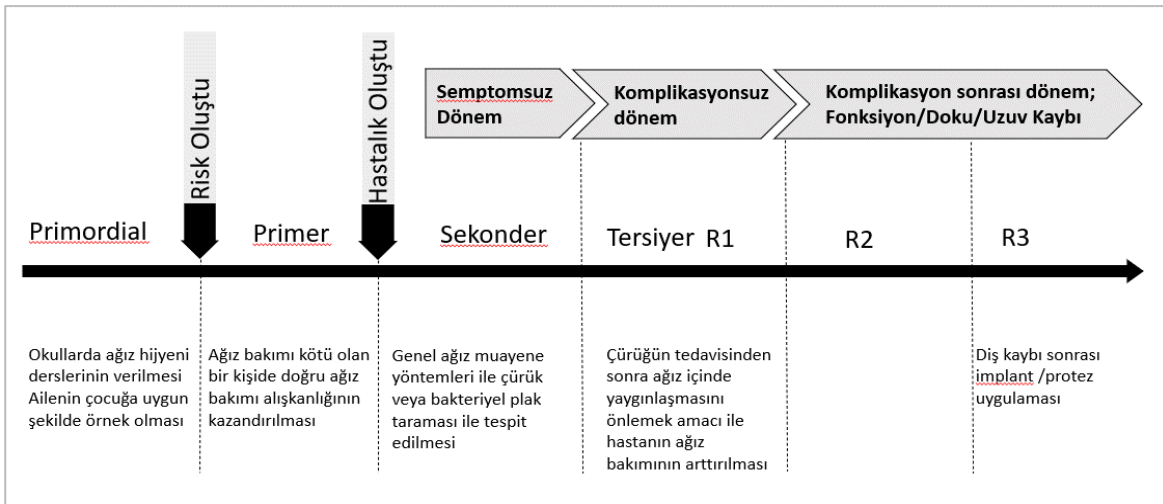
Tablo 10. Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Öğrenme (Performans) Düzeyleri Kod, Tanım ve Açıklamaları

	Tanım	Açıklama
A Kodu	Acil durumu tanımlayarak tedavisini acilen yapabilmeli ve/veya gerektiğinde hastayı stabilize ederek uzmana yönlendirebilmelidir.	A kodu aşağıdaki her iki maddede tanımlanan durumu içermektedir; 1. Bir durumun veya hastalığın kalıcı tedavisinin acilen yapılmasını ve varsa takibinin gerçekleştirilmesini. 2. Bir durum veya hastalık kaynaklı oluşan <u>hayati tehdidin</u> veya <u>normal yaşam şeklinin sürdürülmesini engelleyen durumun</u> , ivedilikle ortadan kaldırılarak veya kontrol altına alınarak konu ilgili bir uzmana yönlendirilmesini.
ÖnT Kodu	Ön tanı koyarak, kesin tanı için uzmana yönlendirebilmelidir.	Bir durumda; hastanın risk faktörleri, belirtileri ve bulgularının ışığında, bir hastalığın veya bir sağlık sorununun varlığından <u>şüphe edilmesi</u> , ÖnT kodlaması için uygundur.
T Kodu	Tanı koyabilmeli ve tedavi hakkında bilgi sahibi olmalı, gerekli ön işlemleri yaparak, uzmana yönlendirebilmelidir.	Bir durumda; anamnez, klinik muayene, laboratuvar ve görüntüleme dahil, <u>gereken tüm tanı araçlarını kullanarak tanıya</u> ulaşılması ve tedavinin herhangi bir bölümüne hiç müdahale etmeden, farklı bir uzmanlık dalına gönderilerek, tedavinin karşı tarafın kontrolüne bırakılması T kodlaması için uygundur.
TT Kodu	Tanı koyabilmeli ve tedavi edebilmeli veya tedaviyi yönetebilmelidir.	TT kodu aşağıdaki her iki maddede tanımlanan durumu içermektedir; 1. Bir durumda; tedavinin <u>bir bölümünün</u> kendisi tarafından yapılarak, gereken noktalarda farklı uzmanlık dallarından konsültasyon isteniyor olması, TT kodlaması için uygundur.

		<p>2. Bir durumda; bir tedavi seçeneğini uyguladıktan sonra ileri tedavi gerekliliği varsa hastanın ilgili uzmanlık dalına yönlendirilmiş olması, TT kodlaması için uygundur.</p>
K Kodu	<p>Koruyucu diş hekimliği uygulamalarını (primordial, birincil, ikincil ve üçüncül korunmadan uygun olanı / olanları) gerçekleştirmelidir.</p>	<p>a. <u>Primordial Koruma:</u> Risk yok, hastalık yok, riskin oluşmasını önlemek, riskin gelişmesine engel olacak yaşam tarzı değişikliğini gerçekleştirmeyi desteklemek. Bu koruma basamağı, riskin önlenmesini sağlayacak altyapının oluşturulmasını veya kişinin riski oluşturacak yaşam tarzını engellemesini içermektedir.</p> <p>Örnek:</p> <ul style="list-style-type: none"> Fiziksel aktivitelerde bulunmayı benimsetmek için bir mahalleye güvenli kaldırımların yapılmasının ve kullanımının sağlanması. Ailesinde ağız bakımı (diş fırçalama / diş ipi kullanımı gibi) alışkanlığı olmayan bir çocuğun ailesine ağız bakımı alışkanlığının kazandırılması. <p>b. <u>Birincil koruma:</u> Risk var, hastalık yok, riski bertaraf etmek</p> <p>Örnek:</p> <ul style="list-style-type: none"> Henüz çürük oluşmadan, varsa aşırı şeker tüketiminin azaltılması, ağız hijyeninin iyileştirilerek yaşam tarzı değişiminin sağlanması veya gerekliyse fissur örtücü uygulanması. Ağız bakımı düzensiz ve yetersiz olan bir kişide ağız bakımının iyileştirilerek davranış değişikliği sağlanabilmesi. <p>c. <u>İkincil koruma:</u> Risk var, hastalık var veya yok, hastalığın erken tanısını koymak</p> <p>Örnek:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ağız hijyeni kötü, şekerli gıda tüketimi fazla ve henüz çürük belirtisi yokken; çürük taramaları yaparak kişilerde çürük oluşma riskinin erken tespit edilmesi, risk faktörlerinin ortadan kaldırılması (aşırı

		<p>şekerli gıda tüketiminin azaltılması, ağız bakımının iyileştirilmesi).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Şikayeti olmayan bir kişide periodontal sond ile dişeti sağlığı ve dişeti cep derinliği taraması yapılarak erken tanı konması ve erkenden başlangıç periodontal tedavisinin yapılması. <p>d. Üçüncül koruma*: Risk ve hastalık var, komplikasyonun oluşmasını engellemek</p> <p>Örnek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hastanın ağız hijyeni kötüyse ve aynı zamanda çürük varsa; pulpanın etkilenmesini önlemek için dolgu yapılması, şekerli gıda tüketiminin kontrol altına alması ve ağız bakımının iyileştirilmesi. • Dişetlerinde şişlik ve kendiliğinden kanama varsa; klinik ve radyografik bulgularla tanı konmasını takiben, hekim tarafından hastaya gerekli periodontal tedavilerin uygulanması ve ek olarak hastalığın ilerlemesini engelleyecek şekilde hastanın ağız bakımına uyum sağlaması üçüncül korumadır. <p>*Üçüncül koruma, bir hastalığın hem klinik sürecini hem de sonuçlarının iyileştirilmesini hedefler. Semptomatik hastalarda uygulanır ve hastalığın şiddetini ve buna bağlı sekelleri azaltmayı amaçlar. İkincil koruma, hastalığın başlangıcını önlemeye çalışırken; üçüncül koruma bir kişide var olan hastalığın etkilerini azaltmayı amaçlamaktadır. Üçüncül koruma biçimleri genellikle rehabilitasyon uygulamalarıdır.</p>
R Kodu	Rehabilitasyon uygulamalarını gerçekleştirmektir.	<p>R1: Tedaviye rağmen, bir durum veya hastalık sonucu oluşacak fonksiyon / doku / uzuv kaybının <u>önlenmesi</u></p> <p>R2: Oluşan fonksiyon kaybının veya anormal fonksiyonun <u>giderilmesi</u></p> <p>R3: Fonksiyon kaybı var, yaşam kalitesinin yükseltilmesi</p>

<p>DY Kodu</p>	<p>Diş Hekimliği Yaklaşımı; sistemik hastalık / duruma uygun diş hekimliği yaklaşımlarını düzenlemektir.</p>	<p>1. Sistemik hastalık / durumun, birincil (primer) ağız sorunu ile etkileşimini saptar ve yönetir.</p> <p>Örnek:</p> <p>Tükürük akışının azalmasına (ağız kuruluğu, kserostomi) neden olan sistemik hastalıklar.</p> <ul style="list-style-type: none"> Sistemik hastalık için kullanılan ilaçların oral ve dental etkisini göz önüne alır; bu hastalık nedeniyle diş hekimliği tedavisinde oluşturması gereken farklılıkları belirler ve uygular. <p>Örnek:</p> <p>Antikoagulan ilaç kullanımını gerektiren sistemik hastalıklar.</p> <ul style="list-style-type: none"> Oral ve dental hastalık için kullanılacak ilaçların sistemik hastalığa olan etkisini göz önüne alır. <p>Örnek:</p> <p>Antienflamatuar ilaç kullanımının kontrendike olduğu sistemik hastalıklar.</p> <ul style="list-style-type: none"> Sistemik hastalığa göre, diş hekimliği uygulamalarında (mesleki uygulamalar) gereken değişiklikleri yapar. <p>Örnek:</p> <p>Diyabetik hastalarda atravmatik ve profilaktik yaklaşım.</p> <p>Bkz. DY Kodu Örnek Belirtke Tablosu (Dr. Öğr. Üyesi F. Serdar GÜREL tarafından hazırlanmıştır.) (EK-4) (www.ddk.org.tr)</p>
-----------------------	---	---

Tablo 11. Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Öğrenme Düzeyleri Listesi

Sıra No	Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar	Öğrenme Düzeyi
1	Adenoid kistik karsinom	ÖnT
2	Adenoid vejetasyon	ÖnT, DY
3	Adenokarsinom	ÖnT
4	Adrenal yetmezlik ve Addison hastalığı	ÖnT, DY
5	Aftöz stomatit	TT, K
6	Ağız hijyeni yetersizliği	TT, K
7	Ağız, çene ve ilişkili kas hastalıkları	ÖnT, DY
8	AIDS (kazanılmış bağışıklık yetersizliği sendromu)	ÖnT, DY
9	Akondroplazi / dwarfizm (cücelik)	ÖnT, DY
10	Akromegali / gigantizm (devlik)	ÖnT, DY
11	Aktinomikozis	ÖnT
12	Akut apikal apse	TT, A
13	Akut koroner sendrom	A
14	Akut romatizmal ateş	ÖnT, K, DY
15	Akut submandibular sialadenitis	ÖnT
16	Alerjik reaksiyon	ÖnT, DY
17	Alet aspirasyonu / Alet yutma	T, K, A
18	Alkol bağımlılığı	ÖnT, DY
19	Alveol kırığı	T, A
20	Alveolar atrofi	T
21	Alveolit	TT, K, A
22	Alzheimer hastalığı	ÖnT, DY
23	Amalgam dövmesi (tattoo)	T
24	Ameloblastik karsinom	ÖnT
25	Ameloblastoma	ÖnT
26	Amelogenesis imperfekta	T, K
27	Amiloidozis	ÖnT
28	Amorf diş	TT
29	Anaflaksi	A, K
30	Anemi	ÖnT, DY
31	Anevrizmal kemik kisti	ÖnT

32	Angle sınıf I malokluzyon	T, K
33	Angle sınıf II bölüm 1 malokluzyon	T, K
34	Angle sınıf II bölüm 2 malokluzyon	T, K
35	Angle sınıf II subdivizyon malokluzyon	T, K
36	Angle sınıf III malokluzyon	T, K
37	Angular şelitis	ÖnT
38	Anjiyoödem	ÖnT
39	Anormal dil postürü	T, R
40	Anormal frenilum bağlantısı / Ankiloglossi	T
41	Anormal yutkunma (tongue thrust)	T, K, R
42	Aseptomatik apikal periodontitis	TT
43	Astım	ÖnT, DY
44	Atriyel fibrilasyon	A
45	Atrofik glossit	ÖnT
46	Basit kemik kisti	ÖnT
47	Bazal hücreli karsinom	ÖnT, K
48	Behçet hastalığı	ÖnT, DY
49	Beslenme bozukluğu (malnütrisyon)	ÖnT, DY
50	Büllöz bening pemfigoid	ÖnT, DY
51	Büyük azı kesici (molar insizör) hipomineralizasyonu (MIH)	TT
52	Büyüme ve gelişim geriliği	ÖnT, DY
53	Coğrafik dil	ÖnT, K
54	COVID-19 (Coronavirus Disease-2019)	ÖnT, DY
55	Crohn hastalığı	ÖnT, DY
56	Cushing sendromu	ÖnT, DY
57	Çapraşıklık (ark boyu sapması)	T, K
58	Çapraz kapanış (ön / yan)	T
59	Çapraz kapanış (tek ön diş)	TT, K
60	Çenelerde görülen ilaca bağlı osteonekroz (MRONJ)	T, K, DY
61	Çerubizm (cherubism)	ÖnT
62	Çölyak hastalığı	ÖnT, DY
63	Dens evaginatus	T
64	Dens invaginatus (dens in dente)	T

65	Dental floroz (fluorozis)	ÖnT, DY
66	Dentigeröz kist	T
67	Dentin displazisi	ÖnT
68	Dentinogenezis imperfekta	T, K
69	Dentoalveolar retruzyon / protruziyon	T
70	Deplase diş	T
71	Depresyon	ÖnT, DY
72	Dermatitis herpetiformis	ÖnT, DY
73	Dermoid / epidermoid kist	ÖnT
74	Diş kök rezorpsiyonu	T
75	Diastema	TT
76	Dikey yön maksiller büyüme	ÖnT
77	Dil kanserleri	ÖnT
78	Dilaserasyon	T
79	Diş ankilozu	T
80	Diş aşınmaları	TT, K
81	Diş boyut uyumsuzluğu (tüm / ön dişler oranı)	ÖnT
82	Diş çatlakları	TT, K
83	Diş çürükleri	TT, K
84	Diş füzyonu	T
85	Diş geminasyonu	T
86	Diş hekimi korkusu (dental anksiyete)	T, DY
87	Diş kaybı	TT, R
88	Diş sıkma ve/veya diş gıcırdatma (bruksizm)	T, K, R
89	Diş taşı (calculus)	TT, K
90	Dişeti büyümesi	T, K
91	Dişeti çekilmesi	T, K
92	Dişeti katlanması (invaginasyon)	T
93	Dişetin estetik problemleri	T
94	Diyabet (diabetes mellitus)	ÖnT, DY
95	Doğumsal kalp hastalıkları	ÖnT, DY
96	Down sendromu	ÖnT, DY
97	Dudak damak yarığı	T

98	Dudak yetersizliği	T, R
99	Ektodermal displazi	ÖnT, DY
100	Ektopik diş	T
101	Ekzostozis (torus mandibularis / torus palatinus)	T
102	El-ayak-ağız hastalığı	ÖnT, DY
103	Endodontik akut alevlenme (flare-up)	T, A
104	Endokardit	ÖnT, K, DY
105	Endo-perio lezyonları	T, A
106	Enfeksiyöz mononükleoz	ÖnT, K, DY
107	Epilepsi	ÖnT, DY
108	Eritema multiforme	ÖnT
109	Eritroplaki	ÖnT
110	Erken çocukluk çağı çürükleri	T, K
111	Erken süt dişi kaybı	TT, K
112	Fibrom	ÖnT
113	Fibrosarkom	ÖnT
114	Fibröz displazi	ÖnT
115	Fordyce granülleri	ÖnT
116	Gastro özofajial reflü	ÖnT, DY
117	Gelişimsel diş anomalileri	ÖnT, DY
118	Geri dönüşümlü pulpa iltihabı (reversible pulpitis)	TT
119	Geri dönüşümsüz asemptomatik pulpa iltihabı (asymptomatic irreversible pulpitis)	TT
120	Geri dönüşümsüz semptomatik pulpa iltihabı (symptomatic irreversible pulpitis)	TT
121	Gingival apse	TT, K, A
122	Gingivitis	TT, K
123	Graft-versus-host hastalığı (graft-versus-host-disease – GVHD)	ÖnT, DY
124	Gülme hattı problemleri	T
125	Hamilelik	ÖnT, DY
126	Hatalı restorasyonlar	TT, K
127	Hemanjiyom (venöz anjiyom)	ÖnT
128	Hematom	T

129	Hepatit	ÖnT
130	Herpes labialis	ÖnT
131	Hiperglisemi	A, K, DY
132	Hiperparatiroidizm	ÖnT, DY
133	Hipersementoz	ÖnT
134	Hipertansiyon	ÖnT, DY
135	Hipertiroidi	ÖnT, DY
136	Hipoglisemi	A, K
137	Hipoparatiroidizm	ÖnT, DY
138	Hipotansiyon	ÖnT, DY
139	Hipotiroidizm	ÖnT, DY
140	Hipotonik üst dudak	T
141	İç kök rezorpsiyonu	T
142	İhmal ve istismar (çocuk, yaşlı, engelli, incinebilir gruplar)	ÖnT, K, DY
143	İmmünsupresyon	ÖnT, DY
144	İnfluenza	ÖnT, K, DY
145	İnme	ÖnT, DY
146	İntihar düşüncesi (girişimi) / kendine zarar	ÖnT, K, DY
147	İnverse diş (inversiyon)	T
148	İskeletsel sınıf 1 ilişki	ÖnT
149	İskeletsel sınıf 2 anomali	ÖnT
150	İskeletsel sınıf 3 anomali	ÖnT
151	Kabakulak hastalığı	ÖnT
152	Kafa içi basınç artması sendromu (KİBAS; akut serebrovasküler olaylar)	ÖnT, DY
153	Kalıtsal gingival fibromatozis	ÖnT
154	Kalp durması (kardiyak arrest)	A
155	Kalp krizi	A
156	Kanama diatezleri	ÖnT, DY
157	Kaposi sarkomu	ÖnT
158	Kardiyak aritmi	ÖnT, DY
159	Kardiyomiyopati	ÖnT, DY
160	Kazalar (ev-iş-trafik kazaları, elektrik çarpması, düşme, boğulmalar)	T, K

161	Kısa üst dudak	T
162	Kızıl hastalığı (scarlet fever)	ÖnT
163	Kleidokraniyal displazi (cleidocranial dysplasia / dysostosis)	ÖnT
164	Kollateral iltihapsal (enflamatuvar) kist	ÖnT
165	Kondensing osteitis (condensing osteitis)	TT
166	Kondil kırığı	ÖnT
167	Kondilin gelişimsel bozuklukları	ÖnT
168	Kondrosarkom	ÖnT
169	Konjenital koronoid hipertrofisi	ÖnT
170	Konkresens (concrecence)	ÖnT
171	Kontakt dermatitis	T, K, A
172	Kontakt mukozitis / Kontakt stomatitis	T, K, A
173	Kök kırıkları	T, K, A
174	Kök perforasyonu (apikal, furkasyon ve strip perforasyon)	T, A
175	Kronik apikal apse	TT
176	Kronik böbrek hastalığı	ÖnT, DY
177	Kronik hipertrofik tonsillitis	T
178	Kronik ısırma alışkanlığı	T
179	Kronik karaciğer hastalığı	ÖnT, DY
180	Kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOAH)	ÖnT, DY
181	Kuron kırıkları	TT, K
182	Kuron-kök kırıkları	T, K, A
183	Laserasyon	T
184	Lateral periodontal ve botryoid odontojenik kist	ÖnT
185	Laterognati	T
186	Lenfanjiyoma	ÖnT, DY
187	Lenfoma	ÖnT, DY
188	Liken planus	ÖnT
189	Linea alba	T
190	Loj apseleri	A
191	Lökoödem	T
192	Lökoplaki	ÖnT
193	Lösemi	ÖnT, DY

194	Ludwig anjini	A
195	Lupus vulgaris (tuberculosis luposa)	ÖnT, DY
196	Madde bağımlılığı	ÖnT, DY
197	Makrodonti	T
198	Maksiller darlık	T
199	Maksiller hipoplazi	ÖnT
200	Maksiller sinüzit	ÖnT, DY
201	Malign melanom	ÖnT
202	Mandibula kırığı	ÖnT
203	Mandibular hipoplazi	ÖnT
204	Masseter hipertrofisi	T
205	Median romboid glossitis	ÖnT
206	Menopoz	ÖnT, K, DY
207	Mental bozukluklar	ÖnT, DY
208	Migren	ÖnT, DY
209	Mikrodonti	TT
210	Miksödem	ÖnT
211	Mine hipoplazisi	TT
212	Miyokardit	ÖnT, DY
213	Mukoepidermoid karsinom	ÖnT
214	Mukormikozis	ÖnT
215	Mukosel	ÖnT
216	Mukozaya korozif madde teması	T, A
217	Multipl miyelom	ÖnT, DY
218	Multipl skleroz (MS)	ÖnT, DY
219	Müköz membran pemfigoidi	ÖnT, DY
220	Natal-neonatal diş	T
221	Nazal mukoza kalınlaşması	ÖnT
222	Nazal septum deviyasyonu	ÖnT
223	Nazolabial kist	ÖnT
224	Nazopalatin kanal kisti (insiziv kanal kisti)	T
225	Nekrotizan stomatitis	ÖnT
226	Nekrotizan ülseratif gingivitis (NUG)	TT, A

227	Nekrotizan ülseratif periodontitis (NUP)	T, A
228	Nevus	ÖnT
229	Nikotin stomatiti	TT, K
230	Nörofibromatozis	ÖnT
231	Obezite	T, DY
232	Odontodisplazi	TT
233	Odontojenik keratokist	ÖnT
234	Odontoma	ÖnT
235	Okluzal travma (travmatik okluzyon)	TT
236	Oral kandidiyazis	ÖnT, DY
237	Oral mukozitis	ÖnT, K
238	Oroantral açıklık	A
239	Oroantral fistül	T
240	Orofasiyal doku defekti	ÖnT
241	Orta yüz kırıkları	ÖnT
242	Osteoartrit	ÖnT, DY
243	Osteogenezis imperfekta	ÖnT
244	Osteoma	ÖnT
245	Osteomalezi / Raşitizm	ÖnT, DY
246	Osteomiyelit	ÖnT
247	Osteopetrozis	ÖnT, DY
248	Osteoporoz	ÖnT, DY
249	Osteoradyonekroz	T, K
250	Osteosarkom	ÖnT
251	Otizm spektrum bozukluğu	ÖnT, DY
252	Ölüm	T
253	Paget hastalığı	ÖnT
254	Panik atak	ÖnT, DY
255	Papillom	ÖnT
256	Parkinson hastalığı	ÖnT, DY
257	Parmak / dudak / dil emme	T, R
258	Pemfigus vulgaris	ÖnT, DY
259	Peptik ülser	ÖnT, DY

260	Periapikal granülom	TT
261	Periferik dev hücreli granülom	ÖnT
262	Periimplant mukozitis	TT, K
263	Periimplantitis	T, K
264	Perikardit	ÖnT, DY
265	Perikoronitis	TT
266	Periodontal apse	T, A
267	Periodontitis	T
268	Persiste süt dişi	TT
269	Pleomorfik adenom	ÖnT
270	Pnömoni	ÖnT, DY
271	Primer herpetik gingivostomatit	ÖnT
272	Protez fibröz hiperplazisi (epulis fissuratum)	TT, K
273	Protez kırığı	TT
274	Protez stomatiti	TT, K
275	Proteze bağlı papiller hiperplazi	TT, K
276	Psikosomatik durumlar (somatizasyon bozukluğu)	ÖnT, DY
277	Pulpa boşluğunun tıkanması (kök kanalı kalsifikasyonu, kalsifik metamorfozis)	T, K
278	Pulpa nekrobiyozu (parsiyel nekroz)	TT
279	Pulpa nekrozu	TT
280	Pulpa polipi (hiperplastik pulpitis)	TT
281	Pulpa taşı (dentikel)	T
282	Pulpanın distrofik kalsifikasyonu	T
283	Pyojenik granülom	TT, K
284	Radiküler kist (periapikal kist)	TT
285	Radyasyon çürüğü	T, K
286	Ranula	ÖnT
287	Restorasyon kırığı	TT
288	Riga-Fede ülserasyonu	T
289	Romatoid artrit (iltihaplı romatizma / eklem romatizması)	ÖnT, DY
290	Santral dev hücreli granülom	ÖnT
291	Sarkoidozis	ÖnT, DY
292	Sedef hastalığı (psöriaris)	ÖnT, DY

293	Sekonder herpetik gingivostomatit	ÖnT
294	Selülitis (flegmon)	A
295	Sementoblastoma	ÖnT
296	Semento-osseöz displazi	ÖnT
297	Semptomatik apikal periodontitis	TT, K
298	Serebral palsy	ÖnT, DY
299	Servikal kök rezorpsiyonu	T
300	Sınıf IV malokluzyon	T
301	Sistemik lupus eritematozus	ÖnT, DY
302	Sistemik sklerozis (skleroderma)	ÖnT, DY
303	Siyalolit	ÖnT
304	Siyalozis (siyaladenozis)	ÖnT
305	Sjögren sendromu	ÖnT, DY
306	Stafne kemik kavitesi	ÖnT
307	Sturge-Weber sendromu	ÖnT
308	Su çiçeği hastalığı (varisella)	ÖnT, DY
309	Şiddet (aile içi şiddet, çocuğa, kadına, sağlık personeline yönelik şiddet, iş yerinde şiddet, mobing)	ÖnT, K, DY
310	Şizofreni ve diğer psikozlar	ÖnT, DY
311	Şok	A
312	Talasemi	ÖnT, DY
313	Tam gömülü diş	T
314	Taurodontizm	ÖnT
315	Temporomandibular eklem hastalıkları / düzensizlikleri (TMD)	T, K, A, R
316	Transpoze diş (transpozisyon)	ÖnT
317	Travmatik diş avulsiyonu (avulsion)	T, K, A
318	Travmatik diş ekstrüzyonu (extrusive luxation)	T, K, A
319	Travmatik diş intrüzyonu (intrusive luxation)	T, K, A
320	Travmatik diş konküzyonu (concussion)	TT, K
321	Travmatik diş lateral luksasyonu (lateral luxation)	T, A
322	Travmatik diş subluksasyonu (subluxation)	TT, K
323	Travmatik nöroma	ÖnT
324	Travmatik yumuşak doku yaralanmaları (dudak, yanak, dil)	ÖnT, DY

325	Trigeminal nevralsi	ÖnT, DY
326	Trombositopenik purpura	ÖnT, K, DY
327	Turner dişi	TT, K
328	Tüberküloz	ÖnT, DY
329	Tütün ürünleri kullanımı	T, K, DY
330	Uyku apnesi	ÖnT
331	Üst solunum yolu enfeksiyonları (ÜSYE)	ÖnT
332	Üst solunum yolu tıkanması	A, K
333	Vasküler malformasyonlar (arterio-venöz malformasyon - AVM)	ÖnT
334	Vazovagal senkop	A, K
335	Verruka vulgaris	ÖnT
336	Verrüköz karsinom	ÖnT, K
337	Vitamin yetersizliği	ÖnT, DY
338	Vitiligo	ÖnT, DY
339	Yanan ağız sendromu (glossodynia – dil / ağız yanması)	ÖnT
340	Yarı gömülü diş (kemik retansiyonu olmayan)	TT
341	Yassı (skuamöz) hücreli karsinom	ÖnT, K
342	Yaşlılık	DY
343	Yaygın anksiyete bozukluğu	ÖnT, DY
344	Yeme bozuklukları (anoreksiya nervoza, bulimiya nervoza)	ÖnT, K, DY
345	Yüksek çürük riski	T, K
346	Yüz felci (fasiyal paralizi)	T, A
347	Zona zoster	ÖnT, DY

6.4. Belirtiler ve Bulgular ile Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Eşleştirmesi

“Belirtiler ve Bulgular” ile “Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar” eşleştirilirken aşağıdaki açıklamalar dikkate alınmıştır:

- Eşleştirme bir hastalığın / klinik durumun daha çok hangi ana belirti ve bulguyla dış hekime geldiği düşünülerek; hastalığın ilk evresinde görülen ana belirti(ler) dikkate alınarak yapılmıştır. Bu sırada şu sorular yöneltilmiştir:
  - Hastalık genellikle hangi 2-3 ana belirti ile gelir?
  - Belirti(ler)in değerlendirilmesi sonucunda tanıda, ayırıcı tanıda ilk akla gelen 3-4 hastalık hangisidir?
  - Daha çok hangi belirtiler ve bulgular ile hastalıktan şüphelenilir?
  - Belirti ve bulgunun görülmesi durumunda ayırıcı tanıda mutlaka düşünülmesi gereken hastalıklar hangisi(leri)dir?

Tüm bu sorular dikkate alındığında; eşleştirme tablosunda yapılan işin bir “ayırıcı tanı listesi” çıkarmak olmadığı görülecektir. Bir diğer ifadeyle, yapılan listeleme, ayırıcı tanıda düşünülebilecek tüm hastalıkları sıralamak değil; ana / kardinal belirtisi olan hastalıkları ve klinik durumları sıralamaktır.

Aşağıda sıralanan bu eşleştirmeler, ulusal ve kurumsal ölçekte yapılan eğitim süreçlerinde kişi ve kurumlara çok önemli yönlendirmeler sunabilecek niteliktedir. Örneğin;

- Dış hekimliği fakültelerinin; eğitim programlarını geliştirmeleri sırasında eğitim içeriklerini belirlerken, ağırlıklandırırken ve düzenlerken, anabilim dalları ve öğretim üyeleri ders ve sınav içeriklerini oluştururken bu eşleştirme tablosunu esas almaları önemlidir.
- Öğrenme düzeyleri ile bu eşleştirme tabloları, öğrencilere kendi çalışmalarını planlama aşamasında rehberlik edecektir.
- Yine bu tablo, çeşitli kurum ve kuruluşların (YÖK, ÖSYM, ilgili dernekler) dış hekimliği eğitimi ile ilgili ulusal ölçekli planlama ve uygulamalarında esas dayanaklardan birisi olacaktır.

Bir diş hekimliği fakültesi hangi eğitim sistemini benimserse benimsesin; eğitim programını aşırı bilgi yükü (içerik) ile boğmaması açısından, programını geliştirme sürecinde, başlangıç noktasının yeterlilikler ile bu eşleştirme tablosunun olması önem taşımaktadır. Bu durum, özellikle olgu / problem üzerinden gerçekleştirilen öğrenme ve değerlendirme etkinliklerinin belirlenmesinde ve düzenlenmesinde çok daha önemlidir. Örneğin, bu eşleştirmeler kullanılarak;

- Diş hekimliği fakülteleri probleme dayalı öğrenme oturumlarını, olgu tartışmalarını, yapılandırılmış hasta başı uygulamalı eğitimlerini söz konusu belirti ve bulgu için daha çok hangi hastalıklar üzerinden planlayacaklarına karar verebilirler.
- Gerek fakültede yapılan sınavlarda diş hekimliği fakülteleri, gerekse DUS, yeterlilik sınavı gibi merkezi sınavlarda bu merkezler, belirtiler ve bulgular üzerinden yaptıkları değerlendirmeleri, söz konusu belirti / bulgu için daha çok hangi hastalıklar üzerinden planlayacaklarını ve sınavın içeriğinin ve düzeyinin ne olacağını belirleyebilirler.

Somut bir örnek: Lenfadenopati

Belirtiler ve Bulgular	Çekirdek Hastalık ve Durumlar	Öğrenme Düzeyi
Lenfadenopati	Akut apikal apse	TT, A
	Nekrotizan ülseratif periodontitis (NUP)	T, A
	Periodontal apse	T, A
	Loj apseleri	A
	Ludwig anjini	A
	Enfeksiyöz mononükleoz	ÖnT, K, DY
	Yassı (skuamöz) hücreli karsinom	ÖnT, K
	AIDS (kazanılmış bağışıklık yetersizliği sendromu)	ÖnT, DY
	Hepatit	ÖnT, DY
	Lösemi	ÖnT, DY
	Lenfoma	ÖnT, DY
	Oral kandidiyazis	ÖnT, DY

Romatoid artrit (iltihaplı romatizma / eklem romatizması)	ÖnT, DY
Sarkoidozis	ÖnT, DY
Sistemik lupus eritematozus	ÖnT, DY
Tüberküloz	ÖnT, DY
Üst solunum yolu enfeksiyonları (ÜSYE)	ÖnT, DY
Adenoid kistik karsinom	ÖnT
Adenokarsinom	ÖnT
Ameloblastik karsinom	ÖnT
Amiloidozis	ÖnT
Fibrosarkom	ÖnT
Herpes labialis	ÖnT
Kaposi sarkomu	ÖnT
Kızıl hastalığı (scarlet fever)	ÖnT
Mukoepidermoid karsinom	ÖnT
Osteosarkom	ÖnT
Zona zoster	ÖnT

Yukarıdaki eşleştirmenin ifade ettiği şeyler:

- Klinik ders / oturum başlıklarınızı “Lösemiler”, “Tükürük bezi hastalıkları” veya “Lenfoma” şeklinde belirlemek yerine, daha bütüncül bir yaklaşımla, örneğin “Lenfadenopati ile gelen hastanın değerlendirmesi ve tedavi planının oluşturulması” şeklinde koyunuz. Dersin içeriğinde “ÖnT” kodu almış bir hastalığın tanı ve tedavisini genel hatlarıyla ele alınız, ayrıntıya girmeyiniz.
- “Lenfadenopati” ile ilgili bir olguya dayalı öğrenme veya değerlendirme etkinliğini (Fakülte sınavları veya DUS); “ÖnT, DY” kodu almış “Lösemi” yerine “TT, A” almış “Akut apikal apse” üzerinden planlayınız. Bu oturumun içeriğini tanı, tedavi ve korumayı kapsayacak şekilde belirleyiniz. Sınavlarda tanıyı, tedaviyi ve korumayı planlamaya yönelik üst düzey sorular sorunuz.
- Yine, “ÖnT, DY” kodu almış “Lenfoma” veya “Lösemi” olgusunun kullanıldığı bir değerlendirmede (soruda) tanı veya tedaviyi planlamaya yönelik sorular sormayınız. Bu hastalıkları daha çok lenfadenopati ile gelen bir olguda ön

tanıda, ayırıcı tanıda hangi hastalıklar düşünülür türü soruları seçeneklerden birisi olarak yazınız.

- “Lenfadenopati”nin eşlik ettiği acil bir durumun değerlendirilmesinde “TT, A” kodu almış “Akut apikal apse” veya “T, A” kodu almış olan Nekrotizan ülseratif periodontitis (NUP) veya Periodontal apse olgularını kullanınız.

Tablo 12. “Belirtiler ve Bulgular” ile “Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar” Eşleştirme Tablosu*

Belirtiler ve Bulgular	Çekirdek Hastalık ve Durumlar	Öğrenme Düzeyi
Açık Kapanış (Open Bite)	Anormal yutkunma (tongue thrust)	T, K, R
	Alveol kırığı	T, A
	Amelogenezis imperfekta	T, K
	Anormal dil postürü	T, R
	Parmak / dudak / dil emme	T, R
	Akondroplazi / dwarfizm (cücelik)	ÖnT, DY
	Akromegali / gigantizm (devlik)	ÖnT, DY
	Romatoid artrit (iltihaplı romatizma / eklem romatizması)	ÖnT, DY
	Kondilin gelişimsel bozuklukları	ÖnT
	Kondil kırığı	ÖnT
	Mandibula kırığı	ÖnT
	Orta yüz kırıkları	ÖnT
	Ağız Açılmasında Kısıtlılık (Trismus)	Akut apikal apse
Perikoronitis		TT
Temporomandibular eklem hastalıkları / düzensizlikleri (TMD)		T, K, A, R
Diş sıkma ve/veya diş gıcırdatma (bruksizm)		T, K, R
Osteoradyonekroz		T, K
Loj apseleri		A
Oral mukozitis		ÖnT, K
Ağız, çene ve ilişkili kas hastalıkları		ÖnT, DY
Oral kandidiyazis		ÖnT, DY

	Osteoartrit	ÖnT, DY
	Romatoid artrit (iltihaplı romatizma / eklem romatizması)	ÖnT, DY
	Sistemik lupus eritematozus	ÖnT, DY
	Sistemik sklerozis (skleroderma)	ÖnT, DY
	Kondilin gelişimsel bozuklukları	ÖnT
	Kondil kırığı	ÖnT
	Konjenital koronoid hipertrofisi	ÖnT
	Liken planus	ÖnT
	Mandibula kırığı	ÖnT
	Orta yüz kırıkları	ÖnT
	Osteomyelit	ÖnT
Ağız Çevresi Vezikülobüllöz Lezyon	Aftöz stomatit	TT, K
	Eritema multiforme	ÖnT, K, DY
	AIDS (kazanılmış bağışıklık yetersizliği sendromu)	ÖnT, DY
	İmmünsupresyon	ÖnT, DY
	El-ayak-ağız hastalığı	ÖnT, DY
	Sistemik lupus eritematozus	ÖnT, DY
	Herpes labialis	ÖnT
	Pemfigus vulgaris	ÖnT
	Liken planus	ÖnT
	Zona zoster	ÖnT
Ağız Dışı Fistül (Extraoral Sinus Tract)	Kronik apikal apse	TT
	Loj apseleri	A
	Osteomyelit	ÖnT
Ağız Dışı Kızarıklık	Akut apikal apse	TT, A
	Alveol kırığı	T, A
	Kontakt dermatitis	T, K, A
	Kazalar (ev-iş-trafik kazaları, elektrik çarpması, düşme, boğulmalar)	T, K
	Loj apseleri	A
	Selülitis (flegmon)	A

	İhmal ve istismar (çocuk, yaşlı, engelli, incinebilir gruplar)	ÖnT, K, DY
	Şiddet (aile içi şiddet, çocuğa, kadına, sağlık personeline yönelik şiddet, iş yerinde şiddet, mobing)	ÖnT, K
	Kondil kırığı	ÖnT
	Mandibula kırığı	ÖnT
	Orta yüz kırıkları	ÖnT
Ağız Dışı Şişlik	Akut apikal apse	TT, A
	Kontakt dermatitis	T, K, A
	Loj apseleri	A
	Ludwig anjini	A
	Ağız, çene ve ilişkili kas hastalıkları	ÖnT, DY
	Akromegali / gigantizm (devlik)	ÖnT, DY
	Lenfanjiyoma	ÖnT, DY
	Lenfoma	ÖnT, DY
	Lösemi	ÖnT, DY
	Akut submandibular siyaladenitis	ÖnT
	Çerubizm (cherubism)	ÖnT
	Fibröz displazi	ÖnT
	Mandibula kırığı	ÖnT
	Orta yüz kırıkları	ÖnT
	Paget hastalığı	ÖnT
	Pleomorfik adenom	ÖnT
	Siyalozis (siyaladenozis)	ÖnT
Yassı (skuamöz) hücreli karsinom	ÖnT, K	
Ağız İçi Aftöz Lezyon	Aftöz stomatit	TT, K
	Kontakt mukozitis / Kontakt stomatit	T, K, A
	Kronik ısırma alışkanlığı	T
	Eritema multiforme	ÖnT, K, DY
	Anemi	ÖnT, K
	Oral mukozitis	ÖnT, K
	AIDS (kazanılmış bağışıklık yetersizliği sendromu)	ÖnT, DY

	Behçet hastalığı	ÖnT, DY
	Beslenme bozukluğu (malnütrisyon)	ÖnT, DY
	Çölyak hastalığı	ÖnT, DY
	Sistemik lupus eritematozu	ÖnT, DY
	Dil kanserleri	ÖnT
	Primer herpetik gingivostomatit	ÖnT
Ağız İçi Beyaz Lezyon	Nekrotizan ülseratif gingivitis (NUG)	TT, A
	Nikotin stomatiti	TT, K
	Nekrotizan ülseratif periodontitis (NUP)	T, A
	Kronik ısırma alışkanlığı	T
	Lökoödem	T
	Coğrafik dil	ÖnT, K
	AIDS (kazanılmış bağışıklık yetersizliği sendromu)	ÖnT, DY
	Büllöz benign pemfigoid	ÖnT, DY
	Graft-versus-host hastalığı (graft-versus-host-disease – GVHD)	ÖnT, DY
	Oral kandidiyazis	ÖnT, DY
	Pemfigus vulgaris	ÖnT, DY
	Sedef hastalığı (psöriaris)	ÖnT, DY
	Vitiligo	ÖnT, DY
	Angular şelitis	ÖnT
	Fordyce granülleri	ÖnT
	Liken planus	ÖnT
	Lökoplaki	ÖnT
Ağız İçi Fistül (Intraoral Sinus Tract)	Gingival apse	TT, K, A
	Kronik apikal apse	TT
	Kök kırıkları	T, K, A
	Endo-perio lezyonları	T, A
	Periodontal apse	T, A
	Çenelerde görülen ilaca bağlı osteonekroz (MRONJ)	T, K, DY

	Periimplantitis	T, K
	Osteomyelit	ÖnT
Ağız İçi Kırmızı Lezyon	Alveolit	TT, K, A
	Gingival apse	TT, K, A
	Nekrotizan ülseratif gingivitis (NUG)	TT, A
	Aftöz stomatit	TT, K
	Protez stomatiti	TT, K
	Pyojenik granülom	TT, K
	Kontakt mukozitis / Kontakt stomatit	T, K, A
	Nekrotizan ülseratif periodontitis (NUP)	T, A
	Hematom	T
	Coğrafik dil	ÖnT, K
	Verrüköz karsinom	ÖnT, K
	Yassı (skuamöz) hücreli karsinom	ÖnT, K
	AIDS (kazanılmış bağışıklık yetersizliği sendromu)	ÖnT, DY
	Anemi	ÖnT, DY
	Kanama diatezleri	ÖnT, DY
	Lösemi	ÖnT, DY
	Oral kandidiyazis	ÖnT, DY
	Sedef hastalığı (psöriaris)	ÖnT, DY
	Sistemik lupus eritematozus	ÖnT, DY
	Vitamin yetersizliği	ÖnT, DY
	Eritroplaki	ÖnT
	Hemanjiyom (venöz anjiyom)	ÖnT
	Kalıtsal gingival fibromatozis	ÖnT
	Kaposi sarkomu	ÖnT
	Median romboid glossitis	ÖnT
	Periferik dev hücreli granülom	ÖnT
Sturge-Weber sendromu	ÖnT	
Vasküler malformasyonlar (arterio-venöz malformasyon - AVM)	ÖnT	

Ağız İçi Kızarıklık	Akut apikal apse	TT, A
	Gingival apse	TT, K, A
	Gingivitis	TT, K
	Protez stomatiti	TT, K
	Perikoronitis	TT
	Pyojenik granülom	TT, K
	Loj apseleri	A
	Selülitis (flegmon)	A
	Periodontal apse	T, A
	Kontakt mukozitis / Kontakt stomatitis	T, K, A
	Periodontitis	T
	Kondil kırığı	ÖnT
	Mandibula kırığı	ÖnT
	Orta yüz kırıkları	ÖnT
Ağız İçi Palpasyona Duyarlılık	Alveolit	TT, K, A
	Akut apikal apse	TT, A
	Semptomatik apikal periodontitis	TT, K
	Aftöz stomatit	TT, K
	Temporomandibular eklem hastalıkları / düzensizlikleri (TMD)	T, K, A, R
	Kuron-kök kırıkları	T, K, A
	Alveol kırığı	T, A
	Endodontik akut alevlenme (flare-up)	T, A
	Loj apseleri	A
	Laserasyon	T
	Mandibula kırığı	ÖnT
	Orta yüz kırıkları	ÖnT
	Travmatik nöroma	ÖnT
	Ağız İçi Pigmentasyon	Amalgam dövmesi (tattoo)
Hematom		T
Tütün ürünleri kullanımı		T, K, DY
Adrenal yetmezlik ve Addison hastalığı		ÖnT, DY

	Hemanjiyom (venöz anjiyom)	ÖnT
	Malign melanom	ÖnT
	Nevus (melanositik nevus)	ÖnT
	Vasküler malformasyonlar (arterio-venöz malformasyon - AVM)	ÖnT
Ağız İçi Şişlik	Akut apikal apse	TT, A
	Perikoronitis	TT
	Pyojenik granülom	TT, K
	Alveol kırığı	T, A
	Periodontal apse	T, A
	Kontakt mukozitis / Kontakt stomatitis	T, K, A
	Loj apseleri	A
	Ludwig anjini	A
	Ağız, çene ve ilişkili kas hastalıkları	ÖnT, DY
	Mandibula kırığı	ÖnT
	Mukosel	ÖnT
	Odontoma	ÖnT
	Orofasiyal doku defekti	ÖnT
	Orta yüz kırıkları	ÖnT
Ranula	ÖnT	
Ağız İçi Vezikülobüllöz Lezyon	Aftöz stomatit	TT, K
	AIDS (kazanılmış bağışıklık yetersizliği sendromu)	ÖnT, DY
	Büllöz benign pemfigoid	ÖnT, DY
	Dermatitis herpetiformis	ÖnT, DY
	El-ayak-ağız hastalığı	ÖnT, DY
	Eritema multiforme	ÖnT, K, DY
	İmmünsupresyon	ÖnT, DY
	Liken planus	ÖnT
	Müköz membran pemfigoidi	ÖnT, DY
	Pemfigus vulgaris	ÖnT, DY
	Sistemik lupus eritematozus	ÖnT, DY
Gingival apse	TT, K, A	

Ağız Mukozasında Kanama	Nekrotizan ülseratif gingivitis (NUG)	TT, A
	Ağız hijyeni yetersizliği	TT, K
	Gingivitis	TT, K
	Periimplant mukozitis	TT, K
	Travmatik diş subluksasyonu (subluxation)	TT, K
	Pyojenik granülom	TT, K
	Kök kırıkları	T, K, A
	Kuron-kök kırıkları	T, K, A
	Travmatik diş avulsiyonu (avulsion)	T, K, A
	Travmatik diş ekstrüzyonu (extrusive luxation)	T, K, A
	Travmatik diş intrüzyonu (intrusive luxation)	T, K, A
	Alveol kırığı	T, A
	Kök perforasyonu (apikal, furkasyon ve strip perforasyon)	T, A
	Nekrotizan ülseratif periodontitis (NUP)	T, A
	Periodontal apse	T, A
	Periimplantitis	T, K
	Laserasyon	T
	Periodontitis	T
	Kanama diatezleri	ÖnT, DY
	Hemanjiyom (venöz anjiyom)	ÖnT
Mandibula kırığı	ÖnT	
Orta yüz kırıkları	ÖnT	
Vasküler malformasyonlar (arterio-venöz malformasyon- AVM)	ÖnT	
Ağız Solunumu	Alveol kırığı	T, A
	Dudak yetersizliği	T, R
	Kronik hipertrofik tonsillitis	T
	Maksiller darlık	T
	Adenoid vejetasyon	ÖnT, DY
	Maksiller hipoplazi	ÖnT

	Mandibula kırığı	ÖnT
	Konjenital koronoid hipertrofisi	ÖnT
	Nazal mukoza kalınlaşması	ÖnT
	Nazal septum deviyasyonu	ÖnT
	Orta yüz kırıkları	ÖnT
Alveolar Kemik Kaybı	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Diş kaybı	TT, R
	Alveol kırığı	T, A
	Nekrotizan ülseratif periodontitis (NUP)	T, A
	Periimplantitis	T, K
	Periodontitis	T
	Down sendromu	ÖnT, DY
	Ektodermal displazi	ÖnT, DY
Artmış Overjet	Alveolit	TT, K, A
	Akut apikal apse	TT, A
	Nekrotizan ülseratif gingivitis (NUG)	TT, A
	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Semptomatik apikal periodontitis	TT, K
	Alveol kırığı	T, A
	Angle sınıf I malokluzyon	T, K
	Angle sınıf II bölüm 1 malokluzyon	T, K
	Angle sınıf II bölüm 2 malokluzyon	T, K
	Angle sınıf II subdivizyon malokluzyon	T, K
	Angle sınıf III malokluzyon	T, K
	Anormal dil postürü	T, R
	Parmak / dudak / dil emme	T, R
	Dentoalveolar retruzyon / protruziyon	T
	Talasemi	ÖnT, DY
	Diş boyut uyumsuzluğu (tüm / ön dişler oranı)	ÖnT
İskeletsel sınıf 1 ilişki	ÖnT	

	İskeletsel sınıf 2 anomali	ÖnT
	İskeletsel sınıf 3 anomali	ÖnT
	Kondil kırığı	ÖnT
	Mandibula kırığı	ÖnT
	Orta yüz kırıkları	ÖnT
Artmış Yüz Yüksekliği	Orta yüz kırıkları	ÖnT
	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Dikey yön maksiller büyüme	ÖnT
Ateş	Akut apikal apse	TT, A
	Nekrotizan ülseratif gingivitis (NUG)	TT, A
	Perikoronitis	TT
	Endodontik akut alevlenme (flare-up)	T, A
	Nekrotizan ülseratif periodontitis (NUP)	T, A
	Periodontal apse	T, A
	Loj apseleri	A
	Ludwig anjini	A
	Akut romatizmal ateş	ÖnT, K, DY
	Enfeksiyöz mononükleoz	ÖnT, K, DY
	COVID-19 (Coronavirus Disease-2019)	ÖnT, DY
	Pnömoni	ÖnT, DY
	Sistemik lupus eritematozus	ÖnT, DY
	Kabakulak hastalığı	ÖnT
	Kızıl hastalığı (scarlet fever)	ÖnT
	Osteomyelit	ÖnT
Atipik Yüz Ağrısı	Temporomandibular eklem hastalıkları / düzensizlikleri (TMD)	T, K, A, R
	Ektopik diş	T
	Ağız, çene ve ilişkili kas hastalıkları	ÖnT, DY
	Anemi	ÖnT, DY
	Multipl skleroz (MS)	ÖnT, DY
	Trigeminal nevralji	ÖnT, DY

	Yanan ağız sendromu (glossodynia – dil / ağız yanması)	ÖnT
Azalmış Yüz Yüksekliği	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Yaşlılık	DY
	Diş aşınmaları	TT, K
Başabaş (Tet-a-tet) Kapanış	Angle sınıf I malokluzyon	T, K
	Angle sınıf III malokluzyon	T, K
	Maksiller darlık	T
	Akondroplazi / dwarfizm (cücelik)	ÖnT , DY
	Diş boyut uyumsuzluğu (tüm / ön dişler oranı)	ÖnT
	İskeletsel sınıf 1 ilişki	ÖnT
	İskeletsel sınıf 3 anomali	ÖnT
Besin Sıkışması (Food Impaction)	Gingival apse	TT, K, A
	Ağız hijyeni yetersizliği	TT, K
	Diş çürükleri	TT, K
	Gingivitis	TT, K
	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Diş kaybı	TT, R
	Diastema	TT
	Perikoronitis	TT
	Yarı gömülü diş (kemik retansiyonu olmayan)	TT
	Periodontal apse	T, A
	Çapraşıklık (ark boyu sapması)	T, K
	Dişeti çekilmesi	T, K
	Anormal frenilum bağlantısı / Ankiloglossi	T
	Çapraz kapanış (ön / yan)	T
	Dişeti katlanması (invaginasyon)	T
Periodontitis	T	
Beslenme Zorluğu	Diş çürükleri	TT, K
	Travmatik diş konküzyonu (concussion)	TT, K

	Travmatik diş subluksasyonu (subluxation)	TT, K
	Diş kaybı	TT, R
	Alveol kırığı	T, A
	Travmatik diş lateral luksasyonu (lateral luxation)	T, A
	Kök kırıkları	T, K, A
	Travmatik diş avulsiyonu (avulsion)	T, K, A
	Travmatik diş ekstrüzyonu (extrusive luxation)	T, K, A
	Travmatik diş intrüzyonu (intrusive luxation)	T, K, A
	Temporomandibular eklem hastalıkları / düzensizlikleri (TMD)	T, K, A, R
	Dudak damak yarığı	T
	Enfeksiyöz mononükleoz	ÖnT, K, DY
	Yeme bozuklukları (anoreksiya nervoza, bulimiya nervoza)	ÖnT, K, DY
	Ağız, çene ve ilişkili kas hastalıkları	ÖnT, DY
	AIDS (kazanılmış bağışıklık yetersizliği sendromu)	ÖnT, DY
	Kondilin gelişimsel bozuklukları	ÖnT
	Kondil kırığı	ÖnT
	Mandibula kırığı	ÖnT
	Orta yüz kırıkları	ÖnT
	Yanan ağız sendromu (glossodynia – dil / ağız yanması)	ÖnT
Bilinç Değişikliği	Şok	A
	Vazovagal senkop	A, K
	İnme	ÖnT, DY
	Kafa içi basınç artması sendromu (KİBAS; akut serebrovasküler olaylar)	ÖnT, DY
	Şizofreni ve diğer psikozlar	ÖnT, DY
Çene Darlığı	Anormal yutkunma (tongue thrust)	T, K, R
	Çapraşıklık (ark boyu sapması)	T, K
	Dudak damak yarığı	T

	Kronik hipertrofik tonsillitis	T
	Maksiller darlık	T
	Adenoid vejetasyon	ÖnT, DY
	Akondroplazi / dwarfizm (cücelik)	ÖnT, DY
Çiğneme / Isırma Fonksiyonunda Azalma	Akut apikal apse	TT, A
	Alveolit	TT, K, A
	Aftöz stomatit	TT, K
	Diş aşınmaları	TT, K
	Diş çatlakları	TT, K
	Diş çürükleri	TT, K
	Erken süt dişi kaybı	TT, K
	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Kuron kırıkları	TT, K
	Protez stomatiti	TT, K
	Semptomatik apikal periodontitis	TT, K
	Travmatik diş konküzyonu (concussion)	TT, K
	Travmatik diş subluksasyonu (subluxation)	TT, K
	Diş kaybı	TT, R
	Odontodisplazi	TT
	Protez kırığı	TT
	Restorasyon kırığı	TT
	Kök perforasyonu (apikal, furkasyon ve strip perforasyon)	T, A
	Periodontal apse	T, A
	Travmatik diş lateral luksasyonu (lateral luxation)	T, A
	Kök kırıkları	T, K, A
	Kuron-kök kırıkları	T, K, A
	Travmatik diş ekstrüzyonu (extrusive luxation)	T, K, A
	Travmatik diş intrüzyonu (intrusive luxation)	T, K, A
Temporomandibular eklem hastalıkları / düzensizlikleri (TMD)	T, K, A, R	

	Amelogenezis imperfekta	T, K
	Angle sınıf I malokluzyon	T, K
	Angle sınıf II bölüm 1 malokluzyon	T, K
	Angle sınıf II bölüm 2 malokluzyon	T, K
	Angle sınıf II subdivizyon malokluzyon	T, K
	Angle sınıf III malokluzyon	T, K
	Dentinogenezis imperfekta	T, K
	Dişeti çekilmesi	T, K
	Çapraz kapanış (ön / yan)	T
	Dentoalveolar retruzyon / protruzyon	T
	Deplase diş	T
	Dudak damak yarığı	T
	Sınıf IV malokluzyon	T
	Loj apseleri	A
	Ağız, çene ve ilişkili kas hastalıkları	ÖnT, DY
	Kondilin gelişimsel bozuklukları	ÖnT
	Kondil kırığı	ÖnT
	Mandibula kırığı	ÖnT
	Orta yüz kırıkları	ÖnT
	Osteogenesis imperfekta	ÖnT
Dentin Hassasiyeti (Hipersensitivite)	Diş aşınmaları	TT, K
	Diş çatlakları	TT, K
	Diş çürükleri	TT, K
	Gingivitis	TT, K
	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Kuron kırıkları	TT, K
	Okluzal travma (travmatik okluzyon)	TT
	Kuron-kök kırıkları	T, K, A
	Amelogenezis imperfekta	T, K
	Dentinogenezis imperfekta	T, K
	Dişeti çekilmesi	T, K

	Periodontitis	T
Deri Döküntüsü / Pigmentasyonu	Kontakt dermatitis	T, K, A
	Hipoglisemi	A, K
	Adrenal yetmezlik ve Addison hastalığı	ÖnT, DY
	AIDS (kazanılmış bağışıklık yetersizliği sendromu)	ÖnT, DY
	Alerjik reaksiyon	ÖnT, DY
	Behçet hastalığı	ÖnT, DY
	Büllöz bening pemfigoid	ÖnT, DY
	Hamilelik	ÖnT, DY
	Kanama diatezleri	ÖnT, DY
	Kronik böbrek hastalığı	ÖnT, DY
	Kronik karaciğer hastalığı	ÖnT, DY
	Sedef hastalığı (psöriaris)	ÖnT, DY
	Su çiçeği hastalığı (varisella)	ÖnT, DY
	Sistemik lupus eritematozus	ÖnT, DY
	Vitiligo	ÖnT, DY
	Yaşlılık	DY
Anjiyoödem	ÖnT	
Derin Kapanış (Deep Bite)	Angle sınıf I malokluzyon	T, K
	Angle sınıf II bölüm 1 malokluzyon	T, K
	Angle sınıf II bölüm 2 malokluzyon	T, K
	Angle sınıf II subdivizyon malokluzyon	T, K
	Angle sınıf III malokluzyon	T, K
	Sınıf IV malokluzyon	T
	İskeletsel sınıf 1 ilişki	ÖnT
	İskeletsel sınıf 2 anomali	ÖnT
	İskeletsel sınıf 3 anomali	ÖnT
Dilde Papilla Atrofisi	Coğrafik dil	ÖnT, K
	Anemi	ÖnT, DY
	Çölyak hastalığı	ÖnT, DY
	Oral kandidiyazis	ÖnT, DY

	Sjögren sendromu	ÖnT, DY
	Vitamin yetersizliği	ÖnT, DY
	Atrofik glossit	ÖnT
Dilde Yanma Hissi	Hiperglisemi	A, K, DY
	Mukozaya korozif madde teması	T, A
	Osteoradyonekroz	T, K
	Coğrafik dil	ÖnT, K
	Anemi	ÖnT, DY
	Diyabet (diabetes mellitus)	ÖnT, DY
	Hiperparatiroidizm	ÖnT, DY
	Hipertiroidizm	ÖnT, DY
	Hipoparatiroidizm	ÖnT, DY
	Hipotiroidizm	ÖnT, DY
	Lenfanjiyoma	ÖnT, DY
	Multipl miyelom	ÖnT, DY
	Oral kandidiyazis	ÖnT, DY
	Talasemi	ÖnT, DY
	Şizofreni ve diğer psikozlar	ÖnT, DY
	Vitamin yetersizliği	ÖnT, DY
	Liken planus	ÖnT
	Vasküler malformasyonlar (arterio-venöz malformasyon - AVM)	ÖnT
	Yanan ağız sendromu (glossodynia – dil / ağız yanması)	ÖnT
Diş Ağrısı	Akut apikal apse	TT, A
	Ağız hijyeni yetersizliği	TT, K
	Diş çürükleri	TT, K
	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Kuron kırıkları	TT, K
	Semptomatik apikal periodontitis	TT, K
	Okluzal travma (travmatik okluzyon)	TT
	Geri dönüşümlü pulpa iltihabı (reversible pulpitis)	TT

	Geri dönüşümsüz semptomatik pulpa iltihabı (symptomatic irreversible pulpitis)	TT
	Alveol kırığı	T, A
	Endodontik akut alevlenme (flare-up)	T, A
	Endo-perio lezyonları	T, A
	Kök perforasyonu (apikal, furkasyon ve strip perforasyon)	T, A
	Kuron-kök kırıkları	T, K, A
Diş Eksikliği (Anodonti / Hipodonti / Oligodonti)	Dudak damak yarığı	T
	Down sendromu	ÖnT, DY
	Ektodermal displazi	ÖnT, DY
Diş Fazlalığı (Artı, Süpernumerer Diş)	Akromegali / gigantizm (devlik)	ÖnT, DY
	Down sendromu	ÖnT, DY
	Ektodermal displazi	ÖnT, DY
	Kleidokraniyal displazi (cleidocranial dysplasia / dysostosis)	ÖnT
Diş Migrasyonu	Diş sıkma ve/veya diş gıcırdatma (bruksizm)	T, K, R
	Dişeti büyümesi	T, K
	Kronik ısırma alışkanlığı	T
	Nazopalatin kanal kisti (insiziv kanal kisti)	T
	Periodontitis	T
	Lateral periodontal ve botryoid odontojenik kist	ÖnT
Diş Mobilitesi (Diş Sallanması)	Akut apikal apse	TT, A
	Ağız hijyeni yetersizliği	TT, K
	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Semptomatik apikal periodontitis	TT, K
	Travmatik diş subluksasyonu (subluxation)	TT, K
	Okluzal travma (travmatik okluzyon)	TT
	Alveol kırığı	T, A

	Endo-perio lezyonları	T, A
	Nekrotizan ülseratif periodontitis (NUP)	T, A
	Periodontal apse	T, A
	Kök kırıkları	T, K, A
	Travmatik diş ekstrüzyonu (extrusive luxation)	T, K, A
	Diş sıkma ve/veya diş gıcırdatma (bruksizm)	T, K, R
	Çenelerde görülen ilaca bağlı osteonekroz (MRONJ)	T, K, DY
	Dişeti çekilmesi	T, K
	Periimplantitis	T, K
	Periodontitis	T
	Lenfoma	ÖnT, DY
	Multipl miyelom	ÖnT, DY
	Dentin displazisi	ÖnT
	Osteosarkom	ÖnT
Diş Renklenmesi	Diş çatlakları	TT, K
	Diş çürükleri	TT, K
	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Mine hipoplazisi	TT
	Pulpa nekrozu	TT
	Amelogenesis imperfekta	T, K
	Dentinogenesis imperfekta	T, K
	Pulpa boşluğunun tıkanması (kök kanalı kalsifikasyonu, kalsifik metamorfozis)	T, K
	Pulpanın distrofik kalsifikasyonu	T
	Servikal kök rezorpsiyonu	T
	Tütün ürünleri kullanımı	T, K, DY
	Anemi	ÖnT, DY
	Dental floroz (fluorozis)	ÖnT, DY
	Talasemi	ÖnT, DY
	Osteogenesis imperfekta	ÖnT

	Dentin displazisi	ÖnT
Diş Sürmesinin Gecikmesi	Erken süt dişi kaybı	TT, K
	Odontodisplazi	TT
	Persiste süt dişi	TT
	Amelogenezis imperfekta	T, K
	Çapraşıklık (ark boyu sapması)	T, K
	Ektopik diş	T
	Maksiller darlık	T
	Akondroplazi / dwarfizm (cücelik)	ÖnT, DY
	Anemi	ÖnT, DY
	Büyüme ve gelişim geriliği	ÖnT, DY
	Down sendromu	ÖnT, DY
	Hipotiroidizm	ÖnT, DY
	Osteopetrozis	ÖnT, DY
	Osteomalezi / Raşitizm	ÖnT, DY
	Kalıtsal gingival fibromatozis	ÖnT
	Mikrodonti	ÖnT
	Odontoma	ÖnT
Dişeti Ağrısı / Hassasiyeti	Nekrotizan ülseratif gingivitis (NUG)	TT, A
	Gingival apse	TT, K, A
	Aftöz stomatit	TT, K
	Ağız hijyeni yetersizliği	TT, K
	Gingivitis	TT, K
	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Periimplant mukozitis	TT, K
	Protez stomatiti	TT, K
	Perikoronitis	TT
	Yarı gömülü diş (kemik retansiyonu olmayan)	TT
	Mukozaya korozif madde teması	T, A
	Nekrotizan ülseratif periodontitis (NUP)	T, A
	Periodontal apse	T, A

	Kontakt mukozitis / Kontakt stomatitis	T, K, A
	Periimplantitis	T, K
	Laserasyon	T
	Periodontitis	T
	Pemfigus vulgaris	ÖnT, DY
	Liken planus	ÖnT
Dişeti Büyümesi / Şişliği	Nekrotizan ülseratif gingivitis (NUG)	TT, A
	Gingival apse	TT, K, A
	Aftöz stomatit	TT, K
	Ağız hijyeni yetersizliği	TT, K
	Pyojenik granülom	TT, K
	Gingivitis	TT, K
	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Periimplant mukozitis	TT, K
	Perikoronitis	TT
	Alveol kırığı	T, A
	Nekrotizan ülseratif periodontitis (NUP)	T, A
	Periodontal apse	T, A
	Periimplantitis	T, K
	Laserasyon	T
	Periodontitis	T
	Diyabet (diabetes mellitus)	ÖnT, DY
	Epilepsi	ÖnT, DY
	Lösemi	ÖnT, DY
	Kalıtsal gingival fibromatozis	ÖnT
Dişeti Gülümsemesi (Gummy Smile)	Dudak yetersizliği	T, R
	Gülme hattı problemleri	T
	Hipotonik üst dudak	T
	Kısa üst dudak	T
	Dikey yön maksiller büyüme	ÖnT
Dişeti Hiperemisi	Nekrotizan ülseratif gingivitis (NUG)	TT, A

	Gingival apse	TT, K, A
	Ağız hijyeni yetersizliği	TT, K
	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Gingivitis	TT, K
	Periimplant mukozitis	TT, K
	Alveol kırığı	T, A
	Nekrotizan ülseratif periodontitis (NUP)	T, A
	Periodontal apse	T, A
	Kontakt mukozitis / Kontakt stomatitis	T, K, A
	Periimplantitis	T, K
	Laserasyon	T
	Periodontitis	T
Dişte Sert Doku Kaybı	Diş aşınmaları	TT, K
	Diş çatlakları	TT, K
	Diş çürükleri	TT, K
	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Kuron kırıkları	TT, K
	Büyük azı kesici (molar insizör) hipomineralizasyonu (MIH)	TT
	Mine hipoplazisi	TT
	Kök perforasyonu (apikal, furkasyon ve strip perforasyon)	T, A
	Kuron-kök kırıkları	T, K, A
	Kök kırıkları	T, K, A
	Diş sıkma ve/veya diş gıcırdatma (bruksizm)	T, K, R
	Amelogenesis imperfekta	T, K
	Dentinogenesis imperfekta	T, K
	Diş kök rezorpsiyonu	T
	İç kök rezorpsiyonu	T
	Servikal kök rezorpsiyonu	T
	Dentin displazisi	ÖnT
Osteogenesis imperfekta	ÖnT	

Ekimoz	Alveol kırığı	T, A
	Kazalar (ev-iş-trafik kazaları, elektrik çarpması, düşme, boğulmalar)	T, K
	İhmal ve istismar (çocuk, yaşlı, engelli, incinebilir gruplar)	ÖnT, K, DY
	Şiddet (aile içi şiddet, çocuğa, kadına, sağlık personeline yönelik şiddet, iş yerinde şiddet, mobing)	ÖnT, K
	Kanama diatezleri	ÖnT, DY
	Lösemi	ÖnT, DY
	Mandibula kırığı	ÖnT
	Orta yüz kırıkları	ÖnT
Erken Diş Teması (Prematür Kontakt)	Akut apikal apse	TT, A
	Çapraz kapanış (tek ön diş)	TT, K
	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Semptomatik apikal periodontitis	TT, K
	Çapraz kapanış (ön / yan)	T
	Deplase diş	T
	Diş füzyonu	T
	Diş geminasyonu	T
	Maksiller darlık	T
	Travmatik diş ekstrüzyonu (extrusive luxation)	T, K, A
	Çapraşıklıklar (ark boyu sapması)	T, K
	Kondilin gelişimsel bozuklukları	ÖnT
	Kondil kırığı	ÖnT
	Mandibula kırığı	ÖnT
	Orta yüz kırıkları	ÖnT
Transpoze diş (transpozisyon)	ÖnT	
Furkasyon Tutulumu	Ağız hijyeni yetersizliği	TT, K
	Diş çürükleri	TT, K
	Diş taşı (calculus)	TT, K
	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Okluzal travma (travmatik okluzyon)	TT

	Endo-perio lezyonları	T, A
	Kök perforasyonu (furkasyon perforasyonu)	T, A
	Periodontal apse	T, A
	Kök kırıkları	T, K, A
	Dişeti çekilmesi	T, K
	Dişeti katlanması (invaginasyon)	T
	Periodontitis	T
Göğüs Ağrısı	Akut koroner sendrom	A
	COVID-19 (Coronavirus Disease-2019)	ÖnT, DY
	Gastro özofajial reflü	ÖnT, DY
	Kardiyomiyopati	ÖnT, DY
	Panik atak	ÖnT, DY
	Peptik ülser	ÖnT, DY
	Pnömoni	ÖnT, DY
Halsizlik	Akut apikal apse	TT, A
	Periodontal apse	T, A
	Ludwig anjini	A
	Loj Apseleri	A
	Hipoglisemi	A, K
	Enfeksiyöz mononükleoz	ÖnT, K, DY
	İnfluenza	ÖnT, K, DY
	Yeme bozuklukları (anoreksiya nervoza, bulimiya nervoza)	ÖnT, K, DY
	Adrenal yetmezlik ve Addison hastalığı	ÖnT, DY
	Akromegali / gigantizm (devlik)	ÖnT, DY
	Anemi	ÖnT, DY
	Beslenme bozukluğu (malnütrisyon)	ÖnT, DY
	COVID-19 (Coronavirus Disease-2019)	ÖnT, DY
	Cushing sendromu	ÖnT, DY
	Çölyak hastalığı	ÖnT, DY

	Doğumsal kalp hastalıkları	ÖnT, DY
	Hepatit	ÖnT, DY
	Hipertiroidizm	ÖnT, DY
	Hipotiroidizm	ÖnT, DY
	Kronik böbrek hastalığı	ÖnT, DY
	Kronik karaciğer hastalığı	ÖnT, DY
	Kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOA)	ÖnT, DY
	Lenfoma	ÖnT, DY
	Lösemi	ÖnT, DY
	Multipl miyelom	ÖnT, DY
	Sistemik lupus eritematozus	ÖnT, DY
	Tüberküloz	ÖnT, DY
	Vitamin yetersizliği	ÖnT, DY
	Kabakulak hastalığı	ÖnT
Hipernazalite	Dudak damak yarığı	T
Horlama	Obezite	T, DY
	Kronik hipertrofik tonsillitis	T
	Adenoid vejetasyon	ÖnT, DY
	Alkol bağımlılığı	ÖnT, DY
	Hipotiroidizm	ÖnT, DY
	Nazal septum deviyasyonu	ÖnT
	Uyku apnesi	ÖnT
Kaygı (Anksiyete)	Astım	ÖnT, DY
	Depresyon	ÖnT, DY
	Diyabet (diabetes mellitus)	ÖnT, DY
	Hipertiroidizm	ÖnT, DY
	Hipotiroidizm	ÖnT, DY
	Kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOA)	ÖnT, DY
	Yaygın anksiyete bozukluğu	ÖnT, DY
Kemik İçi Defekt	Nekrotizan ülseratif periodontitis (NUP)	T, A
	Periodontal apse	T, A

	Çenelerde görülen ilaca bağlı osteonekroz (MRONJ)	T, K, DY
	Osteoradyonekroz	T, K
	Periimplantitis	T, K
	Periodontitis	T
	Osteomyelit	ÖnT
Kıllı Dil	Tütün ürünleri kullanımı	T, K, DY
	AIDS (kazanılmış bağışıklık yetersizliği sendromu)	ÖnT, DY
Konuşma Bozukluğu	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Diastema	TT
	Anormal yutkunma (tongue thrust)	T, K, R
	Angle sınıf II bölüm 1 malokluzyon	T, K
	Angle sınıf II bölüm 2 malokluzyon	T, K
	Angle sınıf II subdivizyon malokluzyon	T, K
	Angle sınıf III malokluzyon	T, K
	Çapraşıklık (ark boyu sapması)	T, K
	Anormal frenilum bağlantısı / Ankiloglossi	T
	Çapraz kapanış (ön / yan)	T
	Dudak damak yarığı	T
	Laterognati	T
	Ağız, çene ve ilişkili kas hastalıkları	ÖnT, DY
	Akromegali / gigantizm (devlik)	ÖnT, DY
	Ektodermal displazi	ÖnT, DY
	İnme	ÖnT, DY
	Sjögren sendromu	ÖnT, DY
	İskeletsel sınıf 2 anomali	ÖnT
	İskeletsel sınıf 3 anomali	ÖnT
	Kondilin gelişimsel bozuklukları	ÖnT
	Kondil kırığı	ÖnT
Mandibula kırığı	ÖnT	
Orta yüz kırıkları	ÖnT	
Konvülsiyon	Hipoglisemi	A, K

	Epilepsi	ÖnT, DY
	Hipoparatiroidizm	ÖnT, DY
	Kafa içi basınç artması sendromu (KİBAS; akut serebrovasküler olaylar)	ÖnT, DY
Kök Rezorpsiyonu	Aseptomatik apikal periodontitis	TT
	Periapikal granülom	TT
	Radiküler kist (periapikal kist)	TT
	Dentigeröz kist	T
	Dış kök rezorpsiyonu	T
	İç kök rezorpsiyonu	T
	Servikal kök rezorpsiyonu	T
	Tam gömülü diş	T
	Ameloblastoma	ÖnT
	Odontojenik keratokist	ÖnT
	Osteosarkom	ÖnT
	Santral dev hücreli granülom	ÖnT
	Sementoblastoma	ÖnT
	Kötü Ağız Kokusu (Halitozis)	Nekrotizan ülseratif gingivitis (NUG)
Alveolit		TT, K, A
Gingival apse		TT, K, A
Ağız hijyeni yetersizliği		TT, K
Aftöz stomatit		TT, K
Diş çürükleri		TT, K
Gingivitis		TT, K
Hatalı restorasyonlar		TT, K
Periimplant mukozitis		TT, K
Protez stomatiti		TT, K
Pulpa polipi (hiperplastik pulpitis)		TT
Perikoronitis		TT
Pyojenik granülom		TT, K
Endo-perio lezyonları		T, A
Nekrotizan ülseratif periodontitis (NUP)	T, A	

	Periodontal apse	T, A
	Loj apseleri	A
	Hipoglisemi	A, K
	Hiperglisemi	A, K, DY
	Çenelerde görülen ilaca bağlı osteonekroz (MRONJ)	T, K, DY
	Osteoradyonekroz	T, K
	Periimplantitis	T, K
	Kronik hipertrofik tonsillitis	T
	Periodontitis	T
	Adenoid vejetasyon	ÖnT, DY
	Diyabet (diabetes mellitus)	ÖnT, DY
	Kanama diatezleri	ÖnT, DY
	Oral kandidiyazis	ÖnT, DY
	Lökoplaki	ÖnT
	Osteomyelit	ÖnT
	Periferik dev hücreli granülom	ÖnT
Lamina Duranın Kalınlaşması	Okluzal travma (travmatik okluzyon)	TT
	Diş sıkma ve/veya diş gıcırdatma (bruksizm)	T, K, R
	Çenelerde görülen ilaca bağlı osteonekroz (MRONJ)	T, K, DY
	Hipotiroidizm	ÖnT, DY
	Osteopetrozis	ÖnT, DY
Lamina Duranın Kaybı	Periapikal granülom	TT
	Perikoronitis	TT
	Radiküler kist (periapikal kist)	TT
	Endodontik akut alevlenme (flare-up)	T, A
	Nekrotizan ülseratif periodontitis (NUP)	T, A
	Periodontal apse	T, A
	Diş ankilozu	T
	Periodontitis	T

	Akromegali / gigantizm (devlik)	ÖnT, DY
	Cushing sendromu	ÖnT, DY
	Hiperparatiroidizm	ÖnT, DY
	Kronik böbrek hastalığı	ÖnT, DY
	Lenfoma	ÖnT, DY
	Lösemi	ÖnT, DY
	Multipl miyelom	ÖnT, DY
	Osteomalezi / Raşitizm	ÖnT, DY
	Osteopetrozis	ÖnT, DY
	Osteoporoz	ÖnT, DY
	Talasemi	ÖnT, DY
	Sistemik sklerozis (skleroderma)	ÖnT, DY
	Anevrizmal kemik kisti	ÖnT
	Basit kemik kisti	ÖnT
	Lateral periodontal ve botryoid odontojenik kist	ÖnT
	Fibröz displazi	ÖnT
	Osteomyelit	ÖnT
	Osteosarkom	ÖnT
	Paget hastalığı	ÖnT
Lenfadenopati	Akut apikal apse	TT, A
	Nekrotizan ülseratif periodontitis (NUP)	T, A
	Periodontal apse	T, A
	Loj apseleri	A
	Ludwig anjini	A
	Enfeksiyöz mononükleoz	ÖnT, K, DY
	Yassı (skuamöz) hücreli karsinom	ÖnT, K
	AIDS (kazanılmış bağışıklık yetersizliği sendromu)	ÖnT, DY
	Hepatit	ÖnT, DY
	Lösemi	ÖnT, DY
	Lenfoma	ÖnT, DY
	Oral kandidiyazis	ÖnT, DY

	Romatoid artrit (iltihaplı romatizma / eklem romatizması)	ÖnT, DY
	Sarkoidozis	ÖnT, DY
	Sistemik lupus eritematozus	ÖnT, DY
	Tüberküloz	ÖnT, DY
	Üst solunum yolu enfeksiyonları (ÜSYE)	ÖnT, DY
	Adenoid kistik karsinom	ÖnT
	Adenokarsinom	ÖnT
	Ameloblastik karsinom	ÖnT
	Amiloidozis	ÖnT
	Fibrosarkom	ÖnT
	Herpes labialis	ÖnT
	Kaposi sarkomu	ÖnT
	Kızıl hastalığı (scarlet fever)	ÖnT
	Mukoepidermoid karsinom	ÖnT
	Osteosarkom	ÖnT
	Zona zoster	ÖnT
Makroglossi	Akromegali / gigantizm (devlik)	ÖnT, DY
	Down sendromu	ÖnT, DY
	Hipotiroidizm	ÖnT, DY
	Lenfanjiyoma	ÖnT, DY
	Multipl miyelom	ÖnT, DY
	Tüberküloz	ÖnT, DY
	Aktinomikozis	ÖnT
	Amiloidozis	ÖnT
	Anjiyoödem	ÖnT
	Dil kanserleri	ÖnT
	Hemanjiyom (venöz anjiyom)	ÖnT
	Miksödem	ÖnT
	Nörofibromatozis	ÖnT
	Sturge-Weber sendromu	ÖnT
	Vasküler malformasyonlar (arterio-venöz malformasyon - AVM)	ÖnT

Makrognati	Akromegali / gigantizm (devlik)	ÖnT, DY
	İskeletsel sınıf 2 anomali	ÖnT
	İskeletsel sınıf 3 anomali	ÖnT
Mandibular Defleksiyon / Deviasyon	Temporomandibular eklem hastalıkları / düzensizlikleri (TMD)	T, K, A, R
	Laterognati	T
	Kondilin gelişimsel bozuklukları	ÖnT
	Kondil kırığı	ÖnT
	Mandibula kırığı	ÖnT
Mide Bulantısı	COVID-19 (Coronavirus Disease-2019)	ÖnT, DY
	Hamilelik	ÖnT, DY
	Hepatit	ÖnT, DY
	Hipertansiyon	ÖnT, DY
	Kafa içi basınç artması sendromu (KİBAS; akut serebrovasküler olaylar)	ÖnT, DY
	Multipl miyelom	ÖnT, DY
Mikrognati	İskeletsel sınıf 2 anomali	ÖnT
	İskeletsel sınıf 3 anomali	ÖnT
Mukoza Yarası	Aftöz stomatit	TT, K
	Nikotin stomatiti	TT, K
	Proteze bağlı papiller hiperplazi	TT, K
	Protez fibröz hiperplazisi (epulis fissuratum)	TT, K
	Protez stomatiti	TT, K
	Laserasyon	T
	Kontakt mukozitis / Kontakt stomatitisi	T, K, A
Non-Okluzyon	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Alveol kırığı	T, A
	Angle sınıf I malokluzyon	T, K
	Angle sınıf II bölüm 1 malokluzyon	T, K
	Angle sınıf II bölüm 2 malokluzyon	T, K
	Angle sınıf II subdivizyon malokluzyon	T, K

	Angle sınıf III malokluzyon	T, K
	Sınıf IV malokluzyon	T
	Laterognati	T
	İskeletsel sınıf 1 ilişki	ÖnT
	İskeletsel sınıf 2 anomali	ÖnT
	İskeletsel sınıf 3 anomali	ÖnT
	Kondilin gelişimsel bozuklukları	ÖnT
	Kondil kırığı	ÖnT
	Mandibula kırığı	ÖnT
	Orta yüz kırıkları	ÖnT
Orofasiyal Ağrı	Akut apikal apse	TT, A
	Semptomatik apikal periodontitis	TT, K
	Okluzal travma (travmatik okluzyon)	TT
	Geri dönüşümsüz semptomatik pulpa iltihabı (symptomatic irreversible pulpitis)	TT
	Loj apseleri	A
	Periodontal apse	T, A
	Temporomandibular eklem hastalıkları / düzensizlikleri (TMD)	T, K, A, R
	Ağız, çene ve ilişkili kas hastalıkları	ÖnT, DY
	Maksiller sinüzit	ÖnT, DY
	Migren	ÖnT, DY
	Osteoartrit	ÖnT, DY
	Psikosomatik durumlar (somatizasyon bozukluğu)	ÖnT, DY
	Trigeminal nevralji	ÖnT, DY
	Siyalolit	ÖnT
	Vasküler malformasyonlar (arterio-venöz malformasyon - AVM)	ÖnT
	Yanan ağız sendromu (glossodynia – dil / ağız yanması)	ÖnT
Zona zoster	ÖnT	
Orta Hat Kayması	Erken süt dişi kaybı	TT, K
	Diş kaybı	TT, R

	Persiste süt dişi	TT
	Laterognati	T
Öksürük	Alet aspirasyonu / alet yutma	T, K, A
	İnfluenza	ÖnT, K, DY
	Astım	ÖnT, DY
	COVID-19 (Coronavirus Disease-2019)	ÖnT, DY
	Gastro özofajial reflü	ÖnT, DY
	Kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOAH)	ÖnT, DY
	Lenfoma	ÖnT, DY
	Maksiller sinüzit	ÖnT, DY
	Pnömoni	ÖnT, DY
	Tüberküloz	ÖnT, DY
	Üst solunum yolu enfeksiyonları (ÜSYE)	ÖnT
	Parestezi	İnme
Anemi		ÖnT, DY
Diyabet (diabetes mellitus)		ÖnT, DY
Nörofibrom		
Lenfoma		ÖnT, DY
Multipl skleroz (MS)		ÖnT, DY
Psikosomatik durumlar (somatizasyon bozukluğu)		ÖnT, DY
Vitamin yetersizliği		ÖnT, DY
Osteosarkom		ÖnT
Santral dev hücreli granülom		ÖnT
Paslı Dil	Ağız hijyeni yetersizliği	TT, K
	Kızıl hastalığı (scarlet fever)	ÖnT
	Primer herpetik gingivostomatit	ÖnT
Periodontal Ataşman Kaybı	Ağız hijyeni yetersizliği	TT, K
	Diş çürükleri	TT, K
	Diş taşı (calculus)	TT, K
	Travmatik diş subluksasyonu (subluxation)	TT, K

	Perikoronitis	TT
	Endo-perio lezyonları	T, A
	Kök perforasyonu (apikal, furkasyon ve strip perforasyon)	T, A
	Nekrotizan ülseratif periodontitis (NUP)	T, A
	Periodontal apse	T, A
	Travmatik diş lateral luksasyonu (lateral luxation)	T, A
	Kök kırıkları	T, K, A
	Travmatik diş avulsiyonu (avulsion)	T, K, A
	Travmatik diş ekstrüzyonu (extrusive luxation)	T, K, A
	Travmatik diş intrüzyonu (intrusive luxation)	T, K, A
	Tütün ürünleri kullanımı	T, K, DY
	Dişeti çekilmesi	T, K
	Periimplantitis	T, K
	Anormal frenilum bağlantısı / Ankiloglossi	T
	Diş kök rezorpsiyonu	T
	Dişeti katlanması (invaginasyon)	T
	Dişetin estetik problemleri	T
	Gülme hattı problemleri	T
	Periodontitis	T
	Servikal kök rezorpsiyonu	T
	Diyabet (diabetes mellitus)	ÖnT, DY
	Hamilelik	ÖnT, DY
Periodontal Cep	Gingival apse	TT, K, A
	Ağız hijyeni yetersizliği	TT, K
	Diş taşı (calculus)	TT, K
	Periimplant mukozitis	TT, K
	Yarı gömülü diş (kemik retansiyonu olmayan)	TT
	Endo-perio lezyonları	T, A

	Nekrotizan ülseratif periodontitis (NUP)	T, A
	Periodontal apse	T, A
	Dişeti çekilmesi	T, K
	Periimplantitis	T, K
	Dişetin estetik problemleri	T
	Dişeti katlanması (invaginasyon)	T
	Periodontitis	T
	Down sendromu	ÖnT, DY
Periodontal Ligament (PDL) Aralığının Genişlemesi	Ağız hijyeni yetersizliği	TT, K
	Semptomatik apikal periodontitis	TT, K
	Aseptomatik apikal periodontitis	TT
	Kronik apikal apse	TT
	Okluzal travma (travmatik okluzyon)	TT
	Pulpa nekrozu	TT
	Pulpa polipi (hiperplastik pulpitis)	TT
	Kök perforasyonu (apikal, furkasyon ve strip perforasyonu)	T, A
	Periodontal apse	T, A
	Travmatik diş lateral luksasyonu (lateral luxation)	T, A
	Travmatik diş ekstrüzyonu (extrusive luxation)	T, K, A
	Çenelerde görülen ilaca bağlı osteonekroz (MRONJ)	T, K, DY
	Periimplantitis	T, K
	Periodontitis	T
	Lenfoma	ÖnT, DY
	Sistemik sklerozis (skleroderma)	ÖnT, DY
	Kondrosarkom	ÖnT
	Osteomyelit	ÖnT
Osteosarkom	ÖnT	
Perküsyona Duyarlılık (Yatay / Dikey)	Akut apikal apse	TT, A
	Gingival apse	TT, K, A

	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Travmatik diş konküzyonu (concussion)	TT, K
	Travmatik diş subluksasyonu (subluxation)	TT, K
	Semptomatik apikal periodontitis	TT, K
	Kronik apikal apse	TT
	Okluzal travma (travmatik okluzyon)	TT
	Pulpa nekrobiyozu (parsiyel nekroz)	TT
	Kök perforasyonu (apikal, furkasyon ve strip perforasyon)	T, A
	Periodontal apse	T, A
	Travmatik diş lateral luksasyonu (lateral luxation)	T, A
	Kök kırıkları	T, K, A
	Kuron-kök kırıkları	T, K, A
	Travmatik diş ekstrüzyonu (extrusive luxation)	T, K, A
	Periimplantitis	T, K
	Diş kök rezorpsiyonu	T
	Periodontitis	T
Peteşi	İhmal ve istismar (çocuk, yaşlı, engelli, incinebilir gruplar)	ÖnT, K, DY
	Anemi	ÖnT, DY
	Kanama diatezleri	ÖnT, DY
	Lösemi	ÖnT, DY
Pink Spot / Pembe Diş	Diş çürükleri	TT, K
	Kuron kırıkları	TT, K
	Kuron-kök kırıkları	T, K, A
	İç kök rezorpsiyonu	T
	Servikal kök rezorpsiyonu	T
Prognati	Laterognati	T
	Akondroplazi / dwarfizm (cücelik)	ÖnT, DY
	Akromegali / gigantizm (devlik)	ÖnT, DY

	İskeletsel sınıf 2 anomali	ÖnT
	İskeletsel sınıf 3 anomali	ÖnT
Procline / Protruzyon	Anormal yutkunma (tongue thrust)	T, K, R
	Angle sınıf I malokluzyon	T, K
	Angle sınıf II bölüm 1 malokluzyon	T, K
	Angle sınıf II bölüm 2 malokluzyon	T, K
	Angle sınıf II subdivizyon malokluzyon	T, K
	Angle sınıf III malokluzyon	T, K
	Anormal dil postürü	T, R
	Parmak / dudak / dil emme	T, R
	İskeletsel sınıf 1 ilişki	ÖnT
	İskeletsel sınıf 2 anomali	ÖnT
	İskeletsel sınıf 3 anomali	ÖnT
Protruziv Dudak (Prochelie)	Angle sınıf II bölüm 1 malokluzyon	T, K
	Angle sınıf III malokluzyon	T, K
	İskeletsel sınıf 2 anomali	ÖnT
	İskeletsel sınıf 3 anomali	ÖnT
Pulpa Duyarlılığının Kaybı	Akut apikal apse	TT, A
	Semptomatik apikal periodontitis	TT, K
	Aseptomatik apikal periodontitis	TT
	Kronik apikal apse	TT
	Okluzal travma (travmatik okluzyon)	TT
	Pulpa nekrozu	TT
	Periapikal granülom	TT
	Radiküler kist (periapikal kist)	TT
	Endodontik akut alevlenme (flare-up)	T, A
	Endo-perio lezyonları	T, A
	Dış kök rezorpsiyonu	T
Pulpa Kalsifikasyonları	Travmatik diş subluksasyonu (subluxation)	TT, K
	Kök kırıkları	T, K, A

	Pulpa boşluğunun tıkanması (kök kanalı kalsifikasyonu, kalsifik metamorfozis)	T, K
	Pulpa taşı (dentikel)	T
	Pulpanın distrofik kalsifikasyonu	T
	Cushing sendromu	ÖnT, DY
	Yaşlılık	DY
	Dentin displazisi	ÖnT
Radyografik Mikst Lezyonlar	Ameloblastoma	ÖnT
	Basit kemik kisti	ÖnT
	Dermoid / epidermoid kist	ÖnT
	Fibröz displazi	ÖnT
	Odontoma	ÖnT
	Osteomyelit	ÖnT
	Osteosarkom	ÖnT
	Semento-osseöz displazi	ÖnT
Radyolusent Lezyonlar	Aseptomatik apikal periodontitis	TT
	Kronik apikal apse	TT
	Periapikal granülom	TT
	Radiküler kist (periapikal kist)	TT
	Endodontik akut alevlenme (flare-up)	T, A
	Endo-perio lezyonları	T, A
	Çenelerde görülen ilaca bağlı osteonekroz (MRONJ)	T, K, DY
	Osteoradyonekroz	T, K
	Dentigeröz kist	T
	Dış kök rezorpsiyonu	T
	İç kök rezorpsiyonu	T
	Nazopalatin kanal kisti (insiziv kanal kisti)	T
	Servikal kök rezorpsiyonu	T
	Hiperparatiroidizm	ÖnT, DY
	Lenfoma	ÖnT, DY
Multipl miyelom	ÖnT, DY	

	Osteomalezi / Raşitizm	ÖnT, DY
	Ameloblastoma	ÖnT
	Anevrizmal kemik kisti	ÖnT
	Çerubizm (cherubism)	ÖnT
	Dentin displazisi	ÖnT
	Dermoid / epidermoid kist	ÖnT
	Fibröz displazi	ÖnT
	Hemanjiyom (venöz anjiyom)	ÖnT
	Kondrosarkom	ÖnT
	Lateral periodontal kist ve botryoid odontojenik kist	ÖnT
	Mukoepidermoid karsinom	ÖnT
	Odontojenik keratokist	ÖnT
	Osteomyelit	ÖnT
	Santral dev hücreli granülom	ÖnT
	Semento-osseöz displazi	ÖnT
	Stafne kemik kavitesi	ÖnT
	Yassı (skuamöz) hücreli karsinom	ÖnT, K
Radyoopak Lezyonlar	Ekzostozis (torus mandibularis / torus palatinus)	T
	Fibröz displazi	ÖnT
	Hipersementoz	ÖnT
	Kondensing osteitis (condensing osteitis)	TT
	Odontoma	ÖnT
	Osteoma	ÖnT
	Sementoblastoma	ÖnT
	Siyalolit	ÖnT
Retrognati	İskeletsel sınıf 2 anomali	ÖnT
	İskeletsel sınıf 3 anomali	ÖnT
	Kondilin gelişimsel bozuklukları	ÖnT
	Kondil kırığı	ÖnT
Retrokline / Retruzyon	Angle sınıf III malokluzyon	T, K
	Parmak / dudak / dil emme	T, R

	İskeletsel sınıf 3 anomali	ÖnT
Retruziv Dudak (Retrochelia)	Angle sınıf II bölüm 2 malokluzyon	T, K
	Parmak / dudak / dil emme	T, R
Senkop	Atriyel fibrilasyon	A
	Kalp durması (kardiyak arest)	A
	Kalp krizi	A
	Hipoglisemi	A, K
	Vazovagal senkop	A, K
	Yeme bozuklukları (anoreksia nervoza, bulimia nervoza)	ÖnT, K, DY
	Epilepsi	ÖnT, DY
	Hipotansiyon	ÖnT, DY
	İnme	ÖnT, DY
	Kardiyak aritmi	ÖnT, DY
Siyanoz	Alet aspirasyonu / Alet yutma	T, K, A
	Akut koroner sendrom	A
	Kalp durması (kardiyak arest)	A
	Astım	ÖnT, DY
	Doğumsal kalp hastalıkları	ÖnT, DY
	Kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOAH)	ÖnT, DY
Temporomandibular Eklem (TME) Ağrısı	Romatoid artrit (iltihaplı romatizma / eklem romatizması)	ÖnT, DY
	Osteoartrit	ÖnT, DY
	Psikosomatik durumlar (somatizasyon bozukluğu)	ÖnT, DY
	Kondil kırığı	ÖnT
	Temporomandibular eklem hastalıkları / düzensizlikleri (TMD)	T, K, A, R
Temporomandibular Eklem (TME) Sesi	Temporomandibular eklem hastalıkları / düzensizlikleri (TMD)	T, K, A, R
	Romatoid artrit (iltihaplı romatizma / eklem romatizması)	ÖnT, DY
	Osteoartrit	ÖnT, DY
Tipping	Anormal yutkunma (tongue thrust)	T, K, R
	Angle sınıf I malokluzyon	T, K

	Angle sınıf II bölüm 1 malokluzyon	T, K
	Angle sınıf II bölüm 2 malokluzyon	T, K
	Angle sınıf II subdivizyon malokluzyon	T, K
	Angle sınıf III malokluzyon	T, K
	Parmak / dudak / dil emme	T, R
Tükürük Azalması / Yokluğu (Ağız Kuruluğu, Kserostomi)	Menopoz	ÖnT, K, DY
	Yeme bozuklukları (anoreksia nervoza, bulimia nervoza)	ÖnT, K, DY
	Adrenal yetmezlik ve Addison hastalığı	ÖnT, DY
	AIDS (kazanılmış bağışıklık yetersizliği sendromu)	ÖnT, DY
	Alkol bağımlılığı	ÖnT, DY
	Beslenme bozukluğu (malnütrisyon)	ÖnT, DY
	Depresyon	ÖnT, DY
	Diyabet (diabetes mellitus)	ÖnT, DY
	Graft-versus-host hastalığı (graft-versus-host-disease - GVHD)	ÖnT, DY
	Hipertansiyon	ÖnT, DY
	Kronik böbrek hastalığı	ÖnT, DY
	Romatoid artrit (iltihaplı romatizma / eklem romatizması)	ÖnT, DY
	Sarkoidozis	ÖnT, DY
	Sistemik lupus eritematozus	ÖnT, DY
	Sistemik sklerozis (skleroderma)	ÖnT, DY
	Sjögren sendromu	ÖnT, DY
	Talasemi	ÖnT, DY
	Tüberküloz	ÖnT, DY
	Yaygın anksiyete bozukluğu	ÖnT, DY
	Amiloidozis	ÖnT
Tükürük Fazlalığı (Hipersalivasyon, Siyalore)	Aftöz stomatit	TT, K
	Perikoronitis	TT
	Yüz felci (fasiyal paralizi)	T, A

	Kontakt mukozitis / Kontakt stomatitis	T, K, A
	Gastro özofajial reflü	ÖnT, DY
	Hamilelik	ÖnT, DY
	İnme	ÖnT, DY
	Mental bozukluklar	ÖnT, DY
	Parkinson hastalığı	ÖnT, DY
	Serebral palsi	ÖnT, DY
Yalancı (Pseudo) Cep	Gingival apse	TT, K, A
	Ağız hijyeni yetersizliği	TT, K
	Pyojenik granülom	TT, K
	Gingivitis	TT, K
	Hatalı restorasyonlar	TT, K
	Periimplant mukozitis	TT, K
	Yarı gömülü diş (kemik retansiyonu olmayan)	TT
	Kalıtsal gingival fibromatozis	ÖnT
Yansıyan Diş Ağrısı	Akut koroner sendrom	A
	Geri dönüşümsüz semptomatik pulpa iltihabı (symptomatic irreversible pulpitis)	TT
	Maksiller sinüzit	ÖnT, DY
	Mental bozukluklar	ÖnT, DY
	Migren	ÖnT, DY
	Psikosomatik durumlar (somatizasyon bozukluğu)	ÖnT, DY
	Multipl skleroz (MS)	ÖnT, DY
	Trigeminal nevralji	ÖnT, DY
Yutkunma Güçlüğü (Disfaji)	Loj apseleri	A
	Perikoronitis	TT
	Ağız, çene ve ilişkili kas hastalıkları	ÖnT, DY
	Alzheimer hastalığı	ÖnT, DY
	Gastro özofajial reflü	ÖnT, DY
	İnme	ÖnT, DY
	Multipl skleroz (MS)	ÖnT, DY

	Oral kandidiyazis	ÖnT, DY
	Parkinson hastalığı	ÖnT, DY
	Peptik ülser	ÖnT, DY
	Sistemik sklerozis (skleroderma)	ÖnT, DY
	Sjögren sendromu	ÖnT, DY
	Üst solunum yolu enfeksiyonları (ÜSYE)	ÖnT, DY
	Anemi	ÖnT, K
	Dermoid / epidermoid kist	ÖnT
Yüz Asimetrisi	Loj apseleri	A
	Selülitis (flegmon)	A
	Akut apikal apse	TT, A
	Yüz felci (fasiyal paralizi)	T, A
	Temporomandibular eklem hastalıkları / düzensizlikleri (TMD)	T, K, A, R
	Dentoalveolar retruzyon / protruziyon	T
	Dudak damak yarığı	T
	Hematom	T
	Laterognati	T
	Ağız, çene ve ilişkili kas hastalıkları	ÖnT, DY
	Akondroplazi / dwarfizm (cücelik)	ÖnT, DY
	Büyüme ve gelişim geriliği	ÖnT, DY
	Down sendromu	ÖnT, DY
	İnme	ÖnT, DY
	Lenfanjiyoma	ÖnT, DY
	Lenfoma	ÖnT, DY
	Osteoartrit	ÖnT, DY
	Osteopetrozis	ÖnT, DY
	Fibröz displazi	ÖnT
	Hemanjiyom (venöz anjiyom)	ÖnT
	Kondilin gelişimsel bozuklukları	ÖnT
Kondil kırığı	ÖnT	
Mandibula kırığı	ÖnT	

	Nörofibromatozis	ÖnT
	Orofasiyal doku defekti	ÖnT
	Orta yüz kırıkları	ÖnT
	Osteogenezis imperfekta	ÖnT
	Osteomyelit	ÖnT
	Vasküler malformasyonlar (arterio-venöz malformasyon - AVM)	ÖnT

*Belirtiler ve Bulgular” ile “Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar”ın eşleştirmelerinde; eğitim içeriklerinin belirlenmesi ve ağırlıklandırılması sırasında daha fazla yol gösterici olacağı düşünülerek, çekirdek hastalıklar ve durumlar / klinik problemler öğrenme düzeyleri (TT, T, A, K, R, DY, ÖnT) dikkate alınarak yukarıdan aşağıya doğru sıralanmıştır.

6.5. Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesi

Diş hekimliği uygulamalarının tanım ve açıklamaları Tablo 13'te verilmiştir. Diş hekimliği uygulamaları (mesleki uygulamalar) listesi ve öğrenim düzeyleri için Tablo 14'e bakınız.

Tablo 13. Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Öğrenme Düzeyleri Tanım ve Açıklamaları*

Öğrenme Düzeyi	Açıklama
1	Uygulamanın nasıl yapıldığını bilir ve sonuçlarını hasta ve/veya yakınlarına açıklar. (Bu düzeyde bir eğitim için, her öğrenci etkinliğin doğru yapılış aşamalarını gözlemlemiş olmalıdır, aşamaları açıklayabilmelidir ve gerektiğinde hastayı ilgili uzmana yönlendirebilir düzeye gelmiş olmalıdır.)
2	Acil bir durumda kılavuz / yönergeye uygun biçimde uygulamayı yapar. (Bu düzeyde bir eğitim için, her öğrenci <u>laboratuvar / simülasyon ortamında</u> eğitici eşliğinde bu etkinliği en az bir kez doğru olarak yapmış olmalıdır.)
3	Karmaşık olmayan, sık görülen, durumlarda / olgularda uygulamayı** yapar. (Bu düzeyde bir eğitim için, her öğrenci gerçek ortamda ve komplikasyonu ve komorbiditesi olmayan bir hasta üzerinde eğitici eşliğinde bu etkinliği doğru olarak en az bir kez ustaca *** yapmış olmalıdır.)
4	Karmaşık durumlar / olgular da dahil uygulamayı** yapar. (Bu düzeyde bir eğitim için, her öğrenci gerçek ortamda ve komplikasyonu ve komorbiditesi olan veya olmayan her türlü hasta üzerinde eğitici eşliğinde bu etkinliği doğru olarak en az bir kez ustaca *** yapmış olmalıdır)

* Üst düzeyde yetkinlik belirlemek için önceki düzeylerin koşulları sağlanmış olmalıdır.

** Ön değerlendirmeyi / değerlendirmeyi yapar, gerekli planları oluşturur, uygular ve süreç ve sonuçları ile ilgili hasta ve yakınlarını / toplumu bilgilendirir.

*** Ustaca: Bir kişinin bir işi en az zaman ve en az enerji harcayarak doğru biçimde yapabilmesidir.

Tablo 14. Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Öğrenme Düzeyleri Listesi

Sıra No	Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar)	Öğrenme Düzeyi
	A- Öykü Alma	
1	Medikal ve dental öykü (anamnez) alabilme	4
2	Mental durumu değerlendirebilme	3
	B- Genel ve Soruna Yönelik Ağız Dışı ve Ağız İçi Muayene	
1	Ağız dışı muayene yapabilme	4
2	Ağız içi muayene yapabilme	4
3	Dental büyültme araçlarını kullanabilme	1
4	Diş çürüğü riskini belirleyebilme	2
5	DMFT / DFT indekslerini belirleyebilme ve değerlendirebilme	4
6	Gülme hattını analiz edebilme ve düzenleyebilme	1
7	Modern tanı cihazları ile çürük teşhisi koyabilme	1
8	Ortodontik model analizi yapabilme	2
9	Periodontal indeks alabilme ve değerlendirebilme	4
10	Preprotetik teşhis modeli değerlendirebilme	3
11	Pulpa duyarlılığı testlerini yapabilme (termal, elektriksel, mekanik) ve değerlendirebilme	4
12	Pulpa canlılığı testlerini yapabilme (laser Doppler flowmetry, pulse oximetry)	1
13	Tanı ve tedavi planlaması yapabilme	3
14	TME kas muayenesi yapabilme	3
	C- Kayıt Tutma, Raporlama ve Bildirim	
1	Adli rapor hazırlayabilme	2
2	Ağız dışı fotoğraf çekebilme	3
3	Ağız içi fotoğraf çekebilme	3
4	Aydınlatma ve onam alabilme	4
5	Epikriz hazırlayabilme	4
6	Gnatolojik kayıt alabilme	1
7	Hasta dosyası hazırlayabilme	4
8	Hastayı uygun biçimde sevk edebilme	4
9	Konsültasyon istemi hazırlayabilme	4

10	Radyolojik rapor hazırlayabilme	2
11	Reçete düzenleyebilme	4
12	Tedaviyi ret belgesi hazırlayabilme	4
	D- Laboratuvar Testleri ve İlgili Diğer İşlemler	
1	Biyolojik materyal ile çalışma ilkelerini uygulayabilme	4
2	Dekontaminasyon, dezenfeksiyon, sterilizasyon, antisepsi sağlayabilme	4
3	Dental laboratuvara iş gönderebilme	4
4	Dental radyografik algoritma kullanabilme	3
5	Dentomaksillofasiyal bölgede konik ışınlı bilgisayarlı tomografi (CBCT) değerlendirebilme	1
6	Diyet analizi yapabilme	2
7	El-bilek filmi değerlendirmesi (kemik yaşı tayini) yapabilme	2
8	EKG normal ritim değerlendirebilme	2
9	Girişimsel maksillofasiyal radyolojik uygulamalar (artrografi, siyalografi) yapabilme	1
10	Glukometre ile kan şekeri ölçümü yapabilme ve değerlendirebilme	4
11	Kanama zamanı ölçümü yapabilme ve değerlendirebilme	2
12	Kas tonus analizi yapabilme	1
13	Laboratuvar örneğini (tükürük, kan, sürüntü, doku vb) uygun koşullarda alabilme ve laboratuvara ulaştırabilme	2
14	Maksillofasiyal manyetik rezonans (MR) değerlendirmesi yapabilme	1
15	Maksillofasiyal ultrasonografi değerlendirmesi yapabilme	1
16	Medikal bilgisayarlı tomografi (BT) değerlendirmesi yapabilme	1
17	Ortodontik sefalometrik radyografi analizi yapabilme	1
18	Örnek inceleme için laboratuvar istek formunu doldurabilme	4
19	Panoramik radyografi cihazını kullanabilme	4
20	Panoramik radyografileri değerlendirebilme	3
21	Periapikal açılı radyografi çekebilme	4
22	Periapikal, bitewing, okluzal radyografi çekebilme	4
23	Periapikal, bitewing, okluzal radyografileri değerlendirebilme	4
24	Sefalometrik ve el-bilek grafileri çekebilme	1
25	Sintigrafi çekebilme	1

26	Subgingival örnek alabilme	1
27	Temporomandibular eklem (TME) grafilerini değerlendirebilme	2
28	Tükürük akış hızını belirleme ve değerlendirebilme	2
29	Tükürük tamponlama kapasitesini belirleme ve değerlendirebilme	2
30	Tükürükte laktobasil ve mutans sayımı yapabilme ve değerlendirebilme	2
E- Girişimsel ve Girişimsel Olmayan Uygulamalar		
1	Acil durumlarda triaj yapabilme	3
2	Açık apeksli dişte revaskülarizasyon tedavisi yapabilme	1
3	Açık sinüs tabanı yükseltebilme	1
4	Ağız dışı apse drenajı yapabilme	1
5	Ağız dışı ortodontik aparey uygulayabilme	1
6	Ağız içi apse drenajı yapabilme	2
7	Ağız içi lokal anestezi uygulayabilme (infiltratif / rejyonal)	3
8	Ağız içinde yara / yanık bakımı yapabilme	3
9	Akupunktur uygulayabilme	1
10	Akılcı ilaç kullanımı ilkelerini uygulayabilme	4
11	Alveol yarığı onarımı yapabilme	1
12	Amalgam dolgu sökebilme	4
13	Amalgam restorasyon yapabilme	4
14	Antibiyotik profilaksisi yapabilme	4
15	Apeksifikasyon tedavisi yapabilme	1
16	Apikal rezeksiyon yapabilme	1
17	Apne apareyi yapabilme	1
18	Artrosentez yapabilme	1
19	Aspirasyon biyopsisi alabilme	2
20	Avulse dişin replantasyonunu yapabilme	1
21	Bakteriyel plak kontrolü yapabilme	4
22	Başlangıç çürük tedavisinde rezin infiltrasyon tedavisi yapabilme	1
23	Bilinç değerlendirmesi yapabilme	2
24	Bilinçli sedasyon yapabilme	1
25	Bölümlü (parsiyel) kuron yapabilme	2
26	Bölümlü matriks sistemi uygulayabilme	2

27	CAI / CAD / CAM yöntemlerini uygulayabilme	1
28	Cam iyonomer restorasyon yapabilme	4
29	Çene yüz protezleri için implant uygulamaları yapabilme	1
30	Çenelik uygulayabilme	1
31	Çürüğü alternatif mekanik yöntemler ile uzaklaştırabilme (air abrazyon, air polishing, ultrasonik, sono abrazyon vb)	1
32	Çürüğü geleneksel mekanik yöntemler ile uzaklaştırabilme (el aletleri ve döner aletler)	4
33	Çürüğü kemomekanik yöntemler ile uzaklaştırabilme	1
34	Çürüğü lazer ile uzaklaştırabilme	1
35	Çürük tedavisinde ozon uygulayabilme	1
36	Damar yolu açabilme	1
37	Dental implant uygulayabilme	1
38	Dentin hassasiyetini kimyasal ajanlar ile tedavi edebilme	4
39	Dentin hassasiyetini lazer ile tedavi edebilme	1
40	Dentin hassasiyetini restorasyon ile giderebilme	4
41	Derin sedasyon yapabilme	1
42	Devital / endodontik tedavi görmüş dişte beyazlatma yapabilme	2
43	Devrilmiş dişlerin preprotetik amaçla ortodontik düzeltimini yapabilme	1
44	Diastemanın restoratif tedavisini yapabilme	2
45	Direkt pulpa kuafajı yapabilme	4
46	Distraksiyon osteogenezis uygulamaları yapabilme	1
47	Diş çekimi (cerrahi) (kırılan veya kalmış diş kökleri ile kemik retansiyonlu olmayan yarı gömülü dişlerin komplike olmayan çekimleri) yapabilme	3
48	Diş çekimi (sürmüş) yapabilme	3
49	Diş çekimi (tam gömülü) yapabilme	1
50	Diş destekli hareketli bölümlü protez yapabilme	3
51	Diş destekli hassas tutuculu hareketli bölümlü protez yapabilme	1
52	Diş destekli sabit bölümlü protez yapabilme	3
53	Diş destekli tam protez (overdenture) yapabilme	1
54	Diş doku destekli hareketli bölümlü protez yapabilme	3
55	Diş yüzeyini temizleyebilme	4
56	Dişeti çekilmelerinin cerrahi tedavisini yapabilme	1

57	Doğumsal diş eksikliğinde ortodontik sürme rehberliği tedavisi yapabilme	1
58	Doğumsal diş eksikliklerinde sabit ortodontik tedavi ile boşluk kapatabilme	1
59	Doğumsal ve kazanılmış diş eksikliklerinde preprotetik amaçla ortodontik yer sağlayabilme	1
60	Doku destekli tam protez yapabilme	3
61	Döner alet sistemleri ile kök kanalını şekillendirebilme	2
62	Düşmüş kuron-köprü simantasyonu yapabilme	4
63	Endo-kuron yapabilme	1
64	Eksizyonel biyopsi yapabilme	1
65	Elektronik apeks bulucu kullanabilme	4
66	Erken teması uzaklaştırabilme	4
67	Estetik konturlayabilme	1
68	Fasiyal epitez tedavisi yapabilme	1
69	Fiber post destekli kompozit restorasyon yapabilme	2
70	Fiber restorasyon yapabilme	2
71	Fiberotomi yapabilme	1
72	Flep operasyonları yapabilme	1
73	Fonksiyonel çene ortopedisi uygulayabilme	1
74	Frenetomi ve frenektomi yapabilme	1
75	Furkasyon perforasyonu tamiri yapabilme	2
76	Furkasyon sorunlarının cerrahi tedavisini yapabilme	1
77	Geçici restorasyon uygulayabilme	4
78	Geleneksel matriks sistemi uygulayabilme	4
79	Genç sürekli dişlerde vital amputasyon yapabilme	2
80	Gingivektomi ve gingivoplasti yapabilme	1
81	Gömülü dişleri ortodontik olarak sürdürebilme	1
82	Hareketli ortodontik aparey uygulayabilme (ön tek diş çapraz kapanış)	2
83	Hareketli protezlerde besleme ve rebazaj yapabilme	4
84	Hareketli protezlerde diş-kroşe ilavesi yapabilme	4
85	Hareketli protezlerde kırık tamiri yapabilme	4
86	Hareketli protezlerde uyumlama yapabilme ve vuruş alabilme	4
87	Hareketli yer tutucu yapabilme	3

88	Hava yolundaki yabancı cismi uygun manevra ile çıkarabilme	2
89	Hayati bulguların (vücut ısısı, nabız, solunum ve kan basıncı) ölçme ve değerlendirmesini yapabilme	3
90	Hibrit iyonomer (kompomer) restorasyon yapabilme	4
91	Hipnoz uygulayabilme	1
92	Hukuki ehliyeti belirleyebilme	1
93	İleri yaşam desteği verebilme	1
94	İmplant çevresi hastalıkların cerrahi olmayan tedavisini yapabilme	2
95	İmplant çevresi hastalıkların cerrahi tedavisini yapabilme	1
96	İmplant çevresi yumuşak dokuların plastik cerrahisini yapabilme	1
97	İmplant destekli hareketli bölümlü protez yapabilme	1
98	İmplant destekli sabit bölümlü protez yapabilme	1
99	İmplant destekli tam protez yapabilme	1
100	İmplant doku destekli hareketli bölümlü protez yapabilme	1
101	İndirekt adeziv köprü yapabilme	2
102	İndirekt pulpa kuafajı yapabilme	4
103	İnley tedavisi yapabilme	2
104	İnsizyonel biyopsi yapabilme	1
105	İntramuskuler ve intravenöz enjeksiyon yapabilme	2
106	Kanal dolgusu komplikasyonlarını tedavi edebilme	2
107	Kanal içi post uygulayabilme	3
108	Kanal içi yıkama (irigasyon) komplikasyonlarını tedavi edebilme	2
109	Kanamaya müdahale edebilme	3
110	Kapalı sinüs tabanı yükseltebilme	1
111	Kapiller kan örneği alabilme	4
112	Kavite dezenfektanı uygulayabilme	4
113	Kemik ogmentasyonu yapabilme	1
114	Kompozit dolgu sökebilme	4
115	Kompozit lamina restorasyonu yapabilme	2
116	Kor (core) yapabilme	3
117	Kök amputasyonu / hemiseksiyon / biküspidizasyon, tünel operasyonu yapabilme	1
118	Kök kanalı dezenfeksiyonunda lazer uygulayabilme	1
119	Kök kanalı perforasyon tamiri yapabilme	1

120	Kök kanalı tedavisini yenileyebilme (retreatment)	2
121	Kök kanalından kırık alet çıkarabilme	2
122	Kök kırığı tedavisi yapabilme	1
123	Kök yüzeyini temizleyebilme	3
124	Kötü haber verebilme	4
125	Kuron boyu uzatabilme	1
126	Kuron kırığı (basit) tedavisi yapabilme	3
127	Kuron kırığı (komplike) tedavisi yapabilme	2
128	Kuron-kök kırığı (basit) tedavisi yapabilme	2
129	Kuron-kök kırığı (komplike) tedavisi yapabilme	2
130	Kuron-köprü sökebilme	4
131	Lingual ark yapabilme	2
132	Maksiller osteotomi yapabilme	1
133	Mandibular osteotomi yapabilme	1
134	Mekanoterapi yapabilme	1
135	Metal destekli seramik kuron yapabilme	3
136	Mikroabrazyon tedavisi yapabilme	2
137	Minimal invaziv restorasyon yapabilme	3
138	Mobil dişleri splintleyebilme	2
139	Model set-up yapabilme	1
140	Mukozayı sütüre edebilme	2
141	Nekroze dişlerde kök kanalı tedavisi yapabilme	3
142	Normal veya cerrahi diş çekimi sırasında ve sonrasında sık karşılaşılan cerrahi komplikasyonları yönetebilme	3
143	Obturatör uygulayabilme	1
144	Okluzyonu kontrol edebilme	4
145	Onley restorasyon yapabilme	2
146	Ortodontik aygıt kaynaklı yaralanmalara acil müdahale edebilme	2
147	Ortodontik hareketli aparey uygulayabilme (alışkanlık kırıcı)	2
148	Ortodontik hareketli aparey uygulayabilme (birden fazla diş düzeltici)	1
149	Ortodontik hızlı üst çene genişletebilme	1
150	Ortodontik interproksimal mine redüksiyonu (stripping) yapabilme	1
151	Ortodontik pekiştirme apareyi uygulayabilme	2

152	Ortodontik yavaş üst çene genişletebilme	1
153	Ototranplantasyon yapabilme	1
154	Periapikal lezyonlu dişlerde kök kanalı tedavisi yapabilme	3
155	Preoperatif dudak damak yarığı apareyi uygulayabilme	1
156	Preprotetik amaçlı ortodontik ekstrüzyon uygulayabilme	1
157	Preprotetik amaçlı ortodontik intrüzyon uygulayabilme	1
158	Protez stomatiti tedavisi yapabilme	3
159	Punch biyopsisi alabilme	1
160	Rejeneratif endodontik tedavi yapabilme	1
161	Rejeneratif periodontal tedavi yapabilme	1
162	Remineralizasyon tedavisi yapabilme	2
163	Renk analizi (spektrofotometre) yapabilme	1
164	Renk analizi (renk skalası) yapabilme	3
165	Restorasyon tamiri (amalgam) yapabilme	3
166	Restorasyon tamiri (kompozit) yapabilme	3
167	Restorasyonda okluzal uyumlama yapabilme	4
168	Rezektif kemik cerrahisi yapabilme	1
169	Rıza ehliyetini belirleyebilme	3
170	Rubber dam uygulayabilme	4
171	Sabit ortodontik tedavi uygulayabilme	1
172	Sabit yer tutucu (bant ve loop) yapabilme	3
173	Sabit yer tutucu (kuron ve loop) yapabilme	3
174	Sefalometrik cerrahi planı yapabilme	1
175	Selektif mölleme yapabilme	1
176	Seramik lamina restorasyonu yapabilme	2
177	Sınıf I amalgam restorasyon yapabilme	4
178	Sınıf I kompozit restorasyon yapabilme	4
179	Sınıf II amalgam restorasyon yapabilme	4
180	Sınıf II kompozit restorasyon yapabilme	4
181	Sınıf III kompozit restorasyon yapabilme	4
182	Sınıf IV kompozit restorasyon yapabilme	3
183	Sınıf V amalgam restorasyon yapabilme	4
184	Sınıf V kompozit restorasyon yapabilme	4
185	Sinir reposisyonu yapabilme	1

186	Strip kuron uygulayabilme	2
187	Subkutan / submukozal enjeksiyon yapabilme	2
188	Sürekli diş çekimi ile yapılan ortodontik sürme rehberliği (seri çekim) tedavisi uygulayabilme	1
189	Sürekli diş çekimi olmadan yapılan ortodontik sürme rehberliği tedavisi uygulayabilme	1
190	Süt dişlerinde kök kanalı tedavisi yapabilme	3
191	Süt dişlerinde paslanmaz çelik kuron uygulayabilme	1
192	Süt dişlerinde vital amputasyon yapabilme	3
193	Şeffaf termoplastik apareyler ile ortodontik tedavi uygulayabilme	1
194	Tam seramik kuron yapabilme	2
195	Temel yaşam desteği verebilme	2
196	TME splint uygulayabilme	1
197	Topikal ilaç uygulayabilme	4
198	Travmatik ekstrüzyon tedavisi yapabilme	1
199	Travmatik intrüzyon tedavisi yapabilme	1
200	Travmatik konküzyon / sublüksasyon tedavisi yapabilme	2
201	Travmatik lateral luksasyon tedavisi yapabilme	1
202	Vestibül derinleştirme işlemleri yapabilme	1
203	Vital dişte beyazlatma yapabilme (ev ve ofis tipi)	2
204	Vital dişlerde kök kanalı tedavisi yapabilme	3
205	Yumuşak doku grefti uygulayabilme	1
F- Koruyucu Diş Hekimliği, Toplum Ağız ve Diş Sağlığı Uygulamaları		
1	Ağız bakımı düzeyini değerlendirebilme ve ağız-diş bakımı eğitimi verebilme	4
2	Bireysel koruyucu tedavi planlaması yapabilme ve uygulayabilme	4
3	Fissür örtücü (invaziv) uygulayabilme	4
4	Fissür örtücü (non-invaziv) uygulayabilme	4
5	Flor jel uygulayabilme	4
6	Flor vernik uygulayabilme	4
7	Koruyucu rezin uygulayabilme	4
8	Sistemik flor uygulayabilme	1

G- Çevresel (Fiziksel ve Sosyokültürel Çevre) / Küresel Durum Uygulamaları		
1	Çevre ve dış sağlığı etkileşmesi durumunu (su, gıda vb) saptayabilme ve önlem alabilme	1
2	Ergonomik ve güvenli çalışma ortamı sağlayabilme	4
3	Enfeksiyon kontrol ve sterilizasyon talimatlarını uygulayabilme	4
4	İş sağlığı ve iş güvenliği (iş kazaları, meslek hastalıklarının yönetimi) uygulamalarına destek olabilme	3
5	Kentleşme ile ilgili sorunların dış sağlığına etkisini saptayabilme ve önlem alabilme	1
6	Küreselleşme ile ilgili durumların dış sağlığına etkisini saptayabilme ve önlem alabilme	1
7	Olağan dışı durumlarda sağlık hizmetleri (deprem, sel, salgın, nükleer, biyolojik ve kimyasal yaralanmalar gibi) uygulamalarına destek olabilme	2
8	Sağlık sistemleri ve ekonomisinin dış sağlığına etkisini saptayabilme ve önlem alabilme	1
9	Sağlıkta ayrımcılık ve eşitsizlik ile ilgili sorunları saptayabilme ve önlem alabilme	1
10	Toplumda bulaşıcı hastalıklarla mücadeleye destek olabilme	2
11	Tütün, alkol ve madde kullanımı ile ilgili sorunları saptayabilme ve önlem alabilme	2
H- Adli ve/veya Psiko-Sosyal Durum Uygulamaları		
1	Agresyonla (sinirlilik) başa çıkabilme	3
2	Alkol ve madde kullanımına ait sorunları ve bağımlılıkları yönlendirebilme	1
3	Hasta suistimal ve/veya ihmali yönetebilme	2
4	Hiperaktivite ile başa çıkabilme	3
5	Risk yönetimi yapabilme ve malpraktis önlemi alabilme	3
İ- Profesyonellik ve Liderlik		
1	Bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanabilme	3
2	Ekip yönetimi yapabilme	3
3	Etkili iletişim kurabilme	4
4	Dış hekimliği kliniğinde kalite yönetimi sistemini uygulayabilme	3
5	Mevzuatı takip edebilme	3
6	Risk yönetimi yapabilme	3
7	Sosyal medya yönetimi yapabilme	2
8	Teknoloji okur yazarlığı	2
9	Tıbbi uygulamalarda etik sorunları çözebilme	3

7. DIŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTELERİNİN EĞİTİM İÇERİĞİNİN OLUŞTURULMASI

Diş hekimliği eğitiminde, daha önce “DUÇEP Mezun (Program) Yeterlilikleri” kapsamında belirtilmiő olan tüm içerikler göz önüne alınmalıdır.

7.1. EĞitimin Temel Bileşenleri

1. Tıbbi bilgi ve bilginin uygulanması

Çekirdek hastalıklar ve durumlar ile koruyucu hekimlik konusunda tanımlanmış olan yeterliliklerin kazandırılmasına yönelik eğitim programı oluőturulmalıdır.

2. Mesleki beceriler ve uygulanması

Diş hekimliği uygulamaları ve mesleki giriőimlerin öğrenme düzeyleri dikkate alınarak eğitim programı oluőturulmalıdır. En az DUÇEP’te belirtilen düzeyde eğitim verilebilmesi için eğitim kaynakları yeterli olacak şekilde düzenlenmelidir.

3. Bilgi ve becerinin uygulanması sürecinin hekimliğin gerektirdiği profesyonel tutum ve davranıőlar çerçevesinde gerçekleştirilmesi

Hekimlerin mesleklerini profesyonelce yapmaları için teknik bilgi ve beceri ile donanmalarının yanı sıra; olmazsa olmaz bir bileşen olarak hekimliğin gerektirdiği tutum ve davranışları göstermeleri, bu konuda eğitim almaları ve belirlenmiş olan yeterlilik düzeyinde mezun oldukları doğrulanmalıdır. Bu nedenle, tüm diş hekimliği fakülteleri mesleki bilgi ve becerilerin yanı sıra program çıktılarında mezun yeterliliklerini içeren bir eğitim programını tanımlamalı ve bu programın sonucunda öğrencilerini bu konulardaki yeterliliklerini ölçerek mezun etmelidirler.

7.2. Diş Hekimliği EĞitiminde Sosyal ve Beşeri, Temel Tıp ve Klinik Bilimlerinin Yeri ve Önemi

Diş hekimliği fakültelerinin eğitim içeriklerinin oluőturulmasında, hekimlik uygulamalarının temeli olan sosyal ve beşeri bilimler ile hekimliğin temelini oluşturan temel tıp bilimleri göz önüne alınmalıdır.

Hekimlik uygulamalarında temel tıp bilimlerinin klinik uygulamaların temelini oluşturduğu, analitik düşünme ve nedenselleőtirmenin temel tıp bilimleri konusunda

yeterli bilgi düzeyine sahip olunmadan gerçekleştirilemeyeceği unutulmamalıdır. Eğitim programının hazırlanmasında temel tıp bilgilerinin eğitimin erken dönemlerinde verilmesi, klinik uygulamalar ile ilişkilendirilmesi ve temel tıp bilimlerinin kendi içindeki entegrasyonunun göz önüne alınması uygun olacaktır.

Temel tıp ile sosyal ve beşeri bilimlerin birbirini bütünleyecek ve destekleyecek şekilde yatay (temel bilimler anabilim dalları arasındaki) ve dikey entegrasyona (temel bilimler ve dış hekimliği klinik bilimler arasındaki) sahip olarak tasarlanması, DUÇEP ile belirlenen çıktılara ulaşılabilmesi açısından önemlidir. DUÇEP ile belirlenen mezun (program) yeterlilikleri ile diğer başlıklarda tanımlanan yetkinliklerin tam olarak uygulanabilmesi, temel ve sosyal ve beşeri bilimlerin tamamının hiçbir bileşeni gözden kaçırılmadan kazandırılmış olmasına bağlıdır. Eğitim programının entegrasyonu sürecinde; tüm bu bileşenler için sarmal yapının en iyi şekilde oluşturulması ve doğru sırayla eğitim programına yerleştirilmesi, uygulama sırasında mesleki bilginin ve profesyonel yeterliliklerin bir bütün halinde gerçekleştirilebilmesini sağlayacaktır.

Dış hekimliği lisans mezunları, Anatomi, Histoloji ve Embriyoloji, Fizyoloji, Farmakoloji, Tıbbi Biyoloji ve Genetik, Mikrobiyoloji, Biyofizik, Biyokimya, Patoloji gibi tüm temel bilim alanları konularında yeterli bilgi düzeyine sahip olabilmeli, öğrendiği hastalıklar ve durumlar konusunda doğru nedenselleştirmeler yapabilmeli ve analitik düşünebilmelidir.

Ayrıca, Epidemiyoloji ve Biyoistatistik gibi bilimsel düşünce ve gelişimin olmazsa olmaz bileşenleri olan konularda yeterli eğitim almalı, aldığı bu eğitim ile araştırmalar tasarlayabilmeli veya tasarlanan araştırmalarda yer alabilmeli ve kanıta dayalı uygulamalar yapabilmelidir.

Sosyal ve davranış bilimleri ile iletişim becerileri konusunda yeterli eğitimin alınması; mesleki uygulamaların yüksek yeterlilikte uygulanması ve hekimliğin gerektirdiği etik ve insani değerleri tam olarak gösterebilmesi açısından önemlidir. Bir dış hekiminin mezun olmadan bu konularda yeterli eğitim almış olması sağlanmalıdır.

Diş hekimlerinin hastayı sadece ağız ve diş olarak algılamayan, bir bütün halinde değerlendirebilen ve gerektiğinde doğru zamanda doğru yönlendirmeler yapabilen hekimler olarak yetişebilmesi açısından, klinik tıp bilimleri konusunda yeterli eğitim verilmiş olmalıdır.

Diş hekimliği eğitiminde temel tıp bilimlerinin kaçınılmaz yerinin tam ve doğru olarak tanımlanabilmesi ve öğrenim çıktılarının düzenlenebilmesi amacıyla, DUÇEP'te belirtilen her konu için belirtke tablolarının hazırlanması ve bu belirtke tablolarının temel tıp bilimleri ile ilişkilendirilmesinin sağlanması yol gösterici olacaktır. Ölçme değerlendirmeye de zemin oluşturacak olan belirtke tabloları, kavram haritalarının oluşturulmasına ve temel tıp bilimlerinin tablolarının DUÇEP'te belirtilen yetkinliklere ulaşma sürecindeki yerinin tam ve doğru olarak belirlenmesine destek olacaktır.

8. DUÇEP'İN PAYDAŞLAR TARAFINDAN KULLANIMI

DUÇEP-2021 dokümanının ilgili paydaşlar tarafından çeşitli hedefler doğrultusunda kullanımı aşağıda sunulmaktadır:

Öğrenciler

- Bireysel çalışmalarını planlama ve fakültede yapılan eğitim etkinliklerine ve sınavlara hazırlanma,
- Eğitim ve mesleki gelişim hedefleri ile ilgili bilgilenme, süreç içinde kendi bireysel gelişimlerini izleme, planlama ve değerlendirme,
- Diş hekimliğinde doktora / uzmanlık sınavına yönelik çalışmalarını planlama.

Anabilim Dalları Öğretim Üyeleri

- Alanlarıyla ilgili eğitim programlarının hazırlanması sırasında kullanma,
- Yürüttükleri teorik ve uygulamalı eğitim oturumlarının / etkinliklerinin, amaç ve öğrenim hedeflerini, içeriklerini ve yöntemlerini belirleme, planlama, geliştirme,
- Sınavları, sınav içeriğini belirleme, ölçme ve değerlendirme türlerine karar verme ve soruları hazırlama.

Diş Hekimliği Fakülteleri

- DUÇEP-2021'in temel alınarak GEP'in geliştirilmesi ve bu program doğrultusunda;
  - Klinik öncesi ve klinik eğitim programlarının hazırlanması ve görüşülmesi,
  - Eğitim süreci ve sonuçlarının değerlendirilmesi,
  - Öğretim üyelerine yönelik eğitici gelişim programlarının planlanması ve geliştirilmesi,
  - Fakülte ölçeğinde eğitim ile ilgili stratejik planlamaların ve hedeflerin belirlenmesi, eğitim / klinik altyapısının ve insan gücünün planlanması, öğrenci ve eğitici sayılarının, niteliklerinin planlanması.

- Diş Hekimliğinde Doktora Programı Giriş Sınavı kapsamının, içeriğinin ve sorularının seçiminde ve hazırlanmasında temel alınması.
- Doktora Programı yeterlilik sınavlarının planlaması ve geliştirilmesi sürecinde referans alınması.

Diş Hekimliği Bilimsel Dernekleri ve Meslek Kuruluşları

- Diş Hekimliği Bilimsel Derneklerinin DUÇEP-2021 ile belirlenen genel çerçeveyi esas alarak kendi alanlarına yönelik “Mezuniyet Sonrası Diş Hekimliği Eğitimi Rehberi”ni aşağıda sıralanan başlıkları içerecek şekilde hazırlamaları:
  - Alana özel yeterlilikler, öğrenim çıktıları,
  - Eğitim içerikleri,
  - Önerilen öğrenme ve değerlendirme yöntemleri,
- Mezuniyet sonrası sürekli diş hekimliği eğitiminde yer alan TDB'nin eğitim etkinliklerinin düzeyinin belirlenmesi.

Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM)

- Diş Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Giriş Sınavı (DUS) kapsamının, içeriğinin ve sorularının seçiminde ve hazırlanmasında temel alınması.

Yükseköğretim Kurumu (YÖK)

- Mezuniyet öncesi diş hekimliği eğitime yönelik tüm süreçlerin ulusal ölçekte planlanması, iyileştirilmesi, yeniden yapılandırılması, izlenmesi ve değerlendirilmesinde dayanak olarak alınması.
- Mezuniyet öncesi diş hekimliği eğitime yönelik politikaların oluşturulması, yeni diş hekimliği fakültelerinin açılması, diş hekimliği fakültelerine alınacak öğrenci sayısının ve niteliklerinin belirlenmesinde kullanması.

9. DIŞ HEKİMLİĞİ EĞİTİM YÖNTEMLERİ

Diş hekimliği mezuniyet öncesi eğitimi; bilgi ve bilginin kullanımı, tutum ve beceri alanlarında bileşenleri olan bir programa sahiptir. Bu programda beceri alanı üç ayrı alt alanda incelenmektedir. Bu alt alanlar; motor, iletişim ve entellektüel beceri alanlarıdır. Bu alanlarda farklı düzeylerde kazanımların olması farklı eğitim yöntemlerinin kullanılması gereksinimini doğurmaktadır.

Bu alanlarda kullanımı önerilen eğitim yöntemleri aşağıda sıralanmaktadır:

1. Hatırlama Düzeyinde Bilgi: Bu düzeyde bilgi; hatırlama ve anlama düzeyinde bir öğrenimi ifade etmektedir. Bu öğrenme süreci bilgiyi tanımayı ve hatırlamayı içerdiği gibi, bilginin anlam kaybına uğramadan tekrar ifade edilebilmesini de kapsamaktadır. Bu nedenle öğrencinin bilgiyi yorumlayarak öğrenmesi gereksinimi diğer düzeylere göre daha az olmaktadır. Bu düzeyde bir öğrenme için aşağıdaki yöntemlerin kullanılması önerilebilir.

- a. Sunum / sınıf dersi
- b. Bağımsız öğrenme (okuma, araştırma, tartışma)
- c. Küçük grup çalışmaları / probleme dayalı öğrenme
- d. Laboratuvar dersi

2. Bilginin Kullanımı: Bu düzey öğrenme; bilginin sadece hatırlanmasını ve ifade edilmesi düzeyinden öte olarak, bilginin kullanılması ile bir sorunun çözümlenmesini, bir tartıőmada farklı açıları ile açıklanarak farklı durumlar için nasıl uygulanabileceğinin değerlendirilmesini içerir. Bu nedenle öğrencinin bilgiyi farklı durumlarda kullanabileceği eğitim yöntemlerinin tercih edilmesi daha uygun olacaktır. Bu düzeyde bir öğrenme için aşağıdaki yöntemlerin kullanılması önerilebilir.

- a. Küçük grup çalışmaları / olgu çözümlenmeleri
- b. Ödeve / göreve dayalı öğrenme
- c. Laboratuvar uygulaması
- d. Klinik öğrenme
- e. Öğretme
- f. Refleksiyon oturumları / etkileşim grupları

3. Tutum: Tutum farklı düzeylerde kazanılabilecek, bir bilginin veya becerinin gerçek hayatta kullanımına doğrudan etki edebilen önemli bir öğrenme bileşenidir. Bir konuda bilgi sahibi olmak, beceri ve tutum kazanmış olmak beklenen bir davranışın sergilenmesini sağlar. Tutum, bilgi ve beceriyi gerçek hayat davranışlarına dönüştüren önemli bir öğrenme bileşenidir. Tutum, farkındalık ve benimseme / uygulamaya niyetli olmak düzeylerinde kazandırılabilir. Bu düzeylerde öğrenme için aşağıdaki yöntemlerin kullanılması önerilebilir.

- a. Sunum / sınıf dersi
- b. Küçük grup çalışmaları / tartışma
- c. Oyunlaştırma / küçük grup çalışmaları
- d. Drama
- e. Refleksiyon oturumları / etkileşim grupları

4. Beceri (Motor, Entelektüel, İletişim): Motor beceri öğrenme alanı dış hekimliği meslek eğitiminde en geniş hacme sahip bileşenlerden biridir. Bu alanda ve diğer beceri alanlarında, eğitim rol modellerinin gözlenmesi ve kılavuz eşliğinde yapılarak gerçekleştirilir ve uygulamalar ile öğrencinin deneyim kazanması sağlanır. Tüm beceriler 4 ardışık düzeyde öğrenilebilir. Ardışık beceri düzeylerinde aşağıdaki eğitim yöntemlerinin kullanılması önerilebilir.

- a. Ders / Sunum (Düzey 1)
- b. Demonstrasyon (Düzey 1)
- c. Mesleki beceri laboratuvarı / Yetiştiricilik / Uygulama (Düzey 2)
- d. Oyunlaştırma / Küçük grup çalışmaları (Düzey 2, 3, 4)
- e. Drama (Düzey 3, 4)
- f. Klinik yetiştiricilik / Klinik uygulama (Düzey 3, 4)
- g. Sosyal öğrenme (Düzey 3, 4)
- h. Alan çalışmaları (Düzey 1, 2, 3, 4)

10. DİŞ HEKİMLİĞİNDE ÖLÇME DEĞERLENDİRME ÖNERİLERİ

Mesleki yeterlilik temelde yer alan bilginin üzerine kurgulanmış becerileri ve tutumları içeren bir bütündür. Bu bütünün her bileşeninin ayrı ayrı ölçülmesi ve değerlendirilebilmesi için çıktıların net olarak belirlenmiş, duyurulmuş ve öğrenciye öğretilmiş olması gerekmektedir. Bu nedenle ölçme değerlendirme hedef-soru (belirtke) tablolarına dayandırılmalı ve her öğrenme alanı göz önüne alınarak ölçme yapılmalı ve değerlendirilmelidir.

Hedef-soru tabloları ölçme ve değerlendirmeyi kolaylaştıran, soru bankasına temel oluşturan yapılardır. Bu yapıya dayandırılarak oluşturulan ölçme araçlarının öğrenme alanlarına dağılımı açısından aşağıdaki bileşenler önerilmiştir.

1. Hatırlama düzeyinde bilgi

Hatırlama ve anlama düzeyinde bir öğrenimi ifade eden “hatırlama düzeyinde bilgi” düşük düzey bilgiyi içermektedir ve bu düzeyde aşağıda belirtilen kuramsal sınav ölçme araçlarının uygulanması önerilir.

- a. Doğru yanlış
- b. Kısa cevaplı (boşluk doldurma)
- c. Eşleştirme
- d. Çoktan seçmeli
- e. Yapılandırılmış açık uçlu
- f. Çoklu seçmeli
- g. Yapılandırılmış sözlü

2. Bilginin Kullanımı

Bilginin kullanımı bir durumu açıklarken bilginin doğru ilişkiler içinde kullanılmasını, bir sorunu / olguyu çözerken bilginin kullanılmasını içermektedir. Bu sürecin gerçekleştirilebilmesi aşağıdaki farklı sınav tiplerinin kullanılması ile sağlanır.

- a. Yapılandırılmış kısa cevaplı
- b. Yapılandırılmış açık uçlu
- c. Yapılandırılmış sözlü

- d. Nedenselleştirme (CORE) (Clinically Oriented Reasoning Examination)

3. Tutum

Tutum; farkındalık ve uygulama düzeyinde ölçülebilir, bu iki düzey arasında önemli fark bulunmaktadır. “Farkındalık düzeyi” bir davranışın önemini gerekçeleri ile açıklayabilmeyi içerirken; “uygulama düzeyi” gerçek hayatta veya bir simülasyon ortamında bu davranışı uygulamayı içermektedir. Bu nedenle ölçme araçları da değişiklik göstermektedir. Farkındalık düzeyi bilginin ölçümünde kullanılan ölçme araçları ile ölçülebilir ancak uygulama düzeyi performans / yeterlilik ölçmek amacıyla kullanılan araçları gerektirir. Aşağıda her iki düzey için kullanılabilecek ölçme araçları önerilmiştir.

a. Farkındalık Düzeyi

- i. Doğru yanlış
- ii. Kısa cevaplı (boşluk doldurma)
- iii. Eşleştirme
- iv. Çoktan seçmeli
- v. Yapılandırılmış açık uçlu
- vi. Çoklu seçmeli
- vii. Yapılandırılmış sözlü
- viii. Nedenselleştirme / CORE

b. Uygulama Düzeyi

- i. Simülasyon sınavları (Bakınız “Performans / Yeterlilik Değerlendirme”)
- ii. Gerçek hayat gözlemleri; MSF (Multi Source Feedback) / 360 Derece değerlendirme

4. Beceri (Motor, Entelektüel, İletişim)

a. Motor Beceri

Motor beceriler doğrudan gözlenerek ölçülebilen becerilerdir ve değerlendirme kılavuzu eşliğinde ölçülebilen bir öğrenme alanıdır. Bu beceri hangi ortamda

gerçekleştirilirse gerçekleştirilsin, ölçme aracı olarak kullanılan değerlendirme kılavuzu değişmez. Aşağıda simüle ortamda ölçme ve gerçek ortamda kullanılacak ölçme araçları önerilmiştir.

- i. Simüle ortamda kullanılan ölçme aracı; OSPE/NYPS (**Nesnel Yapılandırılmış Pratik Sınav**)
- ii. Gerçek ortamda kullanılan ölçme aracı; DOPs/GBG (Girişimsel Beceri Geribildirim)

b. Entelektüel Beceri

Entelektüel beceriler doğrudan gözlenerek ölçülebilen becerilerdir. Bir “panoramik radyografinin değerlendirilmesi”, “Hasta muayenesinin doğru basamaklar ile yapılması”, “Tedavi planının oluşturulması” gibi özel zihinsel beceriler veya “problem çözme”, “eleştirel düşünme” gibi jenerik becerileri içermektedir. Doğru sıra ve ilişki içinde gerçekleştirilmesi gereken bu beceriler öğrencinin zihinsel sürecinin ölçümü yapan kişi tarafından tam olarak gözlenebilmesi amacıyla zihinsel basamakların sözel / yazılı olarak ifadesini gerektirir. Çoğu zaman entelektüel beceri (örneğin bir hastanın tedavi sürecindeki doğru basamakların uygulanması) performans sınavından ayırt edilemeyecek kadar diğer beceriler ile iç içe girmiş olabilir. Entelektüel becerilerin ölçümlerinde performans / yeterlilik ölçümlerinde kullanılan ölçme araçları kullanılabilir.

c. İletişim Becerisi

İletişim becerileri, diğer becerilerde olduğu gibi iletişimin doğru basamaklar ve ilişkiler doğrultusunda uygulanması gereken ve gözlem yapılarak ölçülebilen becerilerdir. Bu becerilerin ölçümlerinde performans / yeterlilik ölçümlerinde kullanılan ölçme araçları kullanılabilir.

5. Performans / Yeterlilik

Performans / yeterlilik; tutum, bilgi ve tüm beceri alanlarının uyum içinde ve yerinde kullanımını gerektiren süreçlerdir. Bu süreçlerin ölçülenmesinde doğrudan gözlem yapılabilen ölçme araçları kullanılabilir. Bu araçlar simüle veya gerçek ortamlarda kullanılabilir. Bu araçlar için öneriler aşağıda verilmiştir.

- i. Simüle ortamda kullanılan ölçme aracı; OSCE/NYKS (Nesnel/Objektif Yapılandırılmış Klinik Sınav)

- ii. Gerçek ortamda kullanılan ölçme aracı; MiniCEX/MİKS (Mini Klinik Sınav)
- iii. Ödev / proje temelli değerlendirme

6. Akademik / Kariyer Değerlendirmesi

Bir öğrenci eğitim aldığı konulara ve farklı öğrenme alanlarına ilişkin özel bir değerlendirmeye tabii tutulabileceği gibi; aynı zamanda bir akademik sürecin tamamında nasıl bir grafik çizdiği, bu süreçte kendisine nasıl bir amaç koyduğu ve bu amaca yönelik olarak aylar / yıllar boyunca nasıl bir gelişim gösterdiğini kayda alan bir başka ölçme aracı olarak portfolyo / gelişim dosyası kullanılabilir. Portfolyo öğrencinin tüm eğitim ve değerlendirme süreçleri için kendi gelişimine yönelik yansımalar içeren, sadece ölçme değerlendirme amacıyla değil, öğrenme süreci için de kullanılabilen üst düzey bir ölçme aracı olarak kullanılabilir.

11. DIŞ HEKİMLİĞİ PROGRAMI DEĞERLENDİRME YÖNTEMİ

Program değerlendirme ve geliştirme süreci “sürekli kalite geliştirme” süreci ile benzerlikler gösteren ve eğitim kurumunun eğitim ile ilgili tüm bileşenleri sürekli değerlendirmesini ve geliőtirmesini sağlayan önemli bir bileşendir. Tüm eğitim kurumlarının “program değerlendirme ve geliştirme” yöntemlerini tanımlamaları ve uygulamaları önerilen bir süreçtir. Bu süreçte çeşitli modeller kullanılmakla birlikte bir programın temel bileşenleri olan “program yeterlilikleri”, “eğitim yöntem ve süreci”, “eğitim kaynakları” ve “öğrenci başarısı” program değerlendirme içinde yer almalıdır.

Program değerlendirme sürecinde verilerin toplanması, işlenmesi ve sonuçlarının takip eden programa uygulanması temel basamaklardır.

Program geliştirme ve değerlendirme sürecinde fakültelerin aşağıdaki basamakları uygulamaları önerilir.

1. Verilerin Toplanması

a. Veri alanları

- i. Program yeterlilikleri
- ii. Eğitim kaynakları
- iii. Eğitim yöntemleri ve süreçleri
- iv. Ölçme değerlendirme yöntemleri ve öğrenci başarısı

b. Veri toplama yöntemleri

- i. Öğrenci geri bildirimleri
- ii. Eğitici geri bildirimleri
- iii. Öğrencilerin ölçme değerlendirme sonuçları
- iv. Mezun geri bildirimleri

2. Verilerin İşlenmesi

- a. Verilerin veri alanlarına ayrıştırılmaları
- b. Geri bildirimlerin ve öğrenci başarısının düşük olduğu parametrelerin belirlenmesi

c. Bu parametrelerde geliştirme yapılması

3. Sonuçların Uygulanması

a. Yeni programın geliştirilen parametreler ile uygulamaya konması

b. Veri toplama basamağına geri dönülmesi

Program değerlendirme sürecinde kullanılacak veri toplama yöntemlerinin programın tüm alanlarından yaygın ve sürekli veri toplayabilmesi sağlanmalıdır.

12. DUÇEP'İN DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTELERİ TARAFINDAN UYGULANMASI

DUÇEP-2021'in diş hekimliği fakülteleri tarafından kendi eğitim programlarını geliştirmelerini veya dönüştürmelerini kolaylaştırmak amacı ile aşağıda üç başlıkta açıklama yapılmıştır. İlki, bir eğitim programının sonunda mezunların ulaşması hedeflenen yeterliliklerin tanımlandığı **“DUÇEP Yeterlilik Alanları”**dır. İkinci başlık, fakültelerin DUÇEP'i kullanırken izlemeleri gereken basamakları açıklayan **“DUÇEP'in Uygulanması”** ve son olarak da DUÇEP'i uygularken mevcut konu başlıkları yerine DUÇEP yeterliliklerini kullanmaya karar veren fakültelerin, bunu nasıl yapacaklarının açıklamasını içeren **“Mevcut Ders Konularını DUÇEP Yeterliliklerine Dönüştürme Algoritması”**dır.

12.1. DUÇEP Yeterlilik Alanları

DUÇEP'te iki ayrı yeterlilik alanı bulunmaktadır;

- 1. Mezun Yeterlilikleri (Program Yeterlilikleri):** Bu yeterlilikler, yeni mezun bir diş hekiminin **“Nasıl davranması gerektiğini gösteren”** mesleki davranışları içermektedir.
- 2. Teknik Yeterlilikler:** Bu yeterlilikler, yeni mezun bir diş hekiminin hangi mesleki uygulamayı yapacağını / hangi klinik kararı ne düzeyde vereceğinin minimum düzeyini tanımlamaktadır. Diğer bir deyişle, **“Neyi ne düzeyde yapması gerektiğini”** içermektedir. Teknik yeterlilikler, “Belirtiler ve Bulgular”, “Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar” ve “Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar)” listeleri ile gösterilmektedir.

12.2. DUÇEP'in Uygulanmasının Tanımı

Fakültelerin DUÇEP'te yer alan yeterlilikleri karşılamaları beklenmektedir. DUÇEP'in bir fakültenin beş yıllık eğitim programı tarafından karşılanması; bu program içinde yıllar boyunca gerçekleştirilen tüm eğitim etkinliklerinin DUÇEP'teki yeterliliklerin tamamına ve her biri için belirlenen öğrenme düzeyine ulaşacak bir yapı ve içerikte olması demektir.

12.3. DUÇEP'in Uygulanma Aşamaları

1. Fakülte Misyonunuzu, Vizyonunuzu ve Program Amacınızı yazınız / varsa gözden geçiriniz.

- Fakültenin “*Mezuniyet Öncesi Diş Hekimliği Eğitim Programının Amacının*” mezunun özelliklerini tanımlayacak şekilde ve Fakültenin Misyonuna ve Vizyonuna uygun olarak belirlenmesi.

2. Program amacında tanımlanan mezun özelliklerini kapsayacak şekilde “*Program Çıktılarının / Yeterliliklerinin*” (PY) belirlenmesi.

- DUÇEP Mezun Yeterliliklerini kapsayacak ve amaca uygun şekilde ötesine geçebilecektir.
- Program yeterlilikleri eğitim sürecini tamamlayarak mezun olan öğrencinin mezun olduğu gün sahip olduğu mesleki özellikleri tanımlar. **Bu özelliklerin yazılması sırasında eğitim programı süresince elde ettiği kazanımlar program yeterliliği olarak yazılamaz.**

Örneğin; “Biyokimya, biyoloji, biyofizik, anatomi, histoloji, fizyoloji gibi alanlarda temel bilimler bilgisine sahip olmak” bir program yeterliliği olarak yazılamaz. Bu bilgiler program yeterliliklerinde belirtilen özelliklere ulaşabilmek için olmazsa olmazlardır. Buna rağmen, program yeterliliklerinin ön bilgisi durumunda oldukları için program yeterlilikleri arasında bu şekilde yer almazlar.

3. PY'lerinizi karşılayacak ek beceri listesini oluşturunuz.

- DUÇEP teknik yeterlilikleri, program yeterliliklerinde detaylı şekilde ve maddeler halinde tanımlanan mezun özelliklerine uygun davranılmasını sağlayacak olan becerileri kapsar. Bu nedenle, program yeterliliklerinize ulaşmanızı sağlayacak beceriler de DUÇEP teknik yeterliliklerinin yanı sıra eklenmelidir.

4. DUÇEP Teknik Yeterlilikler Listesini program yeterliliklerinize ve fakültenizin kaynaklarına uygun olarak genişletiniz. Bu şekilde, Fakültenizin GEP'ini oluşturmuş olacaksınız.

- Fakültenin “*Belirtiler ve Bulgular*” listesinin oluşturulması ve “Öğrenme Düzeylerinin” belirlenmesi.
  - a. DUÇEP listesini kapsayacak ancak fakültenin kaynaklarına ve eğitim amacına uygun olarak yenileri eklenebilecektir.
  - b. DUÇEP öğrenme düzeylerinin altına inmeyecek ancak ötesine geçebilecektir.
- Fakültenin “*Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar*” listesinin oluşturulması ve “Öğrenme Düzeylerinin” belirlenmesi.
  - a. DUÇEP listesini kapsayacak ancak fakültenin kaynaklarına ve eğitim amacına uygun olarak yenileri eklenebilecektir.
  - b. DUÇEP öğrenme düzeylerinin altına inmeyecek ancak ötesine geçebilecektir.
- Fakültenin “*Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar)*” listesinin oluşturulması ve “Öğrenme Düzeylerinin” belirlenmesi.
  - a. DUÇEP listesini kapsayacak ancak fakültenin kaynaklarına ve eğitim amacına uygun olarak yenileri eklenebilecektir.
  - b. DUÇEP öğrenme düzeylerinin altına inmeyecek ancak ötesine geçebilecektir.

5. Benimsenecek eğitim yaklaşımının belirlenmesi.

- Entegre, yarı entegre veya disiplin temelli
- Ders konularını, "Disiplin Temelli" eğitim modeli kullanıyorsanız dersler ve klinik eğitim grupları; "Entegre" eğitim modeli kullanıyorsanız ders kurulları / klinik eğitim kurulları olarak düzenleyiniz veya hazır ise gözden geçiriniz.

6. Program yeterliliklerine ulaşılmak üzere yıllara göre derslerin ve bilgi paketlerinin ders çıktılarını içerecek şekilde oluşturulması.
7. Derslerin birbirini destekleyecek şekilde beş yıl içinde hangi aşamada yer alacağıının belirlenmesi.
8. Oluşturulan derslerin öğrenim çıktılarına erişmeyi sağlayacak konuların oluşturulması.
  - Eğer mevcut ders konu başlıklarınız yerine DUÇEP Yeterliliklerini konu başlığı olarak kullanacaksanız; “Mevcut Ders Konularını DUÇEP Yeterliliklerine Dönüştürme Algoritması” metnini okuyunuz.
9. Belirlenmiş derslerin altında yer alan tüm konular için “Belirtke Tablosu”nun hazırlanması.
10. Derslerin yatay ve dikey ilişkisi göz önüne alarak ders takviminin oluşturulması.
11. Program yeterliliklerine ve teknik yeterliliklere ulaşıldığının doğrulanması (Bkz. 12.4.).

12.4. DUÇEP’İN Doğru Uygulandığının Sağlaması

DUÇEP’in yeterliliklerinin karşılandığını göstermek için aşağıdaki iki basamağın tamamlanması gerekir:

1. Fakültelerin DUÇEP Mezun (Program) Yeterliliklerini Karşıladıklarının Belirlenmesi:

- Ders öğrenim çıktıları (ÖÇ) ile DUÇEP Mezun (Program) Yeterlilikleri maddelerinin çaprazlanarak, DUÇEP’in karşılandığının gösterilmesi (Tablo 15).

2. Fakültelerin DUÇEP Teknik Yeterliliklerini Karşıladıklarının Belirlenmesi (2 yöntemden biri seçilebilir):

Ders konu listesi ile DUÇEP’teki maddelerin çaprazlanarak, her birinin karşılandığının gösterilmesi (Tablo 16).

Tablo 15. Diş Hekimliği Mezun (Program) Yeterlilikleri ve Ders Öğrenim Çıktıları Matrisi Örneği

MEZUN (PROGRAM) YETERLİLİKLERİ	ANAHTAR YETERLİLİK	AÇIKLAYICI YETERLİLİK ÖRNEKLERİ	DERS ÖĞRENİM ÇIKTILARI (ÖÇ) ÖRNEKLERİ	ETKİ DÜZEYİ (5 Üzerinden)
A. Bilimsellik	1. Hasta tanı ve tedavi planı sürecinde problem çözme ve eleştirel düşünme becerisini kullanarak klinik karar verir.	1. Algı hatalarından arınmış bir düşünce şekli sergiler.	Örnek Ders 1 / ÖÇ2: Bir grup içinde farklı bakış açılarını nesnel olarak değerlendirir.	5
			Örnek Ders 2 / ÖÇ4: Klinik karar sürecinde olguyu sistematik olarak değerlendirir.	2
			...	...
		2. Karar sürecinde doğru akıl yürütme yaklaşımı gösterir.	...	...
			...	...
			...	...
		3. Bilimsel bir karar sürecinde şüpheli bir yaklaşım gösterir.	...	...
			...	...
		4. Bir olguda önce problemi net olarak tanımlar.	Örnek Ders 2 / ÖÇ4: Klinik karar sürecinde olguyu sistematik olarak değerlendirir.	...
			...	...

	2. Uluslararası düzeyde akademik kaynakları izler ve araştırma sonuçlarını değerlendirir.	1. ...	...	...
		2. ...	...	...
		3. ...	...	...
	3. Yüksek düzeyde güncel klinik hizmeti vermek için, varsa kanıta dayalı diş hekimliği uygulamalarını meslek pratiğinde kullanır.	1. ...	...	...
		2. ...	...	...
		3. ...	...	...
B. Profesyonellik ve Etik	1. Yaşam boyu öğrenme kavramını benimseyerek; sürekli profesyonel gelişimini sağlayacak planlamayı yapar, uygular ve mesleki açıdan sürekli gelişim sağlar.			
	2. Klinik problemlerin çözümünde evrensel mesleki etik kurallara uyar.			
	3. Birden fazla hasta başvurusunda, acil ve öncelikli tıbbi durumu göz önünde bulundurur.			
	4. Hizmet sunumunda ulusal hukuk kurallarına uyar.			
	5. Hastaya ait bilgilerin ve kayıtların gizliliğini sağlar.			
	6. Aydınlatılmış onam alır.			
C. İletişim	1. İletişim becerilerini kullanarak kişiler arası uyumu sağlar.			
	2. Meslektaşları ve ekip üyeleri ile etkili iletişim kurar.			
	3. Hasta ve hasta yakınları ile etkili iletişim kurar.			

	4. Hastaları yaş ve gelişim düzeylerine uygun olarak değerlendirir ve iletişim kurar.			
	5. Hastaya biyo-psiko-sosyal yaklaşım gösterir ve hasta odaklı davranır.			
D. Sağlıkın Öncelenmesi	1. Bireysel diş hekimliği uygulamalarında, sağlığın korunmasını ve geliştirilmesini önceler.			
	2. Toplumsal düzeyde, ağız ve diş sağlığının korunması ve geliştirilmesinde sorumluluk alır.			
	3. Kendi hazırladığı toplumsal koruyucu programlarda, hastaların risk gruplarına göre planlamasını ve uygulamasını yapar.			
	4. Ulusal ağız ve diş sağlığı sistemi ve sağlık politikaları ile ilgili önerilerde bulunur.			
	5. Sağlık geliştirilmesi uygulamalarını destekler.			
	6. Yaşamın farklı evrelerinde sağlıklılık durumunu destekler (hamilelik, doğum, lohusalık, yenidoğan, çocukluk, ergenlik, yetişkinlik, menopoz / andropoz, yaşlılık)			
E. Kurumsal Yönetim ve Liderlik	1. Tedavi hizmeti sunumunda hasta güvenliğini ve klinik risk yönetimini sistematize eder.			

	2. Sağlık hizmeti kapsamında ekip kurar, ekibin uyumlu çalışmasını sağlar ve ekibe liderlik eder.			
	3. Birlikte çalıştığı ekibe, hastalarına ve meslektaşlarına saygı gösterir, empati kurar.			
	4. Hasta kayıtlarının eksiksiz tutulmasını, korunmasını ve gizliliğini sağlar.			
	5. Ağız ve diş sağlığı hizmetlerinin yönetimi ile ilgili güncel gelişmeleri izler, değerlendirir ve uygular.			
	6. Mali ve insan kaynaklarını etkin ve verimli şekilde yönetir.			
	7. Kalite geliştirme süreçlerine uyar ve uygular.			
	8. Kurum yönetiminde afet planı yapar.			
	9. Kendisi ve diğer çalışanlar için ergonomik ve güvenli çalışma ortamları sağlar.			
F. Bilişim	1. Yönetimsel ve klinik süreçlerde bilişim teknolojilerini kullanır.			
	2. Hasta kayıtlarının alınması, saklanması ve kullanılmasında bilişim teknolojilerini kullanır.			
	3. Elektronik kayıtların güvenliğini ve erişim kontrolünü sağlar.			
	4. Diş hekimliği bilişim teknolojileri kapsamındaki güncel gelişmeleri izler, değerlendirir ve uygular.			

G. Tanı ve Tedavi Süreçleri	1. Çalışma sınırlarını doğru olarak saptar, gerektiğinde konsültasyon ister ve hastasını uzman hekime yönlendirir.			
	2. Tanı ve tedavi planlaması için hastanın detaylı medikal ve dental öyküsünü alır, klinik ve radyografik muayenesini yapar, gerektiğinde yardımcı tanı yöntemlerini kullanır, bulguları değerlendirir ve süreci yönetir.			
	3. Tedavi planlamasında hastanın genel sağlık durumunu göz önünde bulundurur.			
	4. Hastanın ağız ve diş sağlığı risk grubunu (diş çürükleri, periodontal hastalık vb) da dikkate alarak, hasta için tedavi planı seçeneklerini hazırlar ve sunar.			
	5. Alternatif tedavi planlarının avantaj ve dezavantajları hakkında hastaya bilgi vererek, hasta ile birlikte klinik karar verir.			
	6. Farklı yaş grupları ve özel gereksinimi olan hastalar dahil tüm gruplarda ağız ve diş bakımını planlar.			
	7. Görev tanımında yer alan mesleki uygulamaları uygun şekilde ve zamanında kullanır.			
	8. Tüm klinik işlemler için evrensel enfeksiyon kontrol talimatlarını uygular.			

9. Hastanın ağrısı ve diş hekimi kaygısı için önlem alır, tanı koyar ve başa çıkar.			
10. Diş hekimliği alanında, erken tanı ve tedavi yöntemlerini kullanır ve hastalıkların ilerlemesini önler.			
11. Uygulamış olduğu tedavi hizmetinin sonuçlarını değerlendirir.			
12. Tedavi planlamasında hastanın acil ve öncelikli durumlarını göz önünde bulundurur.			
13. Hasta olarak başvuran kişinin suiistimal ve/veya ihmale uğrama durumunu fark eder ve süreci yönetir.			
14. Madde bağımlılığını fark eder ve süreci yönetir.			
15. Öncelikli ve riskli / incinebilir gruplara yönelik diş sağlığı hizmetlerini sağlar.			
16. Hasta takip gereksinimini belirler, süreci planlar ve gerçekleştirir.			

Tablo 16. Mezuniyet Öncesi Diş Hekimliği Eğitimi Teknik Yeterlilikler ve Konu Matrisi Örneği

TEKNİK YETERLİLİK			DERS ÖRNEKLERİ	KONU ÖRNEKLERİ	ETKİ DÜZEYİ (5 Üzerinden)
95	Temporomandibular eklem (TME) ağrısı	AT	Örnek Ders 1	Temporamandibular eklem anatomisi	4
			Örnek Ders 2	TME hastalığı	1
				...	
315	Temporomandibular eklem hastalıkları / düzensizlikleri (TMD)	T, K, A, R	Örnek Ders 3	Mandibula anatomisi	1
			Örnek Ders 1	Temporamandibular eklem anatomisi	3
			Örnek Ders 4	TME histolojik özellikleri	2
			Örnek Ders 2	TME hastalığı	5
				...	

13. MEVCUT DERS KONULARINI DUÇEP YETERLİLİKLERİNE DÖNÜŞTÜRME ALGORİTMASI

Bu metin halen kullanımda olan ders konularının DUÇEP-2021 konularına nasıl dönüştürüleceğini açıklamaktadır. **Bu algoritma sadece mevcut ders konu başlıklarını DUÇEP-2021 teknik yeterlilikleri ile değiştirmeyi tercih eden fakülteler tarafından kullanılmalıdır.** Bu dönüşümün net olarak yapılabilmesi için 14.1. Başlığındaki tanımları okuyunuz ve mevcut konu başlıklarınızı DUÇEP yeterlilikleri ile değiştirirken bu tanımları kullanınız.

13.1. DUÇEP’te kullanılan konu başlıklarının açıklamaları

Bir eğitim süreci boyunca programda yer alan konuların DUÇEP ile doğru olarak ilişkilendirilmesi için tüm konuların 4 ayrı kategoride yer alması gerekir.

Bu kategoriler: “**Temel Teorik Konu**”, “**Temel Uygulama Konusu**”, “**Klinik Uygulama Konusu**” ve “**Klinik Hastalık-Durum, Belirti-Bulgu Konusu**”dur.

Bu metin bu ayrımın yapılabilmesi amacı ile hazırlanmıştır. Bazı terimlerin doğru anlamda kullanılabilmesi ve ortak dil oluşturulabilmesi için öncelikle bu terimler açıklanacaktır.

1. **Ders:** Ders, bir yıl veya dönem boyunca çok sayıda farklı konudan oluşur. Disiplin temelli eğitim modellerinde kullanılır.

Örneğin: “Endodonti II” dersi yıllık bir derstir ve içinde 28-32 hafta boyunca anlatılan / öğretilen konuların bütününe “ders” denir. Ders terimi disiplin temelli eğitim veren programlarda kullanılan bir terimdir ve genellikle bir anabilim dalı bu dersi üstlenmiş olur.

2. **Ders Kurulu:** Ders kurulu, birkaç hafta boyunca birden fazla anabilim dalı tarafından öğretilen çok sayıda farklı konudan oluşur. Entegre eğitim modellerinde kullanılır.

Örneğin: “Maksillofasiyal Travmalar” ders kurulu diş hekimliğinin tüm anabilim dallarına ait konuların olduğu, kendi içinde bir konu bütünlüğü oluşturan ortak eğitim etkinliğidir.

3. Konu: Bir ders / ders kurulu içinde çok sayıda olan ve tek başına bir bütün oluşturan eğitim etkinliğine konu denir.

Örneğin: “Endodonti II” dersi içinde “Kök Kanalında Çalışma Uzunluğunun Saptanması” veya “Maksillofasiyal Travmalar” ders kurulu içinde “Dentoalveoler Kırık Sınıflandırması” şeklindeki ifadeler “konu” olarak değerlendirilir.

4. “Temel Teorik Konu” nedir?

Bir dersin / ders kurulunun içinde yer alan bir konu eğer DUÇEP’te bulunan “Belirtiler ve Bulgular Listesi”, “Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesi” veya “Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesi”nde bulunan birden fazla konuyu destekler nitelikte ve bu konuların öğrenilmesi için gereken öncül kavramların öğretildiği bir kapsama sahip ise, bu konu bir “**Temel Teorik Konu**”dur.

Doğal olarak Temel Bilimler Bölümü tarafından öğretilmekte olan konular “temel teorik konu” olarak değerlendirilir. Ancak, sadece Temel Bilimler Bölümünün öğrettiği konular “temel teorik konu” olarak değerlendirilmemeli; bununla beraber Klinik Bilimler Anabilim Dalları tarafından öğretilen dersler içindeki bazı konular da “temel teorik konu” olarak değerlendirilmelidir.

Örneğin: “Dental Seramikler” konusu bir Klinik Bilimler Anabilim Dalının konusu olmakla beraber, DUÇEP’te var olan birden fazla teknik yeterlilik için öncül bir bilgidir. Bu nedenle, “Dental Seramikler” konusu “temel teorik konu” olarak değerlendirilmelidir.

5. “Temel Uygulama Konusu” nedir?

Bir uygulama, DUÇEP’te yer alan bir “Diş Hekimliği Uygulamasının (Mesleki Uygulama)” aşamalarından biri ise, bu uygulamaya “**Temel Uygulama Konusu**” denir.

Örneğin:

“Kişisel Kaşık Hazırlama” konusu “doku destekli tam protez / diş doku destekli hareketli bölümlü protez” ve benzeri diş hekimliği uygulamalarının kapsamındaki bir aşamadır. Bunun gibi başka bir üst uygulamanın aşaması olan veya kendisi tek

başına klinik uygulama olarak değerlendirilemeyecek uygulamalar, DUÇEP'te bir yeterlilik olarak yer almamalıdır. "Mukozanın Sütürasyonu" konusu DUÇEP'te bir yeterlilik olarak tanımlanabilir, çünkü "Mukozanın Sütürasyonu" klinikte tek başına da uygulanabilecek bir yeterlilik iken; başka bir uygulamanın içinde aşama veya bileşen olarak da yer alabilir.

Örneğin: Travmalı bir hasta geldiğinde hastanın gereksinimi sadece bir sütur ile düzeltilebilirken; "Kişisel Kaşık Hazırlama" hiçbir zaman tek başına kullanılacak bir uygulama değildir. Bu nedenle, "Kişisel Kaşık Hazırlama" gibi **tek başına klinik kullanımı olmayan, başka bir üst uygulamanın doğal bir aşaması veya parçası olan uygulamalar "Temel Uygulama Konusu" olarak değerlendirilmelidir.**

6. "Klinik Uygulama Konusu" nedir?

DUÇEP'te yer alan "Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesi"nde bulunan ifadeler ile tam olarak aynı içeriğe sahip olan konular "**Klinik Uygulama Konusu**" olarak değerlendirilmelidir. Fakülteler bu konular için kendi konu başlıklarını kullanabilecekleri gibi, DUÇEP'te yer alan konu başlığını da kullanabilirler. DUÇEP'te yer alan konu başlığının kullanılması Program Yeterliliği Konu Matrisinin oluşturulmasını ve DDK-EAK tarafından hazırlanan belirtke tablolarının kullanılmasını kolaylaştıracaktır.

Örneğin: DUÇEP'te yer alan "Diş Yüzey Temizliği" konusu bir "Klinik Uygulama Konusu" olarak değerlendirilmelidir. Aynı konu "Detertraj" ya da "Diş Taşı Temizliği" gibi konular şeklinde de ifade edilebilir. Ancak, yukarıda da belirtildiği gibi, DUÇEP'te yer alan konu başlıklarının tercih edilmesi dil birliğinin oluşturulması açısından kolaylık sağlayacaktır.

7. "Belirti-Bulgu, Klinik Hastalık-Durum Konusu" nedir?

DUÇEP'te yer alan "Belirtiler ve Bulgular Listesi" veya "Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesi"nde bulunan ifadeler ile tam olarak aynı içeriğe sahip olan konular "Belirti-Bulgu, Klinik Hastalık-Durum Konusu" olarak değerlendirilmelidir. Fakülteler bu konular için kendi konu başlıklarını kullanabilecekleri gibi, DUÇEP'te yer alan konu başlığını da kullanabilirler. DUÇEP'te yer alan konu başlığının kullanılması

Program Yeterliliği Konu Matrisinin oluşturulmasını ve DDK-EAK tarafından hazırlanan belirtke tablolarının kullanılmasını kolaylaştıracaktır.

Örneğin: “Ağız Kokusu Olan Hastanın Değerlendirilmesi” başlıklı bir konu DUÇEP’te “Kötü Ağız Kokusu (Halitozis)” olarak yer almaktadır.

13.2. DUÇEP’te kullanılan konu başlıklarının dönüştürülmesi basamakları

1. Halen programınızda yer alan Klinik Bilimler Derslerinin Konularını (syllabus) listeleyiniz.
2. Halen programınızda yer alan Temel Bilimler Derslerinin Konularını (syllabus) listeleyiniz.
3. Klinik Bilimler Derslerinin teorik ve uygulama konuları ile DUÇEP-2021 Teknik Yeterlilikler Listesini eşleştiriniz, eşleştirilen konuların isimlerini DUÇEP Teknik Yeterlilikler Listesindeki şekli ile değiştiriniz ve “**Belirti-Bulgu Konusu**” “**Klinik Hastalık-Durum Konusu**” veya “**Klinik Uygulama Konusu**” olarak kaydediniz.
  - a. Mevcut konu başlıkları birden fazla DUÇEP yeterliliğini kapsar nitelikte ise, o konu başlığı yerine kapsadığı tüm DUÇEP yeterliliğini ayrı başlıklar olarak düzenleyiniz.
  - b. DUÇEP yeterliliği olarak düzenlenen bir konu başlığı bir ders saatinden az, bir ders saati veya bir ders saatinden fazla zaman alabileceği gibi, 5 yıllık eğitim süreci içinde farklı yıllarda veya bir yılın farklı zamanlarında tekrarlanabilir.
4. Klinik Bilimler Derslerinin uygulama konularından DUÇEP-2021 Teknik Yeterlilikler Listesi ile eşleştirilemeyen konuların isimlerini “**Temel Uygulama Konusu**” olarak kaydediniz.
5. Klinik Bilimler Derslerinin konularından DUÇEP Teknik Yeterlilikler Listesi ile doğrudan eşleşmeyen konuları, “**Temel Teorik Konu**” olarak kaydediniz.

6. Temel bilimler derslerinin uygulamalı olanlarından DUÇEP-2021 Teknik Yeterlilikler Listesi ile eşleşenleri “**Klinik Uygulama Konusu**” olarak kaydediniz.
7. Temel bilimler derslerinin uygulamalı olanlarından DUÇEP-2021 Teknik Yeterlilikler Listesi ile eşleşmeyenleri “**Temel Uygulama Konusu**” olarak kaydediniz.
8. Temel bilimler derslerinin teorik olanlarından DUÇEP-2021 Teknik Yeterlilikler Listesi ile eşleşmeyenleri “**Temel Teorik Konu**” olarak kaydediniz.

14. DİŞ HEKİMLİĞİ EĞİTİMİNDE KULLANILAN GÜNCEL TERİMLER

Biyo-psiko-sosyal yaklaşım: Diş hekimine başvuran kişiyi sadece var olan Şikayeti ve hastalığının ötesinde, psikolojik ve sosyal açıdan bir bütün olarak görüp, muayene ve tedavi süreçlerinde hekimin bu insani özellikleri ve aralarındaki etkileşimi ön plana alarak davranabilmesidir.

Eleştirel düşünme: Yeni gelen bilgiyi / veriyi, var olan bilgiye dayanarak analiz etme ve özümseme sürecidir.

Hasta odaklı sağlık hizmeti: Hastaların farklılıklarını, değerlerini, tercihlerini ve ifade ettikleri ihtiyaçlarını belirlemektir. Ayrıca, hastaya saygı duyma ve hastayı önemseme, hastalarla etkili iletişim kurarak sözlü ve yazılı bilgilendirme ve onamlarını alma, verilecek tedavi hizmetlerinde hasta ile ortak karar verme süreçlerini kapsar.

Kanıt dayalı diş hekimliği: Hastanın ağız ve sistemik durumu, tedavi gereksinimleri, medikal ve dental öyküsü ve öncelikleri ile diş hekiminin klinik deneyimi ve klinik ile alakalı bilimsel kanıtların sistematik olarak değerlendirilmesi ve klinik uygulamaya yansıtılmasıdır.

Özel bakım gereksinimi: Rutin ağız bakımı sağlanmasından daha fazlasına gereksinim duyan farklı sistemik hastalıkları / durumları veya fiziksel ve zihinsel yetersizlikleri olan kişilere, bireysel gereksinimlerine göre hazırlanmış yaklaşımdır. Özel bakım; önleyici, tamamlayıcı ve tedavi hizmetlerinin bir bütünüdür.

Problem çözme: Yeni çözümler bulma konusunda hevesli olma, eksikliklerinin farkında olup öğrenme konusunda meraklı olma, inanışlar ve varsayımları değerlendirebilme, ayrıca inanış ve varsayımları destekleyecek kanıtlar arayabilme ve kanıt dayalı bilgi ile uzman görüşü arasındaki farkı ayırt edebilme ve çözüme yönelik karar verebilme becerisidir.

Sistematize etmek: Prosedür oluşturma, mevzuat oluşturma, uygulama protokollerini hazırlama, eğitimini verme ve denetimini yapma ve yaptırım uygulama süreçlerini tanımlar.

Translasyonel Araştırma: Temel ve klinik bilimlerdeki bilimsel araştırma sonuçlarının, bireylerin ve toplumun sağlığını iyileştiren uygulama / m¼dahalelere d¼n¼řt¼r¼lmesi ve entegre edilmesi s¼recidir. Kısaca, temel bilimler alanındaki araştırmaların klinik uygulamalara yansıtılmasıdır.

15. DUÇEP'İN UYGULANMASI SÜRECİNDE SIK SORULAN SORULAR VE YANITLARI

1. Yeterliliklere ne zaman ulaşılmalıdır?

Her iki yeterlilik alanı (**Mezun Yeterlilikleri (Program Yeterlilikleri) ve Teknik Yeterlilikler**), yeni mezun bir diş hekiminin minimum hangi özellikler ile donatılmış olması gerektiğini tanımlamaktadır. Öğrenci, mezun olmaya hak kazandığında bu yeterliliklere ulaşmış olmalıdır, ancak mezun bu yeterliliklere eğitim sürecinin farklı seviyelerinde ulaştırılabilir. Yeterliliklerden biri (Örnek: Rubber dam uygular), diğer yeterlilikler için bir ön koşul oluşturabilir ve bu durumda bu yeterliliğe eğitim sürecinin daha erken zamanlarında ulaşmak gerekebilir.

2. Yeterlilikler ile derslerin konularının adları aynı mı olmalıdır?

DUÇEP Teknik Yeterlilikleri; “Belirtiler ve Bulguları”, “Çekirdek Hastalıklar ve Durumları” ve “Diş Hekimliği Uygulamalarını (Mesleki Uygulamalar)” içermektedir. Bu ifadelerin eğitim programı içerisinde derslere ait konu başlıkları olarak kullanılması, eğitim içeriğinin DUÇEP’e uyumunun gösterilmesini kolaylaştırır (Bkz. Mevcut Ders Konularını DUÇEP Yeterliliklerine Dönüştürme Algoritması). Ayrıca, belirtke tablolarının yeterliliklerin düzeylerine göre hazırlanmasını destekler. **Örneğin, TT kodu olan bir hastalığın hem tanısının hem de tedavisinin öğretilmesi gerektiğinin herkes tarafından bilinmesini ve uygulanmasını destekler.**

Farklı DUÇEP teknik yeterliliklerinin daha genel bir konu başlığı kullanılarak anlatılması, o yeterliliğe ait belirtke tablosunda yer alan öğrenim hedeflerinin zamanla değişerek ilgili yeterliliği karşılamayan bir içeriğe dönüşmesi ile sonuçlanabilir.

Örnek:

Anabilim Dalı	DERS	Dönem	Konu Eski Adı	Konu Yeni Adı	ÇEP veya GEP Olup Olmadığı	GEP OLMA	Meslek Durum Belirtilen Bulgu ise Düzey	Meslek Uygulama Amaçları	Ders	Konu Tipi
			Modern kavite sınıflaması ve preparasyon prensipleri							1 Temel Teorik Ders
			1. Diş niçin restore edilir.							1 Temel Teorik Ders
			kavite dizaynının belirleyicileri	Başlangıç çürük lezyonu-TT-K dersi-yetkinliği için belirtke tablosu çıktısı (1)	ÇEP		TT-A			Klinik Hastalık Durum Semptomları
			kavite dizaynının belirleyicileri	Çürük	ÇEP		TT-K			Klinik Hastalık Durum Semptomları
			kavite dizaynının belirleyicileri	Hatalı restorasyonlar	ÇEP		TT			1 Klinik Hastalık Durum Semptomları
			kavite dizaynının prensipleri	Restorasyon kırığı-TT-A dersi-yetkinliği için belirtke tablosu çıktısı	ÇEP		TT-A			1 Klinik Hastalık Durum Semptomları
			kavite dizaynının prensipleri	Restorasyon tamiri (amalgam)	ÇEP			3		Temel Uygulama Dersi
			kavite dizaynının prensipleri	Restorasyon tamiri (kompozit)	ÇEP			3		Temel Uygulama Dersi
			Modern çürük tespit yöntemleri	Modern tanı cihazları ile çürük tespiti	ÇEP			1		1 Klinik Uygulama Dersi
			Minimal invaziv tedavi yaklaşımı	Minimal invaziv restorasyonlar	ÇEP			3		1 Klinik Uygulama Dersi
			Tünel restorasyonlar,	Minimal invaziv restorasyonlar	ÇEP			3		1 Klinik Uygulama Dersi
			Fasial slot restorasyonlar,	Minimal invaziv restorasyonlar	ÇEP			3		1 Klinik Uygulama Dersi

Bu nedenle, DUÇEP Teknik Yeterlilikleri diş hekimliğinin 8 anabilim dalı tarafından verilen derslere ait konu başlıklarında aynı şekilde kullanılabilir. Temel bilimlere ait derslere ait konu başlıkları ile diş hekimliğinin 8 anabilim dalı tarafından verilen teorik içerikli derslere ait konu başlıkları ise tamamen özgün olabilir. **Mezun (Program) Yeterliliklerinin hiçbir düzeyi konu başlığı olarak kullanılmaz.**

3. Yeterlilikler program içine nasıl yerleştirilmelidir?

Bir yeterliliğe ulaşma süreci, eğitim programı içerisinde değişik yıllarda verilen eğitim içerikleri ve bunların sistematik tekrarları ile gerçekleşir. Diğerleri için ön koşul olan yeterliliklere erken yıllarda ulaşılmalıdır. Ancak yeterliliklerin önemli bir kısmına son yılda ulaşılmalıdır.

“Mezun (Program) Yeterlilikleri” mesleki davranışları içerdikleri için program boyunca formatif bir yaklaşım ile ve son yıl summatif bir yaklaşım ile mutlaka değerlendirmeye alınmalı ve öğrencinin bu mesleki davranışlara ulaştığı doğrulanmalıdır.

“Teknik Yeterlilikler” birçok temel bilim konusu ile verilen teorik bilginin desteklediği ve kapsamında birçok becerinin yer aldığı kompleks becerilerdir. Teknik yeterlilikler hem bilgi hem de beceri içeriğine sahiptirler. Bu nedenle, teknik yeterlilikleri destekleyen konular (Tablo 16’da gösterildiği gibi) doğru sıra ve kapsamda düzenlenmeli; takiben teknik yeterliliğin teorik içeriği, kendisine ait belirtke tablosundaki öğrenim hedeflerini içerecek şekilde

verilmelidir. **Bir teknik yeterliliğin farklı anabilim dalları tarafından tüm kapsamı ile verilmesine gerek olmamakla birlikte; tüm anabilim dalları öğrencinin edindiği bu teorik bilgi zemini üzerine kendi yaklaşımlarını öğretmelidirler.** Bu durumda, örneğin “aftöz stomatit” teorik içeriği bir anabilim dalı tarafından verildikten sonra bir başka anabilim dalı aynı içeriği tekrarlamadan, ancak “aftöz stomatit” ile ilgili öğrencinin sahip olduğu ilgili bilgileri hatırlatarak kendi konusunu vermelidir. **Bir konunun teorik bilgisinin farklı anabilim dalları tarafından aynı kapsamda tekrar tekrar verilmesi ile oluşacak gereksiz zaman kaybının önlenmesi adına; daha önce verilmiş olan teorik bilginin kısaca hatırlatılarak, üzerine verilmek istenen bilginin eklenmesi doğru ve gerekli bir yaklaşımdır** Tüm anabilim dalları bir yeterlilik ile ilgili verilmiş olan teorik bilgiyi kullanarak öğrenciye kendi klinik uygulamalarındaki farklılıklara ait öğrenim hedeflerini vermelidirler.

4. Yeterliliklere ulaşıldığı nasıl gösterilmelidir?

“Mezun (Program) Yeterlilikleri”ne nasıl ulaşıldığını gösterme şekli ile “Teknik Yeterlilikler”e nasıl ulaşıldığını gösterme şekli farklıdır. Bu fark aşağıda açıklanmıştır;

a. Mezun (Program) Yeterliliklerinin karşılandığı nasıl gösterilir?

DUÇEP’te, “Mezun (Program) Yeterlilikleri” anahtar yeterlilik düzeyine kadar verilmiştir. Her fakülte öncelikle anahtar yeterlilik düzeyinin altına açıklayıcı yeterlilik yazarak anahtar yeterlilikleri kendilerinin nasıl açıkladıklarını göstermelidir. Bunu takiben Bologna Sürecine uyum açısından YÖK tarafından talep edilen **“Mezun (Program) Yeterlilikleri - Ders Öğrenim Çıktıları Matrisinin”** (PY-ÖÇ Matrisi) hazırlanması gerekmektedir. **Tablo 15’de bu matrisin nasıl hazırlanması gerektiği konusunda bir örnek gösterilmiştir.** Bu matris önce tabloda görüldüğü gibi hazırlanmalı ve daha sonra her dersin bilgi paketinde sadece o derse ait öğrenim çıktıları ile program yeterliliklerinin matrisi gösterilmelidir. Bu durumda, o dersi başarılı olarak tamamlayan bir öğrenci ilgili program yeterliliklerine ulaşmış olarak kabul edilir.

Mezun (Program) Yeterliliklerine ulaşma oranları; “her açıklayıcı yeterliliğe” eklenmiş olan etki düzeylerinin toplamının, “tüm açıklayıcı yeterliliklere” eklenmiş olan etki düzeylerinin toplamına oranlanması ile bulunmalı ve daha sonra çok yüksek ve çok düşük orana sahip olanlar kalitatif olarak gözden geçirilmelidir. Gözden geçirme sürecinde düşük orana sahip olanlar için program süresince verilen içeriğin yeterliliği göz önüne alınmalı ve yetersiz olduğu düşünülür ise derslere yeni konular eklenerek veya konuların belirtke tablolarına yeni öğrenim hedefleri eklenerek “ders öğrenim çıktıları” güçlendirilmelidir. Yüksek orana sahip olanlar gözden geçirilmeli ve gereksiz tekrarların varlığı ekarte edilmelidir.

Etki düzeyleri belirlenirken uyulması gereken kural; bir “dersin öğrenim çıktısı” tüm içeriği ile “açıklayıcı yeterliliği” destekliyor ise 5, sadece küçük bir bölümü ile destekliyor ise düzey 1 olmalıdır. Bir “dersin öğrenim çıktısı” birden fazla “açıklayıcı yeterliliği” destekliyor olabilir.

DUÇEP’te “Mezun (Program) Yeterlilikleri” olarak ifade edilen kavram YÖK tarafından “Program Yeterlilikleri” olarak isimlendirilmektedir. Bu ifadeler birbirinin yerine kullanılabilirler.

b. Teknik Yeterliliklerin karşılandığı nasıl gösterilir?

DUÇEP’te Teknik Yeterlilikler, ülkemizde eğitim veren tüm dış hekimliği fakülteleri için minimum düzeyleri ile verilmiştir. Fakülteler bu listelerde verilmiş olan ulusal minimum düzeyleri yükselterek ve listelere ek yaparak kendi teknik yeterliliklerini oluşturmalı ve GEP’lerini hazırlamalıdır. Teknik Yeterlilikler, “Mezun (Program) Yeterlilikleri”ni destekleyen faktörlerdir. Fakülteler Mezun (Program) Yeterliliklerine yazdıkları açıklayıcı yeterlilikleri göz önüne alarak bu listeleri genişletmelidirler. Örneğin, “Hastası ile güvene dayalı bir iletişim ortamı oluşturur” şeklinde bir açıklayıcı yeterliliğin daha net karşılanması için “Empatik iletişim kurar” şeklinde bir teknik yeterlilik eklenebilir. Örneğin, “Empatik iletişim kurar” şeklinde düzenlenen teknik yeterlilik “Dış Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar)” listesinde yer alan “A- Öykü Alma” bölümüne eklenebilir. Tüm teknik yeterlilikler bu şekilde

gözden geçirilmeli ve gereken eklemeler veya düzey yükseltmeleri yapılmalıdır.

Daha sonra tüm program boyunca derslerin içinde yer alan konular ile teknik yeterlilikler ilişkilendirmelidirler. Bu ilişkilendirmenin yapıldığı tabloya “**Teknik Yeterlilikler - Konu Matrisi**” denir. Tablo 16’da bu ilişkilendirmenin nasıl hazırlanması gerektiği konusunda bir örnek gösterilmiştir. Teknik yeterlilikler derslerin içinde yer alan konu başlıkları ile ilişkilendirilirler.

Teknik yeterliliklere ulaşma oranları “her teknik yeterliliğe” eklenmiş olan etki düzeylerinin toplamının “tüm teknik yeterliliklere” eklenmiş olan etki düzeylerinin toplamına oranlanması ile bulunmalı ve daha sonra çok yüksek ve çok düşük orana sahip olanlar kalitatif olarak gözden geçirilmelidir. Gözden geçirme sürecinde düşük orana sahip olanlar için program süresince verilen içeriğin yeterliliği göz önüne alınmalı ve yetersiz olduğu düşünülür ise derslere yeni konular eklemek veya konuların belirtke tablolarına yeni öğrenim hedefleri eklenerek “ders öğrenim çıktıları” güçlendirilmelidir. Yüksek orana sahip olanlar gözden geçirilmeli ve gereksiz tekrarların varlığı ekarte edilmelidir.

Etki düzeyleri belirlenirken uyulması gereken kural; bir konunun “belirtke tablosu” tüm içeriği ile “teknik yeterliliği” destekliyor ise 5, sadece küçük bir bölümü ile destekliyor ise düzey 1 olmalıdır. Bir konu birden fazla “teknik yeterliliği” destekliyor olabilmektedir.

EKLER

Eklerin güncel hallerine ve diğer örneklere www.ddk.org.tr internet adresinden ulaşılabilmektedir.

EK-1. “Belirtiler ve Bulgular Listesi” Örnek Belirtke Tablosu

DUÇEP Yeterlilik	Yeterlilik	Alt Yeterlilik	Öğrenim Hedefi
Diş renklenmeleri -TT	TANISINI KOYAR	GÖZ ÖNÜNE ALIR	Tanımını yapar
			Toplum içindeki sıklığını yaş ve cinsiyete göre söyler
			Tanıda hekimin rolünü açıklar
			Sık görülen komplikasyonlarını sürelerine göre sıralar
			Sık görülen semptomu ile gelen hastada öncelikle düşünür
			Erken tanının prognoza etkisini açıklar
		RİSKLERİNİ BELİRLER	Nedenlerini mekanizması ile açıklar
			Risk oluşturan faktörleri mekanizması ile açıklar
			Riskli grupları gerekçesi ile açıklar
			Bir olguda risk faktörlerini belirler
			Risk faktörlerini sorgulamayı tercih eder
		SEMPTOMLARINI BELİRLER	Tüm semptomları sayar
			Semptomları mekanizmaları ile açıklar
			Semptomların gelişim sürecindeki ilişkilerini açıklar
			Semptomları özellikleri ile açıklar
			Semptomların hastalık epizoduna göre özelliklerini

			açıklar
			Semptomları özellikleri ile sorgulamayı tercih eder
			Bir olguda semptomları epizoda uygun belirlir
		BULGULARINI BELİRLER	Tüm Bulguları sayar
			Tipik Bulgu paketini açıklar
			Bulguları mekanizmaları ile açıklar
			Bulguların gelişim sürecindeki ilişkilerini açıklar
			Bulguları özellikleri ile açıklar
			Bulguların hastalık epizoduna göre özelliklerini açıklar
			Bulgulara özel muayene yapar
			Bir olguda bulguları epizoda uygun belirlir
		AYIRICI TANISINI YAPAR	Tanı kriterlerini açıklar
			Ayırıcı tanıda yer alan hastalıkları sayar
			Ayırıcı tanıda yer alan hastalıkların semptomlarını özellikleri ile ayırt eder
			Ayırıcı tanıda yer alan hastalıkların bulgularını özellikleri ile ayırt eder
			Ayırıcı tanıda yer alan hastalıkların lab bulgularını özellikleri ile ayırt eder
			Ayırıcı tanıda yer alan hastalıkların görüntüleme bulgularını özellikleri ile ayırt eder
			Bir olguda ayırıcı tanı yapar
	TEDAVİ EDER	CERRAHİ TEDAVİYİ UYGULAR	Cerrahi tedavide kullanılacak yöntemin basamaklarını sayar
			Cerrahi tedavide kullanılacak

			yöntemin kritik noktalarını açıklar
			Cerrahi tedavide kullanılacak yöntemin olası komplikasyonlarını açıklar
			Cerrahi tedavide kullanılacak yöntemin alternatif yöntemlerini açıklar
			Cerrahi tedavide kullanılacak malzemeleri özellikleri ile açıklar
			Bir olguda cerrahi tedavide kullanılacak malzemeleri belirler
			Cerrahi tedavi zamanlamasını gerekçeleri ile açıklar
			Bir olguda preop hazırlık planı belirler
		DİĞER TEDAVİYİ UYGULAR	Hastalığın tedavisine uygun tamamlayıcı tedavi şekillerini sayar
			Tamamlayıcı tedavi endikasyonlarını açıklar
		KISA DÖNEM TAKİP YAPAR	Takip sıklığını açıklar
			Takip protokolünü açıklar
			Bir olguda takip protokolünü planlar
	KOMPLİKASYONLARI YÖNETİR	KOMPLİKASYON TANISI KOYAR	Tedavi edilmemiş hastalığın komplikasyonlarını sayar
			Hastalık epizoduna ve tedavisine uygun komplikasyonları açıklar
			Hastalık epizoduna ve tedavisine uygun komplikasyonları belirler
		KOMPLİKASYON TEDAVİSİ YAPAR	Komplikasyon tedavi protokollerini açıklar
			Bir olguda komplikasyon tedavi protokolünü uygular
			Komplikasyonların mortalite/morbidite hızlarını söyler
			Komplikasyonların sevk kriterlerini açıklar

EK-2. “Çekirdek Hastalıklar ve Durumlar Listesi” Örnek Belirtke Tablosu

DUÇEP Yeterliliği	Yeterlilik	Alt Yeterlilik	Öğrenim Hedefi
Nekrotizan ülseratif gingivitis (NUG)-TT-A	TANISINI KOYAR	GÖZ ÖNÜNE ALIR	Tanımını yapar
			Toplum içindeki sıklığını yaş ve cinsiyete göre söyler
			Tanıda hekimin rolünü açıklar
			Erken tanının prognoza etkisini açıklar
			Sık görülen komplikasyonlarını sürelerine göre sıralar
			Sık görülen semptomu ile gelen hastada öncelikle düşünür
		RİSKLERİNİ BELİRLER	Nedenlerini mekanizması ile açıklar
			Risk oluşturan faktörleri mekanizması ile açıklar
			Riskli grupları gerekçesi ile açıklar
			Bir olguda risk faktörlerini belirler
			Risk faktörlerini sorgulamayı tercih eder
		SEMPTOMLARINI BELİRLER	Tüm semptomları sayar
			Tipik semptom paketini açıklar
			Semptomları mekanizmaları ile açıklar
			Semptomların gelişim sürecindeki ilişkilerini açıklar

			Semptomları özellikleri ile açıklar
			Semptonların hastalık epizoduna göre özelliklerini açıklar
			Semptomları özellikleri ile sorgulamayı tercih eder
			Bir olguda semptomları epizoda uygun belirler
		BULGULARINI BELİRLER	Tüm Bulguları sayar
			Tipik Bulgu paketini açıklar
			Bulguları mekanizmaları ile açıklar
			Bulguların gelişim sürecindeki ilişkilerini açıklar
			Bulguları özellikleri ile açıklar
			Bulguların hastalık epizoduna göre özelliklerini açıklar
			Bulgulara özel muayene yapar
			Bir olguda bulguları epizoda uygun belirler
		LABORATUVAR SONUÇLARINI DEĞERLENDİRİR	Tanıda kullanılan tüm lab yöntemlerini öncelik sırasına göre sayar
			Tanıda kullanılan lab yöntemlerini hastalık epizoduna uygun olarak seçer
			Tanıda kullanılan lab yöntemlerini gerekçeleri ile açıklar
			Lab yöntemlerinin normal sonuçlarını açıklar
			Lab yöntemlerinin hastalığa uygun sonuçlarını açıklar
			Lab yöntemlerinin hastalık epizodunun farklı

			durumlarına göre sonuçlarını açıklar
			Bir olguda hastalık epizoduna uygun lab sonuçlarını belirler
		AYIRICI TANISINI YAPAR	Tanı kriterlerini açıklar
			Ayırıcı tanıda yer alan hastalıkları sayar
			Ayırıcı tanıda yer alan hastalıkların semptomlarını özellikleri ile ayırt eder
			Ayırıcı tanıda yer alan hastalıkların bulgularını özellikleri ile ayırt eder
			Ayırıcı tanıda yer alan hastalıkların lab bulgularını özellikleri ile ayırt eder
			Ayırıcı tanıda yer alan hastalıkların görüntüleme bulgularını özellikleri ile ayırt eder
			Bir olguda ayırıcı tanı yapar
	TEDAVİ EDER	PSİKOSOSYAL TEDAVİYİ UYGULAR	Hastalığa etki eden Psikososyal etkileri sonuçları ile açıklar
			Psikososyal etkilerinin mekanizmasını açıklar
			Psikososyal çevrenin hastalığa uygun şeklini açıklar
			Bir olguda psikososyal çevreyi hastalığa uygun şekilde düzenler
			Hastanın uyması gereken psikososyal kuralları açıklar
			Hastanın psikososyal çevresindeki olumsuz faktörleri belirlemeyi tercih eder
			Hastanın psikososyal destek alma şeklini açıklar

			Hastanın psikososyal desteğini düzenler
		MEDİKAL TEDAVİYİ UYGULAR	Hastalığın patojen mekanizmasına uygun farmakoterapötik ajanları sayar
			Hastalığın epizoduna uygun farmakoterapötik protokolü açıklar
			Bir olguda hastalığın epizoduna uygun farmakoterapötik protokolü belirler
			Farmakoterapötik ajanların etki mekanizmalarını açıklar
			Farmakoterapötik ajanların kullanım şekillerini açıklar
			Bir olguda farmakoterapötik ajanların kullanım şekillerini belirler
			Farmakoterapötik ajanların dozajını açıklar
			Bir olguda farmakoterapötik ajanların dozajını belirler
			Farmakoterapötik ajanların yan etkilerini açıklar
			Farmakoterapötik ajanların komplikasyonlarını açıklar
			Bir olguda farmakoterapötik ajanların komplikasyonlarını belirler
			Farmakolojik tedavi cevabı kriterlerini açıklar
			Bir olguda farmakoterapötik tedavinin sonuçlarını belirler
		DIĞER TEDAVİYİ UYGULAR	Hastalığın tedavisine uygun tamamlayıcı tedavi şekillerini sayar
			Komorbid hastalıkların tedavi endikasyonlarını açıklar

		ACİL TEDAVİYİ UYGULAR	Hastalığın acil durum kriterlerini açıklar
			Bir olguda hastalığın acil durum kriterlerini belirler
			Bir olguda hastalığın acil durum tedavi protokolünü uygular
			Hastalığın acil durum tedavi protokolünü açıklar
		TEDAVİ SEVKİ YAPAR	Hastalığın cerrahi endikasyonlarını gerekçeleri ile açıklar
			Hastalığın komorbid sevk kriterlerini açıklar
			Hastalığın tedavi komplikasyonlarının sevk kriterlerini açıklar
		KISA DÖNEM TAKİP YAPAR	Takip sıklığını açıklar
			Takip protokolünü açıklar
			Bir olguda takip protokolünü planlar
	KOMPLİKASYONLARI YÖNETİR	KOMPLİKASYON TANISI KOYAR	Tedavi edilmemiş hastalığın komplikasyonlarını sayar
			Hastalık epizoduna uygun komplikasyonları açıklar
			Hastalık epizoduna uygun komplikasyonları belirler
		KOMPLİKASYON TEDAVİSİ YAPAR	Komplikasyon tedavi protokollerini açıklar
			Bir olguda komplikasyon tedavi protokolünü uygular
			Komplikasyonların mortalite/morbidite hızlarını söyler
			Komplikasyonların sevk kriterlerini açıklar
	ACİL DURUM TANISI KOYAR	ACİL SEMPTOMLARINI BELİRLER	Hayati tehlike oluşturan semptomları sayar

			Hayati tehlike oluşturan semptomların mekanizmalarını açıklar
			Hayati tehlike oluşturan semptomları belirlemeyi önemser
			Hayati tehlike oluşturan semptomların özelliklerini açıklar
			Bir olguda hayati tehlike oluşturan semptomları belirler
		ACİL BULGULARINI BELİRLER	Hayati tehlike oluşturan bulguları sayar
			Hayati tehlike oluşturan bulguların mekanizmalarını açıklar
			Hayati tehlike oluşturan bulguları belirlemeyi önemser
			Hayati tehlike oluşturan bulguların özelliklerini açıklar
			Bir olguda hayati tehlike oluşturan bulguları belirler
		ACİL LABORATUVAR DEĞERLENDİRMESİ YAPAR	Acil durumda istenen lab testlerini sayar
			Bir olguda acil durum lab testlerini belirler
			Acil lab testlerinin normal değerlerini söyler
			Acil lab testlerinin hastalığın acil durumuna tanı koydurucu değerlerini açıklar
			Bir olguda acil lab testlerinin sonuçlarını normale göre ayırt eder
	ACİL DURUM TEDAVİSİ YAPAR	ACİL MEDİKAL TEDAVİ YAPAR	Hastalığın patojen mekanizmasına uygun farmakoterapötik ajanları sayar

			Acil durum farmakoterapötik protokolü açıklar
			Bir olguda acil durum farmakoterapötik protokolü uygular
			Farmakoterapötik ajanların etki mekanizmalarını açıklar
			Farmakoterapötik ajanların kullanım şekillerini açıklar
			Farmakoterapötik ajanların dozajını açıklar
			Farmakoterapötik ajanların yan etkilerini açıklar
			Farmakoterapötik ajanların komplikasyonlarını açıklar
			Farmakolojik tedavi cevabı kriterlerini açıklar
		ACİL DURUM SEVKİ YAPAR	Yapılan ilk girişimin hastanın hayati bulgularının stabilize etme süresini açıklar
			Yapılan ilk girişim ile sağlanan hayati bulguların stabilizasyonunu bozacak risklerini açıklar
			Yapılan ilk girişimin dışında hangi acil tedavi durumlarının olduğunu sayar
			Bir olgunun yapılan ilk girişimin dışında hangi acil tedavi durumlarının gereksinimi olduğunu belirler
			Acil durum sevk şeklini belirler

EK-3. “Diş Hekimliği Uygulamaları (Mesleki Uygulamalar) Listesi” Örnek Belirtke Tablosu

DUÇEP Yeterliliği	Yeterlilik	Alt Yeterlilik	Öğrenim Hedefi
Vital dişlerde kök kanalı tedavisi yapabilme (3)	Hazırlık yapar.	Kök kanalı tedavisi endikasyonu koyar.	Kök kanalı tedavisinin tanımını yapar. Kök kanalı tedavisi gerektiren hastalıkları sayar. Kök kanalı tedavisi endikasyonlarını sıklığına göre sayar. Kök kanalı tedavisi endikasyonlarını mekanizması ile açıklar.
		Kontrendikasyon / riskleri belirler.	Kök kanalı tedavisinin kontrendikasyonlarını gerekçesini açıklar. Kök kanalı tedavisinin risklerini sayar.
		Hastayı hazırlar.	
		Tedavi uygulaması için hazırlık yapar.	
		Komplikasyon önlemini alır.	
		Anestezi hazırlığı yapar.	
	İşlemi uygular	Hastaya pozisyon verir.	
		Anestezi, sedasyon, antisepsi sağlar.	
		Rubber dam yerleştirir.	
		Endodontik giriş kavitesini hazırlar.	
		Kanal ağzlarını bulur ve kontrol eder.	
		Pulpayı ekstirpe eder.	
		Kök kanalında çalışma uzunluğunu hesaplar.	
		Kök kanalını şekillendirir ve yıkar.	
		Kök kanalını kurutur.	
		Master güta-perka (MGP) konunun kök kanalına uyumunu klinik ve	

		radyografik olarak kontrol eder.	
		Kök kanalı sealer'ını uygun kıvamda hazırlar.	
		Çalışma uzunluğunda kanal duvarlarına sealer uygular.	
		Sealer'a bulanmış MGP'yi kök kanalına yerleştirir ve lateral kondensasyon uygular.	
		Kök kanalını aynı şekilde yardımcı güta-perka konları ile lateral kondensasyon yöntemiyle doldurur.	
		Kanal dolgusunun kalitesini radyografi çekerek kontrol eder.	
		Güta-perka konlarını kanal ağzı seviyesinden uzaklaştırır ve vertikal kondensasyon uygular.	
		Endodontik kavitenin içini sealer ve güta-perka artıklarından temizler.	
		Kaide materyalini yerleştirir.	
		Kaviteyi geçici restorasyon materyali ile kapatır veya sürekli restorasyonu yapar.	
		Okluzyonu kontrol eder.	
	Kontrol eder.	İşlem sonrası hastanın kontrolünü yapar.	

EK-4. “DY Kodu” Örnek Belirtke Tablosu

DUÇEP Yeterliliği	Alt Yeterlilik	Öğrenme Hedefi
Duruma ilişkin Diş Hekimliği Yaklaşımı (DY) gösterir	Duruma ilişkin ağız belirtilerini belirler.	Duruma bağlı olarak gözlenen ağız belirtilerini sıralar.
		Duruma ilişkin sistemik belirtilerden prognostik önemi olanları söyler.
		Duruma bağlı olarak gözlenen ağız belirtilerinin hastalık sürecindeki prognostik önemini açıklar.
		Duruma özgü olmayan ağız belirtilerinin hastalığın prognozu ile ilişkisini açıklar.
		Benzer ağız bulguları ile seyreden diğer durumların bulgular açısından farklarını açıklar.
	Duruma ilişkin ağız bulgularını belirler.	Duruma bağlı olarak gözlenen ağız bulgularını sıralar.
		Duruma ilişkin sistemik bulgulardan prognostik önemi olanları söyler.
		Duruma bağlı olarak gözlenen ağız bulgularının hastalık sürecindeki prognostik önemini açıklar.
		Duruma özgü olmayan ağız bulgularının hastalığın prognozu ile ilişkisini açıklar.
		Benzer ağız bulguları ile seyreden diğer durumların bulgular açısından farklarını açıklar.
	Duruma ilişkin laboratuvar bulgularını belirler.	Duruma ilişkin diş hekimliği yaklaşımda gerekli laboratuvar istemlerini nedenleri ile açıklar.
		Duruma ilişkin laboratuvar sonuçlarının dental tedaviye etkilerini alınacak önlemleri ile açıklar.
	Duruma ilişkin radyolojik bulguları belirler.	Duruma ilişkin diş hekimliği yaklaşımda gerekli görüntüleme istemlerini nedenleri ile açıklar.
		Duruma ilişkin görüntüleme sonuçlarının dental tedaviye etkilerini alınacak önlemleri ile açıklar.
	Durumun primer ağız sorunları ile etkileşimini saptar.	Durumun primer ağız sorunlarına etkilerini açıklar.
		Primer ağız sorunlarının durumu etkileme şeklini açıklar.
		Karşılıklı etkileşimin farklı faktörler ile nasıl değişebileceğini açıklar.

	Durumun medikasyonunun oral ve dental etkisini belirler.	Durum için kullanılan ilaçların dental tedavide oluşturduğu riskleri sıralar.
		Durum nedeni ile diş hekimliği yaklaşımında kullanılacak ve kullanılmayacak ilaçları sıralar.
		Duruma ait ilaçların neden olabileceği ağız bulgularını mekanizması ile açıklar.
		Duruma ait ilaçların neden olabileceği ağız bulgularını, bu bulguların kendi aralarındaki ilişkileri ile açıklar.
	Durumun dental tedavide oluşturması gereken farklılıkları belirler.	Durum için kullanılan ilaçların olumsuz etkilerini azaltmak için kullanılan önleyici tedavileri açıklar.
	Durumun dental tedavide risk oluşturan faktörlerini belirler.	Durumun dental tedavide risk oluşturma durumunu mekanizması ile açıklar.
		Durumun dental tedavi risklerini önleme yöntemlerini açıklar.
		Durumun dental tedavi için oluşturduğu kontrendikasyon kriterlerini açıklar.
	Duruma uygun dental medikal yaklaşımı oluşturur	Duruma sahip bireylerde dental yaklaşım seçeneklerini sıralar.
		Dental tedavilerin durumun prognozuna olumsuz etkilerini mekanizması ile açıklar.
		Dental tedavilerin durumun prognozuna olumsuz etkilerini önlemleri ile ilişkilendirir.
	Duruma uygun oral girişimsel / girişimsel olmayan yaklaşımı oluşturur.	Durumun farklı oral girişimsel / girişimsel olmayan yaklaşımlar için oluşturduğu riskleri sayar.
		Durumun farklı oral girişimsel / girişimsel olmayan yaklaşımlar için oluşturduğu risklerin sık görülenlerini mekanizması ile açıklar.
		Durumun farklı oral girişimsel / girişimsel olmayan yaklaşımlar için oluşturduğu riskler için alınması gereken önlemleri açıklar.
		Durumun farklı oral girişimsel / girişimsel olmayan yaklaşımlar için kontrendike olma kriterlerini açıklar.
		Durum için kullanılan ilaçların farklı oral girişimsel / girişimsel olmayan yaklaşımlar için oluşturduğu riskleri sayar.

		Durum için kullanılan ilaçların farklı oral girişimsel / girişimsel olmayan yaklaşımlar için oluşturduğu risklerin sık görülmesini mekanizması ile açıklar.
		Durum için kullanılan ilaçların farklı oral girişimsel / girişimsel olmayan yaklaşımlar için oluşturduğu riskler için alınması gereken önlemleri açıklar.
		Durum için kullanılan ilaçların farklı oral girişimsel / girişimsel olmayan yaklaşımlar için kontrendike olma kriterlerini açıklar.

EK-5. Örnek Kavram Haritası: Periodontitisin Etiyolojisi

